Mazpulks

10. nr. 1937

Apariet zemi rudenī

Adolfs Stolcs
JUVELIERS

RĪGĀ, BRĪVĪBAS IELĀ 4, TĀLR. 26336

BRILJANTI, PULKSTEŅI, ZELTS, SUDRABS, KRISTALLS, DZINTARS, ALPAKA

Darbnīca pasūtījumiem un izlabošanai

Lietojiet tikai vislabākos veļas zilumus maisiņos un tabletēs

„Ozolzīle"

kuŗi uztur veļu līdz vecumam sniegbaltu. Fabr. Rīgā, Dzirnavu ielā 115, tālr. 26973

TEODORS ĶIĶELIS

Kantoris un noliktava: Mātera ielā 4. Tālr. 284
Rūpniecība: Mātera ielā 20. Tālr. 284

mēbeļu - būvrūpniecība
Jelgavā

Rūpniecība godalgota

MAZPULKU

dalībnieki!

Skolas piederumi un rakstāmlietas

visizdevīgāki iepirkties pie mums. Plaša preču izvēle.

Akc. sab. **J. A. KUKURS,**
Rakstāmlietu lieltirgotava

Rīgā: Aspāzijas bulv. 10
Marijas ielā 12

A. Kauliņa

bērnu drēbju tirgotava

Rīgā, Gaiziņa ielā № 4, pie Centrāltirgus. Tālr. 29722. Privātdzīv. Lāčplēša ielā 70, dz. 1. Tālr. 21541. Pasta tekošs rēķ. 11214

Piedāvā lielā izvēlē visādus

meiteņu un puisēnu apģērbus

Jaunos vidusskolu, mazpulku, tautas, franču liceja tērpus u. c.

Laipna apkalpošana. Glīts darbs. Skolām un palīdzības sabiedrībām viszemākās cenas

---

Latv. Šujmašīnu S-ba

Rīgā, Marijas ielā 15

Izšuj: **karogus, sporta nozīmes, tērpus, segas u. t. t.**

Pārdod: **šujmašīnas, to daļas un adatas visām sistēmām.**

Mazpulkis

Latvijas Lauksaimniec. kameras mēnešraksts jaunatnei un mazpulku dalībniekiem
Iznāk katra mēneša 15. dienā
Redakcija un eksped.: Jelgavā, Viestura piemiņas pilī. Tālr.: red. 1000-14, eksp. 1000-47
Abonēšanas maksa: Gadā Ls 2,—. Atsevišķs numurs 20 sant. Tek. rēķ. pastā 4564
Sludinājumu maksa: 1/1 lapas puse — Ls 100,—, 1/2 l. p. — Ls 50,—, 1/4 l. p. Ls — 25,—

10. (81.) n-rs. 1937. g. 15. oktōbrī VII g. gāj.

Lai Virsvadoņa dzīve un darbs mums vienmēr ir ceļa rādītājs

3. oktōbrī Rīgas pilsētas 3. ģimnāzijā notika vēstures skolotāju sapāksme, kuŗā ministrs A. Bērziņš bija lūgts runāt par Tautas Vadoņa dzīvi un darbu. Ministrs A. Bērziņš vēstures skolotāju saimei sacīja:

Pārāk liels varenu darbu veicējs ar ģenija vientulības zīmi visā mūža gājumā ir mūsu tautas slavenākais vīrs **Dr. Kārlis Ulmanis**, lai vārdos vien būtu iespējams ietvert viņa dzīvi un darbu ar apziņu, ka viss ticis ievērots, pareizi saprasts un apsvērts.

Un es uzdrīkstos izteikt jautājumu: vai maz tagad ir vajadzīgs censties izpētīt un saprast katru Prezidenta dzīves posmu, katru soli, katru uzsākto un padarīto darbu? Vai nepietiek ar to, ka esam pārliecināti un ticam, mēs un visi citi līdz ar mums, ka mūsu Vadonis, tautas likteņa noteicējs un pavēlētājs, var būt tikai vīrs ar nemaldīgi gaišu nākotnes skatīšanu, ar skaidri apzinātiem mērķiem sev un mums visiem kopējā darbā, ar nesalaužamu ticību tautas pagātnei un tautas nākotnei. Vai nepietiek ar to pateicības pilno apziņu, ka tāds vīrs mums ir Kārļa Ulmaņa personā — skaidrs savā domāšanā un liels izdarīšanā, vīrs, kuŗam līdzīga nav.

Ja arī tad mēs pieskaŗamies viņa dzīvei un darbam, tad ne tik daudz slēdzienu taisīšanai, cik cildenu piemēru meklēšanai viņa darbā mūsu pašu dzīvei un pašu darāmam darbam.

Par Napoleonu esot rakstījuši vairāk kā 40 000 autoru, bet liekas, ka Napoleona garam neviens nav bijis tik tuvs kā tie grenadieŗi, kuŗi par vienu viņa vārdu bez

Vārpu vainagu tam, kas daudzus jo daudzus svētīgus graudus sējis mūsu tautas gara tīrumos

apdoma metušies uz bajonetēm. Šie grenadieŗi savā uzticībā Napoleonam ir bijuši tikpat lieli kā Napoleons uzticībā savam dzīves mērķim. Es vaicāju jums, vēstures skolotāji, vai nav daudzkārt labāk un ari cildenāk **būt tāpēc par dedzības un aizrautības pilnu grenadieri, liela darba sekmētāju, nekā par apdomības un aizdomības nomāktu prātotāju, kuŗam nav drosmes uzticēties pat pašam sev? Es vaicāju jums, atbildi dodat paši katrs sev.**

Mācības, kas savā laikā nāca pēc Kronvalda, pēc pravietiskām, nācionālām mācībām, domām un uzskatiem bagātā laikmeta, bija šaursirdīgais, šaurās egoistiskās formās ietērptais materiālisms. Ap 1900. gadu, kad Ulmanis kā jauns students mācijās dzīvi saprast, šis materiālisms bija modes mācība, un šai modes mācībai aizgāja līdzi daudzi tādos pašos apstākļos auguši Zemgales dēli. Jautājums ir — jā, bet kāpēc tad šai mūsu zemē modē nākušai mācībai, ar kuŗu aizrāvās tā laika inteliģence, neaizgāja līdzi arī tik aizrautīga sirds, tik dedzīgs domātājs, tik aktīvs darītājs, kāds visā savā mūžā ir bijis Kārlis Ulmanis. Un atkal liktos, ka ir kaut kas, kas cilvēka prātu satveŗ ātrāk kā viņš pats to apzinās, kas cilvēka jūtām liek izvēlēties ceļu ne katrreiz prasot, ne katrreiz atbildi dodot: kāpēc? Un Ulmanis, pareizi nojauzdams, ka latviešu tauta nav šķira, bet kā tā ir organiska vienība, un tāpēc ne šķiru cīņa ir pareizais ceļš, pa kuŗu jāiet Latvijas tiesību izcīnītājiem.

Prezidents nodod karogu Bērzmuižas skolai

Nācionālā apvienošanās, saimniecisko, garīgo un politisko spēku koncentrēšana, tas bija jau toreiz ceļš, pa kuŗu vienīgi iespējams sasniegt uzvaras, kuŗš vienīgais var novest latviešu tautu pie neatkarības. Un tāpēc nav brīnums, ka 1902. gadā Bērzmuižā kādā zemnieku sanāksmē Prezidents savu uzrunu ir beidzis, toreiz vēl pavisam jauns cilvēks, ar vārdiem, kuŗiem viņš ir palicis uzticīgs līdz šai pašai dienai, teikdams un uzsvērdams, ka nekas bez vienprātības labs nebūs sasniedzams, un bez vienprātības nekas labs nebūs padarams, ja paši tie cilvēki, kas viena darba darīšanai, viena mērķa sekmēšanai kopā sanākuši, nepratīs novērtēt un nepratīs cienīt vienprātības svarīgo un izšķirošo nozīmi.

Šie vārdi jaunā cilvēka mutē pirms 35 gadiem varbūt toreiz likās ne tik saprotami, tāpēc, ka bija citi apstākļi, bet skaidrāk mēs šo vārdu nozīmi un svaru sapratām, kad tas pats cilvēks šos vārdus atkārtoja Latvijas tapšanas grūtajās dienās.

Un tālākās gaitās mēs Prezidentu atrodam visur, kur sāk pagurt spēki, kur ticība izsīkst, ar šo pašu aicinājumu uz lūpām: bet ar vienprātību, tikai ar vienprātību visi kopā mēs uzvarēsim, mēs uzvarēsim tāpēc, ka taisnība ir ar mums. Un 1934. gada 15. maijā mēs atkal šo patiesību dzirdam no Prezidenta kā aicinājumu visai tautai uz kopīgiem darbiem, uz kopīgiem vēl lielākiem sasniegumiem.

Vai mēs ejam mūsu pilsētas ielās, vai mēs ejam mūsu laukos, kur paceļas celtnes, kur paceļas grandiozi skolu nami, veidojas saimnieciski centri, mēs visur redzam, ka dzīve top un iet uz augšu ar varenu straujumu.

Bet, redzēdami un priecādamies par visu to, mēs nevaram nezināt un nevaram nejust šī straujuma, šī spēka centru, mēs nevaram nejust un nevaram nezināt, kur ir sākums šim dzīves straujam uzplaukumam, kur ir šis enerģijas pirmavots, kur šīs domas radušās, kuŗas strādnieks ar kapli, strādnieks pie mašīnām, zemnieks pie arkla, inteli-

Tu devi mums pamatu celt jaunu pilsētu

ģents savā darba kabinetā pārvērš reālos faktos. Mēs nevaram nezināt, ka tss ir vīrs, kuŗš visu savu dzīvi ir veltījis darbam, kuŗam nav darbā laika ierobežojuma, kuŗš neskatās uz pulksteņa rādītājiem, vai tas ir rīts vai vakars. Sasniedzis plašas zināšanas un lielu mākslu izvēlēties pareizos ceļus uzstādīto mērķu sasniegšanā, apvienodams ap sevi un savām idējām visu tautu, Kārlis Ulmanis ir jau sen bijis mūsu tautas labāko centienu izvedējs un Vadonis.

Prezidents nemil runāt par savu dzīvi, viņš vienmēr ir bijis vairāk kā atturīgs runāt par savu padarīto darbu, vairāk kā atturīgs runāt par saviem personīgiem pārdzīvojumiem, bet vienu reizi, pēc savas 60. dzimšanas dienas, aizbraucot sava tēva pagastā, Prezidents ir ļāvis izskanēt dažiem vārdiem, kuŗi viņu raksturo varbūt labāk nekā to varējuši noraksturot cilvēki no zināmas distances. Šos vārdus: no zināmas distances, es lietoju apzinīgi tāpēc, ka Prezidents, iedams savu tautas Vadoņa un vienotāja ceļu, ir izvēlējies nevis tuvu draudzību ar atsevišķiem cilvēkiem, bet, piederēdams tautai, ir atgājis nost no katras personīgās draudzības, kas viņu varētu ieslēgt šaurākā lokā, kas viņam varētu uzlikt šaurākus pienākumus.

Ja es sākumā minēju: ģenijs ar vientulības zīmi, tad tas nebija kaut kur blakus vienkāršai kailai frazeoloģijai paņemts vārds. Viens ar savām domām. Viens ar saviem mērķiem, viens ar savām idejām, bet gan pastāvīgi kopā ar saviem mērķiem un savām idejām. Nav mirkļa, kur Prezidents būtu aizgājis projām no tā, ko viņš ir par pareizu atradis, no tā, ko viņš kā mērķi izvēlējies savam darbam.

Vai tās ir draudzīgas pārrunas pie kopēja darba, vai tas ir brauciens uz kādu svētku vietu vai sanāksmi, Prezidenta domas darbojas vienā virzienā, nepārtraukti kā precīzs mēchanisms: kā ko labāku padarīt, kā zemi krāšņāku uzkopt, ja ceļš ved caur laukiem, kā pilsētu uzkopt, ja ceļš ved pilsētas ielās. Ja Prezidents ir jaunatnes vidū, tad viņa domas kavējas pie tā, kā labāk un drošāk ievadīt jaunatni dzīvē, lai tā vēlākos gados varētu vairāk ar savu darbu savai tautai dot. Ja Prezidents ir starp veciem ļaudīm, tad

Dzīve, bērni, nav tikai viegla pastaigāšanās. Tā ir darba un pienākumu pilna...

viņš domā, kā vieglākas padarīt viņu vecuma dienas. Ja Prezidents ir ar cilvēku, kas ir pie arkla laukā, tad viņa domas iet tai virzienā, kā šim vagas dzinējam padarīt vieglāku viņa nastu un atvieglot viņa dzīvi. Ja Prezidents ir starp vīriem darba blūzēs fabriku telpās, tad viņš domā, kā šīs iedzīvotāju daļas sociālo labklājību labāk nodrošināt, kā labāk iekārtot viņu dzīvi, lai gaišāka un drošāka tā būtu viņiem pašiem un lai gaišāku un drošāku viņi varētu saviem bērniem dzīvi sagādāt.

Tā ir viena nepārtraukta domāšana, tās ir pastāvīgas rūpes, ne tikai par to apkārtni, ar kuru biežāka satiksme Prezidentam ir darbā un dzīvē, tā ir nepārtraukta domāšana un rūpes par latviešu tautas tagadni, rūpes un domāšana par latviešu tautas nākotni.

Kādreiz, kad Prezidentam tuvojās diena, kuru tagad arī mēs godinam, viņa 60. dzimšanas diena, tad bija runa, kā atzīmēt šo dienu cienīgi, kā izdarīt, lai tauta varētu parādīt savam Prezidentam, savam Vadonim to cieņu un uzmanību, kādu viņš ir pelnījis ar visu savu krietno dzīvi un krietno darba darīšanu. Tad Prezidents atbildēja: n e s p i e ž a t m a n i, l a i e s a t s t ā j u R ī g u, e s e s m u d z ī v o j i s k ā t o i r l i k u s i m a n a s i r d s, u n t a s i r m a n s a p m i e r i n ā j u m s, t a s i r m a n s g a n d a r ī j u m s p a r p a d a r ī t o d a r b u.

Kad tomēr izskanēja uzskats, ka nevar šim gadījumam vienaldzīgi paiet garām, ka ir organizācijas, ir atsevišķi cilvēki grib šo gadījumu atzīmēt, tad Prezidents atbildēja: nu, ja tāda ir jūsu vēlēšanās, tad ne man, bet sabiedriskiem mērķiem kaut ko dodiet, kaut ko ziedojiet. — Un šie sabiedriskie mērķi jums visiem zināmi, tie bija pirmā skola Bērzmuižā, tautas balva mūsu zinātniekiem, mūsu māksliniekiem un jaunatnei.

Jautājums ir: ja, vai patiešām Prezidents nekad nav domājis, ka arī viņam ir sava dzīve, un ka arī viņam savai dzīvei ir kaut kas vajadzīgs, kā mēs katrs to saprotam savā dzīvē un savā darbā. Un atkal liktos, ka atbilde ir skaidra: nē.

Man ir prātā gadījums, kad mūsu Prezidents jūsmoja par laukiem, jūsmoja par lauku sētām, un kad viņam vaicāja viņa sarunu biedrs: Prezidenta kungs, vai Jūs nedomājat, ka Jums kādreiz būtu patīkama šāda lauku sēta, kuru Jūs tik skaisti tēlojat savā runā, ja tā piederētu Jums, kurā tad varētu sev atvēlēt kādas atpūtas stundas? — Tad sekoja pārsteidzoša, bet ļoti raksturīga atbilde. „Ļaujat man sacīt, — atbildēja Prezidents, — ka es priecājos gan par skaisti iekoptu māju, ka man ir liela laime redzēt ziedošas un kuplas druvas. Bet nevienu acumirkli es nedomāju, kaut šis nams, šis dārzs vai šie lauki būtu bijuši mani.

Man pietiek, ja es redzu, ka tie ir uz latviešu zemes, ka tie pieder latviešu cilvēkiem, ka viņu valdnieks un saimniekotājs, darītājs un kopējs ir latvietis, latvietis, kurš šo māju varbūt no tēva saņēmis, ar lielu mīlestību kopj un ar lielu mīlestību nodos tālāk savam dēlam, sava darba turpinātājam.“

Visbeidzot ļaujat man sacīt, ka, runājot par mūsu Prezidenta dzīvi un darbu, es vēlētos, lai vārdi, kurus Prezidents ir runājis Bērzmuižā, proti: D z ī v e n a v n e k ā d s s a p n i s v a i v i e g l a p a s t a i g ā š a n ā s, d z ī v e i r d a r b s, p i e n ā k u m s u n u z t i c ī b a, lai šie vārdi, kas ir šīs dienas uzvaru un nākotnes dzīvības vārdi visai latviešu tautai, lai tie tūkstoškārtīgi atbalsotos caur jūsu mutēm skolas jaunatnes sirdīs un, reiz tur ieskanējuši, lai tie neapklust visā cilvēka dzīves gājumā.

Dzīve ir darbs, pienākums un uzticība. — Tāds ir bijis mūsu Prezidents visā savā dzīvē, tāds ir bijis mūsu Prezidents savu patiesību pirmo sākumu meklēšanā. Tāds viņš ir palicis vienmēr līdz šai pašai pēdējai dienai — uzticīgs sev, uzticīgs savai tautai, ar gribu, nesalaužamu gribu, pārvarēt šķēršļus, kuri kavē personīgi nospraustos mērķus un reizē ar to kavē arī visas tautas uz priekšu iešanu.

Lai Virsvadoņa dzīve un darbs mums vienmēr ir ceļa rādītājs. Lai viņa cildenā priekšzīme personīgā un valsts dzīvē mums katram ir pamudinājums uz krietniem darbiem kalpošanā savai tautai un valstij.

Pateicības un uzticības pilnā padevībā sekosim viņam!

Talsu-Ventspils mazpulku novads...

Ceļš uz Talsiem

Pavisam īpatns, — bagāts spilgtiem kontrastiem, pievienojas pārējiem mūsu dzimtās zemes apgabaliem Talsu-Ventspils novads, kur kalni, ezeri, varenu upju lejas ik uz soļa liek ceļiniekam apstāties. Novada centrā — Talsos — stalti paceļas Kuršu pilskalns, kur kuršu ķēniņš Lameķins vareni nocietinātā ozolu pilī droši turējies pretim kareivīgām lībiešu ciltīm. Izrakumi pilskalnā raksta mūsu tautas dižai senvēsturei jaunas lapas puses, kas stāsta, ka kurši sirmā aizvēsturē bijuši garīgi, politiski un saimnieciski augsti attīstīta tauta. Tur krāšņais Usmas ezers ar Moricsalu, Venta, Abava, Buses pilskalns, tur zilie Dundagas sili ar skaistiem mežu iemītniekiem — briežiem, stirnām, meža cūkām. Tur zivīm bagātais Engures ezers un skaistā, akmeņainā Rojas jūrmala, kur viļņu izskaloto dzintaru čaklas rokas prot pārvērst jaukās rotās.

Novada ziemeļdaļa smilšaina, mazauglīga — veido lielos Dundagas mežu masīvus un plašos kartupeļu un rudzu laukus ap Talsiem. Gar Kandavu un uz dienvidiem no Tukuma kuplās kviešu druvas pieslēdzas auglīgai Zemgalei.

Ziemeļos un vakaros novadu apskalo jūŗa, bet dienvidos gar Ēdoli, Rendu, Kabili, Jaunpili un austrumos gar Ķemeriem robežojas ar kaimiņu — Liepājas, Kuldīgas, Jelgavas un Rīgas pilsētas mazpulku novadiem.

1936. gadā novada mazpulku dalībnieki apstrādājuši 13,5 ha zemes, iegūdami 19.443,31 ls ienākumu. Uz 1937. g. 1. jūniju novadā bija 92 mazpulki ar 2308 dalībniekiem (1233 zēni, 1075 meitenes), bet pēdēja laikā, ar 7 mazpulku pārskaitīšanu pie Kuldīgas, novadā skaitās 85 mazpulki. Galvenās sacensību kultūras — kartupeļi, kāposti un cukurbietes.

„Lameķina klētiņa" Talsu ezera krastā

Mūsu zēniem

A. L.

Rakstura noteiktība, goda prāts un kvēla sajūsma ir tie ideāli, pēc kuŗiem audzināšanas darbā cenšas mazpulku organizācija, vēlēdamās izaudzināt mūsu valstij krietnus un apzinīgus pilsoņus, kas spēs turpināt tagadējā laikā iesāktos lielos darbus un vienmēr stāvēs nomodā par vienotu, nācionālu un daiļu Latviju.

Bet — lai visas šīs īpašības iegūtu, mums jau no agrās jaunības ir jāpierod pie atziņas, kuŗu sludina mūsu Virsvadonis — proti, ka dzīve nav tikai viegla un jauka pastaigāšanās, bet — ka dzīve ir darbs, pienākumi un uzticība.

Un šī dzīve nevienam no mums nesākas tikai rīt. Viņa ir sākusies jau vakar.

Dzīve nesākas tad, kad esam sasnieguši pilngadību, kas dod mums zināmas — galvenā kārtā tīri personīgas dabas — priekšrocības.

Mūsu dzīve sākas ar to brīdi, kad mums uzliek — vai arī mēs paši labprātīgi esam sev izvēlējušies — kādu darbu, kas saistās ar pienākuma pildīšanu. Vienalga, kur un kad tas noticis — mājā, skolā, vai sabiedrībā un mazpulkā. Un lielākais no visiem pienākumiem ir — kalpot savai valstij un savai tautai.

Atziņa, ka personīgam „es" vienmēr jāstāv un jāpaliek tikai otrā vietā, ir jaunā morāle, kuŗu tagadējais laiks kā neapgāžamu un neapstrīdamu patiesību mums tik dedzīgi sludina, ir jaunais tikums, kuŗš mums jau no mazotnes jāmēģina piesavināties.

Jums — mazpulka zēni — tas visiem ir jāsaprot. Jums jāzina, ka mazpulkos jūs neesat nākuši tikai rotaļāties, bet strādāt, mācīties un praktiskā darbā veidot sevi un savu raksturu tādā garā, kādu mums to liek izveidot tagadējais laiks. Un šis ir cīņas — ne miera un pieticības — laiks, jo tagad mēs liekam jaunus pamatus savai dzīvei, radām jaunu kārtību un sadzīves formas. Un jaunradīšana ir cīņa Jūs esat tās līdzgaitnieki, līdzstrādnieki. No tā brīža, kad jūs esat nostājušies zem balt-zaļā karoga, jūs esat ieskaitīti tais priekšpulkos, kas sagatavos jūs ne vairs par bāliem sapņotājiem, bet par vīriem. No jūsu rindām nāks tie, kas ar prieku ies karavīru gaitās, kas nevairīsies — kā tas dažkārt agrāk ir bijis — no bruņu cepures un šautenes. Un — kad šīs gaitas būs galā, mēs labprāt redzētu jūs meklējam ceļu uz aizsargu organizāciju, uz sava pagasta un novada sabiedrisko dzīvi, lauksaimniecības biedrībām, kooperācijas un kopdarbības uzņēmumiem.

Mazpulkā iestādamies, jūs esat iestājušies nācionālās valdības un tautas Vadoņa atbalstītā jaunatnes vienībā un tādēļ netieši jau atrodaties valsts kalpība. Pie šīs domas jums jāpierod jau tagad. Jāpierod jau šodien, lai jūs to vienmēr varētu paturēt prātā. Jūs — zēni — esat tādi pat aizsargi un karavīri, kā jūsu tēvi, vecākie brāļi un audzinātāji. Zināms — jūs valkājat citu formu un stāvat zem cita karoga. Bet mērķis mums ir viens — vienota, nācionāla un neatkarīga Latvijas valsts!

Īstu karavīru — tāpat kā īstu mazpulka dalībnieku — vispirms raksturo — apzinīga uzticēto pienākumu pildīšana, lai arī tie būtu grūti, dažkārt pat nepatīkami. Mums katrreiz nav tiesības izvēlēties, ko mēs gribam darīt, un ko mēs vēlamies atstāt nedarītu. Mums ir jāiet turp, kur mūs sūta, jādara tas, ko mums liek darīt, jo kalpot vispirms nozīmē — paklausīt. Paklausīt no brīvas gribas, apzinoties, ka disciplīna ir katras organizācijas pamats, bez kuŗas tā nevar pastāvēt un veikt savu uzdevumu. Skarba dzīves skola ir labākā rakstura veidotāja — un mēs nedrīkstam no tās vairīties. Jūs, droši vien, vēstures stundās būsit kautko dzirdējuši par varonīgiem spartiešiem, kas savas brīvības dēļ ilgi cīnījās pret nesalīdzināmu pārspēku, pierādot izcilu varonību un nesalaužamu drosmi. Un šī mazā tautiņa varēja to darīt tikai tādēļ, ka tā labprātīgi audzināja savu jaunatni stingri kareiviskā, varonīgā garā, — tādā pat garā, pēc kāda arī mums būtu jācenšas, lai tie, kas no mazpulku vidus dotos

lielā dzīvē, ar smaidu prastu spītēt grūtībām un nelaimēm.

Tālāk — karavīru raksturo viņa ārējā stāja, kas saistās ar prasmi valdīt par sevi, ar disciplīnu un pieklājīgu un korektu izturēšanos. Mazpulkos ir ievesta valstiskā audzināšana un ar to saistītā ierindas mācība, lai jūs visas šīs lietas piesavinātos. Mēs, protams, nevēlamies ar jums spēlēt „zaldātiņus". Mēs vēlamies, lai jūs izaugtu par vīriem, uz kuriem visi raugās ar cieņu, jo tie prot cieņu pret sevi citiem iedvest. Un — kas gan cienīs tādu vīru, kas nebūs vēl atmetis zēna niķus? Kas cienīs vīru, kurš staigās sakņupis kā tārpaina beka, valkās noplicātas un nosmulētas drānas, pastāvīgi slēps rokas bikšu kabatās un, sastopot pazīstamus, griezīs galvu uz otru pusi? Kas uzticēs jebkādu sabiedrisko amatu vai arī dāvās savu uzticību jauneklim, kurš vienmēr raudzīsies tikai grīdā, stostīsies un nepratīs uz jautājumiem dot īsas, noteiktas un skaidras atbildes?

Pagaidām tā vēl izturas dažs labs mazpulka dalībnieks. Un taisni tagad — kad mazpulku dalībnieku valstiskā audzināšana jau devusi lielus panākumus — viņš pārējo vidū ir visātrāki ieraugāms. Par to mēs varējām pārliecināties lielajos Zemnieku Pļaujas svētkos Jelgavā, kur bija sabraukuši tūkstošiem mazpulku dalībnieku. No tādas „uzvešanās" jums, zēni, jāātbrīvojas, jo tā mūsu organizācijai godu nedara. Un — jo ātrāki tas notiks, jo labāki tas būs. Jums tādēļ jāpiesavinās vēl viena, karavīram tik raksturīga īpašība, proti, — modrība.

Mazpulka dalībniekam vienmēr jāatrodas tai iekšējā trauksmes, nomoda stāvoklī, par kādu mums pagājušā gadā runāja Virsvadonis, sacīdams: „iekšējā garīgā trauksme lai nekad nebeidzas"...

Nomodā jums jābūt pašiem par sevi un arī par citiem — par saviem biedriem, par savas organizācijas godu un tēvu zemes slavu. Mazpulka dalībnieks, kas neredz savas un citu kļūdas, — guļ. Un var savu laiku nogulēt. Bet tas, kas iet dzīvē ar vaļējām acīm, nepazaudēs pareizo ceļu un zinās, kā ātrāki nokļūt pie mērķa. Vēl viena īpašība ir nepieciešama karavīram un tam mazpulka dalībniekam, kas sevi par jaunu karavīru grib uzlūkot.

Un tā ir — pašpaļāvība un lepnums.

Mazpulka dalībniekam jābūt lepnam uz to, ka viņš var nest pie savām krūtīm četrlapu āboliņa zīmi. Turēt galvu vienmēr augšā ir liela māksla. To var tikai tas, kas paļaujas uz saviem spēkiem un zina, ka varēs iesākto ceļu nostaigāt līdz galam, kaut arī tas būtu tāls un grūti staigājams ceļš.

Bet — lepnums un pašpalāvība dod drosmi. Un drosme cilvēkam ir tas pats, kas kuģim būras. Kamēr tās nav saplosītas, kuģis peld pa viļņiem un arvien vairāk tuvojas ilgotās zemes krastam.

Kāds liels valstsvīrs un jaunatnes draugs reiz teicis vārdus: „Es atzīstu, ka labāki ir vienu dienu dzīvot kā lauvam, nekā desmit gadus kā jēram."

Un viņam ir taisnība. Jo lauvam ir drosme, un tas varonīgi metas cīņā. Turpretim bailīgais metas bēgt, piesavinās citas rakstura īpašības, ko īsti vīri nepazīst. Bailīgais melo, jo meli ir bailības pazīme. Bailīgais šaubās, slēpjas citiem aiz muguras, ar muti aizbrauc Rīgā, bet ar darbiem paliek aizkrāsnē.

Vīrs — kuram visu šo labo rakstura īpašību trūkst — nekad nebūs izpratis savu uzdevumu valstī un nekad nevarēs kalpot savai tautai. Tas — pilngadību sasniedzis — tomēr vēl nebūs izkūņojies no saviem bērna autiem un brīnīsies, kādēļ tam neviens negriež ceļu, kādēļ tam pastāvīgi jāiet gar ceļa malu. Bet tas, kam būs dedzīga sirds, stiprs prāts un cieta griba — tas daudz pēc ceļa neprasīs. Viņš pats to sev atbrīvos. Atbrīvos tāpat, kā karavīrs, kas pazīst varoņu morāli un grib to piepildīt tris vārdos — „uzvarēt vai krist".

Visu to jums, mazpulku zēni, esmu rakstījis tādēļ, lai mudinātu jūs ar lielu neatlaidību strādāt pie sava rakstura veidošanas kareiviskā garā, jo karavīram jābūt katram no mums. Karavīram, kas tikpat labi prot turēt arklu, kā zobenu un katru brīdi ir gatavs iet palīgā savai tautai un tēvuzemei, kuru patiesi mīl tikai tas, kas nebaidās to sargāt un viņas labā upurus nest.

Aicinājums

ARN. LŪSIS

Ir tikai divi ceļi, pa kuŗiem ejot, mēs varam ieskatīties latviešu zemes un latviešu tautas patiesā vēsturē.

Viens no tiem aizved mūs pie kalniem, kuŗu galotnēs kādreiz dižas pacēlušās senlatvju virsaišu stiprās pilis; pie kapiem, kur apglabāti mūsu senči ar viņu rotām, ieročiem un darba rīkiem; pie vietām, kur atradušies mūsu tālo, aizsaulē nozudušo radu mājas un gaiši sprēgājuši viņu siltie un piemīlīgie namu pavardi.

Otrais ceļš aizvijas mūsu tautas gara mantu — daiņu, pasaku un teikmu pasaulē. Un tas ir līdzīgs takai, kas pavasarī ved caur ziedošu liepu vai ābeļu mežu, jo viņu staigājot, mēs dzirdam tūkstošiem balsis, itkā kad visi putni — dziedātāji būtu salaidušies mums apkārt. Senās daiņas, pasakas un teikas nav savu valodu zaudējušas un vēl šo baltu dienu tās stāsta mums par bijušiem laikiem, bijušo laiku cilvēkiem — viņu parašām, domām un darbiem.

Pirmo ceļu atļauts staigāt tikai tam, kas bruņojies ar nepieciešamām zināšanām archaioloģijā, tam, kas māk atrast zemē paslēptos senās kultūras lieciniekus un prot tos pareizi un rūpīgi celt šīsdienas gaismā.

Tā kā valsts ņēmusi savā aizsardzībā visas mūsu zemē atrodamās vietas, kuŗām ir vēsturiska nozīme (senkapi, pilskalni) — tad arī tikai attiecīgo valsts iestāžu darbiniekiem atļauts tur izdarīt rakšanas un pētīšanas darbus, jo daudzi nemākulīgi un neapzinīgi ļaudis mūsu zemi jau pietiekoši ir izrakņājuši, ļaudami aiziet bojā vērtīgiem atradumiem.

Tagad — sekojot tautas Vadoņa norādījumiem un ierosinājumiem, mūsu pašu zinātnieki stājušies pie darba, lai rādītu mums mūsu tautas patieso pagātni, lai rakstītu vēsturi, kāda m u m s ir vajadzīga — bez meliem un bez savtīgiem nolūkiem.

Un katra krietna pilsoņa pienākums ir — šo darbu sekmēt un veicināt. Arī mazpulku dalībniekiem jārūpējas par to, lai tiktu aizsargātas tās vietas, kur veidojusies mūsu vēsture, lai priekšmeti, kas tur, varbūt, nejauši atrasti, nonāktu īstās rokās un pareizā vietā — valsts vēsturiskā mūzejā.

Par mūsu senču dzīvi un parašām, par viņu tikumiem un ticējumiem visvairāk mums tomēr stāsta tautas gara mantas — sevišķi daiņas, kuŗu skaits mums ir lielāks kā jebkuŗai citai tautai Eiropā un, laikam, arī visā pasaulē.

Ir grūti pāris vārdos tēlot daiļu gleznu. Vēl grūtāki ir — ielikt tur arī idejisku saturu un domu bagātību.

Ir grūti sacīt maz — bet pateikt visu.

Mūsu senči to ir varējuši. Tie dzejnieki, kuŗu vārdi nav iekalti granīta pieminekļos un ierakstīti vēstures lapaspusēs — to ir varējuši.

Bet — nevien daiņu ārējā forma ir daiļa. Daiļš un pamācošs ir arī viņu saturs. Un tas mums vispirms jāmeklē, jo vārpa daudzkārt var būt skaista, bet — bez graudiem.

Kā putni šīs senās daiņas ilgi lidoja pie latviešu zemes debesīm, lidoja no mājas uz māju, no sirds uz sirdi, līdz pienāca laiks, kad sirmais krīvs Krišjānis Barons tās saŭvināja vienuviet, izdarīdams mūsu tautai nesamaksājamu pakalpojumu un attaisnodams savus vārdus —

„man pieminekli neceliet —
no latvju daiņām tas jau celts,
un nerūsēs šis tautas zelts!

Tak Krišjānim Baronam izdevās daiņas tikai uzrakstīt un sakopot, jo šis lielais, monumentālais darbs paņēma visu viņa mūžu. Pētījis tās nav gandrīz neviens, jo atsevišķie mēģinājumi, kas šai ziņā izdarīti, arī tikai par mēģinājumiem atzīstami. Viss plašais daiņu materiāls vēl lielākā vai mazākā mērā mums ir — dziesma bez vārdiem. Dziesma, kuŗas meldiju mēs pastāvīgi dzirdam, bet par kuŗas satura atziņām mēs esam vēl pārāk maz domājuši.

Un nu ir pienācis pats pēdējais laiks šai ziņā kauko darīt.

„Tagad bieži mēdz teikt" — sacīja mūsu Virsvadonis mazpulku nometnē, Mežotnes Viestura pilskalnā: „izkopsim latviskos tikumus." Vai tad svešiem būtu izdevies

iznīdēt mūsu tautā viņas labās īpašības un īpatnības? Tā tas nevar būt. Tomēr saka: „izkopsim latviskos tikumus." Man jāapliecina, ka šis prasības uzstādīšana tagad, mūsu dienās, ir liels solis uz priekšu, jo iekams var sākt kaut ko darīt, ir jāsagatavo ceļš.

„Izkopsim latviskos tikumus." Ko ar to no mums prasa? Šinī teikumā izlaužas uz āru doma, ka mums vēl nāksies pārveidoties pašiem sevī iekšēji. Netikai ārēji jātop latviskiem, mums jānokrata viss svešais, kas mums par daudz gadiem pielipis. Tā mums ir ļoti daudz vēl. No tā mums jātiek vaļā."

Savas runas turpinājumā Virsvadonis minēja vairākus piemērus, kas rādija, cik tālu mēs daudzkārt esam no šiem seniem tikumiem aizgājuši. Un — ja mēs tā labi pārskatīsim savu dzīvi un savus darbus, tad redzēsim, ka pie tā vainīgi esam pa daļai arī mēs paši. Arī mūsu, mazpulku darbā, bieži vien gadās, ka galdiņš pats gan ir nomazgāts, bet galda kājas palikušas nemazgātas. Un tas notiek vienmēr tad, kad mūsu vārdi nesaskan ar darbiem, kad mēs iedomājamies, „ka likumi ir rakstīti tikai mūsu kaimiņam."

Ja mēs gribam celt un veidot latvisku Latviju, tad mums vispirms latviskais jāatrod. Latviskais mūsos pašos. Latviskais cilvēkā, jo cilvēks, kā topoša personība, tagad ir nostādīts augstāk par visu. Ja mēs latviskā meklēšanā aprobežosimies tikai ar to vien, ka izdaiļosim savu dzīvokli ar latviskām mēbelēm, valkāsim latviskus tērpus un svinēsim savus svētkus senču garā — tad mūsu dzīve latviskāka nekļūs.

Bet vairāk par visu to mums jādomā par sekošiem senču tikumiem un garīgām vērtībām, kas savu nozīmi nekad nav zaudējušas, jo tur mēs atradīsim daudz ko tādu, kas rada mūžībai. Senie latvieši Dieva balsi rāmo druvu un mežu klusumā ir varējuši daudz labāki saklausīt kā mēs — tagadējā laikmeta bērni, kuriem apkārt skan daudz trokšņu, kas spiesti klausīties dažādas mācības un pilnīgi pretrunīgas pamācības.

Un tādēļ pirmais ceļš uz latvisko Latviju ir ceļš uz latvieti pašu. Mums iekšēji jātop latviskākiem. Mums jāsadzied seno daiņu balsis un jāsaprot, kā tās mūs māca dzīvot, strādāt, domāt un just.

Mūsu — mazpulku pienākums — ir pētīt Krišjāņa Barona atstāto mantojumu — viņa sakopotās latvju daiņas. Organizācijas vadība par to jau vairākkārt devusi norādījumus. Pagājušā gadā, piemēram, visos mazpulkos vienā sanāksmē bija jānolasa apcerējums „Zeme latviešu tautas dziesmās." Bet iesāktais darbs vēl dedzīgi turpināms uz priekšu. Katra mazpulku dalībnieka pienākums būtu sagatavot kādu — kaut arī nelielu — apcerējumu par jautājumiem, kuŗus mums apgaismo tautas dziesmas, lai pēc tam nolasītu to mazpulka sanāksmē, vai tad, kad tiek rīkota vakarēšana.

Apstrādājamās vielas mums nekad nepietrūks, jo tās ir bezgala daudz. Nav tādas parādības cilvēkā un ārpus cilvēka, par kuŗām daiņas mums nezinātu kautko pastāstīt. Ņemsim, piemēram, un aplūkosim tikai tādus jautājumus, kuŗiem arī šīs dienas sabiedriskā dzīvē ir liela nozīme. Tādi būtu — „vecāki un bērni tautas daiņās," „saimnieka un kalpu attiecības," „zeme un zemnieka darbs," „tēvzemes mīlestība," „darbs — kā cilvēka tikums" u. t. t.

Un tad mēs atradīsim latviskos tikumus. Tad mēs varēsim nostāties uz tā ceļa, pa kuŗu mūsu senči ir staigājuši, izaugdami par krietniem un apzinīgiem cilvēkiem.

Bet tās atziņas, kuŗas mēs daiņās atradīsim, nedrīkst palikt uzrakstītas tikai uz papīra. Tām tūdaļ jātop rakstītām mūsu sirdīs, jo citādi mūsu darbam nav nozīmes.

Tā nav tikai nejaušība, ka taisni mazpulku dalībnieku vidū Virsvadonis runāja par latvisko tikumu atdzīvināšanu.

Ar nolūku viņš to izdarījis.

Zinādams, ka veco paaudzi nāksies daudz grūtāki pārveidot, viņš griezies pie jaunatnes.

Un jo tuvāki mēs būsim piegājuši latviskā gara apvāršņiem, jo augstāki mēs varēsim pacelt galvu. Mēs būsim svešo nokratījuši no sevis tāpat kā ceļinieks nokrata putekļus no savām kājām, redzēdams, ka viņš tuvojas savam mērķim.

Tad mazpulki būs bijuši īstie latviskās Latvijas ceļa sagatavotāji.

Nelaimes uzvarētājs

LUDVIGA AKAS stāsts

(Beigas)

Vecais vīrs izbrīnā iepleta muti, parādīdams, ka tajā ir tikai trīs zobi: divi augšā un viens apakšā.

Klāvs uzgrieza viņam muguru un gāja tālāk. Domas tāpat kā kājas klīda bez mērķa. „Kā lai glābjas no nelaimes. Viņa nāk pie durvīm neklauvējot. Bet gluži tāpat nāk arī laime. Tiešām nepieklājīgas viešņas. — Vai tad tiešām esmu jau tik tukšs, ka nevaru neko jauku izgudrot? Gluži kā izēsta ola. — Kas pērk olas, pērk arī čaumalas; kas pērk zemi, pērk arī akmeņus, bet kas pērk maizi, pērk tikai maizi! — Bet tās taču izsalkušā Janča domas. Bet tās ir jaukas domas. Es varu tās aizņemties, jo ir taču parasts, ka mēs dzīvojam citu celtās mājās. Un vai tāpēc varam apvainoties, ja mūs no īrētas istabas izsviež dažreiz lietū? — Smiekligi! Klāv, tu domā gluži kā zīdainis. Tu neko nevari izgudrot! — Nu, pacieties mazliet, kad tava laimīte zaļumos iet! — Jā, tās ir Bārdas domas. Jauki viņš to teicis, — pacieties, kad laimīte zaļumos iet! Jā, vajag rūt lielam Edisonam, lai kaut ko jauku izgudrotu. Stāsta, nauda guļot zem katra akmens, bet rets ir tāds, kas prot to pacelt. Lielais ļaužu vairums ir nabagi. Viņiem nav ne spožu rītu, ne apstarotu rietu; nav putnu, puķu, nav debesu, jo viņi — neprot tās redzēt. Vajag prast redzēt un dzīve būtu daudz brīnišķīgāka." Klāvs izgāja uz bulvāra.

——

Debesis rīta pusē sasarka kā augonis. Sārtums pieņēmās, tad augonis pārplīsa, apslacīdams mākoņus, jumtus un koku galotnes sarkanas. Visa pamale mirka asinīs.

Ielas sāka parasto rīta dziesmu. Tramvaji aizbrauca, pieslānīti cilvēkiem. Auto gumijsoļiem cilpoja uz noliktavām. No maizes izvadātāju ratiem cēlās zilgana migliņa. Tā smaržoja tik patīkami saldi kā jasmīni. Miesnieki dzina rikšos tuklus zirgus, no viņu izbalsinātām kulbām pilēja uz bruģa sarkana laka. Sētnieki skaloja trotuārus. Avīžu zēni velosipēdos ar avīžu kubiem uz bagāžniekiem šaudījās no viena ielas stūra uz otru. Kioski izdalīja drukas krāsā smirdošus pasaules pagājušās nakts piedzīvojumus. Strādnieki vēl miega sveķu aizlīmētiem plakstiem, ierēdņi iespieduši portfeļus padusēs, skolēni — visi sparīgi atspērās bruģī un steidzās pielādēt lielās dzīves dienas kuģi. Nokaucās vēl fabrikas un tad . . . lielā steiga pārskrēja.

Saule pakāpās pašas augstākās baznīcas krustā. Ielās parādījās cienīgāki ļaudis. Šie ļaudis nekur nesteidzās. Viņi pastaigājās bezrūpīgi, kā kādās viesībās ielūgti, kur visu var baudīt par velti, un nekas nav jāmaksā. Tie bija bagāto tēvu dēli, kas darbu nepazina.

Uz bulvāra stūra Klāvs apstājās. Pulkstenis rādīja desmito stundu. Uz fabriku vēl par agru iet, šefs nebūs ieradies. „Jāiet vienpadsmitos. Vienpadsmit — laimīgs skaitlis. Vēl stunda, un tad viss izšķirsies . . . Visa nelaime ir tā, ka es nēsāju šo platmali. Vienmēr, kad uzlieku šo platmali, jāpiedzīvo kaut kas nepatīkams. Žēl, ka nav citas cepures, bet var jau staigāt arī kailu galvu."

Klāvs apstājās pie konditorejas. „Droši vien es noēstu desmit kūkas." Māga sāpīgi savilkās.

Bulvāra stūrī divas puķu sievas saķildojās. Vesela upe lamu vārdu izlija smaržīgā rīta gaisā. Ap viņām sastājās ļaudis biezā lokā. Klāvs notikumu redzēja pašā sākumā. Viena sieva aiz neuzmanības nogāza otrās puķu sainīti putekļos. Otrā pieņēma dedzināta ķieģeļa nokrāsu, pieklupa pirmās puķu galdam un nejēdzīgi atriebās: viņa satvēra pilnas saujas skaistu, zilu ziedu un svieda uz ielas.

Klāvs bija satraukts. „Tad lūk ko cilvēks iespēj aklās dusmās! Tās ir karsta dzelzs. Ne vienu, ne otru nedrīkst ņemt rokās."

„Labrīt!" Klāvu satvēra aiz rokas Osis. Krāsaina studenta cepurīte kā pīpes vāciņš uzspiesta uz pakauša, cimdotā rokā dzel-

tens bambuka spieķis, viņš smaidīja ar visu seju. „Nu, kā labi iet? Kāpēc nenāc vairs uz lekcijām? Pulkstenis pusvienpadsmit, man jāskrien uz „randevū". Sveiki!" — un viņš, atbildes nenogaidījis, spieķi braši cilādams, aizlocījās starp ļaudīm pa ielu uz augšu.

Kļāvs iestreipuļoja apstādījumos. Briesmīgs nogurums saplūda dzīslās. Drēbes spieda plecus un rokas tirpa. Gar acīm šaudījās sarkani un zili sikspārņi. Viņš turējās, lai negāztos. Atkrita uz kāda sola taisni pretī zaļganai statujai.

„Ja būtu dzimis 13. datumā, tad vēl varētu saprast, kāpēc man tik ļoti jācieš. Kāpēc man nekur neveicas? — Bikses ceļgalos izskatās pēc tīkla, svārki! — Taisni jāsmejas par tādiem kankariem. Man nav nekā. Viss jau aiznests un pārdots. Arī grāmatas jau visas pārdotas... Dravnieka vārdnīca!.. Jā, bet tā taču nav mana. — Bet kas par to! Septiņus vai astoņus latus par to dabūtu, varbūt arī visus desmit. Ja nedabūšu fabrikā, tad pārdošu vārdnīcu. Norunāts. Nē, nekādu bet!.." — Bet kāda cita balss Klāvā protestēja. Tā bija skaidra, gaiša balss. „Tu gribi pārdot cita grāmatu. Aiztapini grāmatu, lai pārdotu! Vai tad tik vien tu vari izdomāt? — Jāsmejas, citiem smadzenes katru dienu izdēj pa zelta olai un tu — proti tikai diedelēt. Tev nav kauna! Tu gribi pārdot aiztapinātu grāmatu."

„Nu, vēl jau nav pārdota. Man taču nav nekādas izejas!" — ļaunā balss Klāvā mēģināja taisnoties.

„Vēl nav pārdota! — Bet ļauna doma bieži vien ir nelāgāka par ļaunu darbu. Viņa kā kāpurs ieperinās smadzenēs, lai izkūņotos par šķietami skaistu, bet ļoti vijīgu tauriņu. Labāki godīgam mirt, nekā negodīgam dzīvot," — cēlā balss mācīja.

„Ko nu spredikļo! Tās ir vecas idejas," — ļaunais sadusmojās un sāka nejēdzīgi ņirgāties.

„Vecas idejas vienmēr jātur cieņā! — tāpat kā jātur cieņā veci cilvēki."

„Bet kāpēc man tik ļoti jācieš? Kāpēc man jābūt godīgam un jācieš?"

„Kas nebaidās ciešanu, tas ir varonis."

„Varonis! — nospļauties! Vai tad tikai tāpēc man jācieš, jābūt godīgam, lai būtu varonis, un lai pēc nāves manā vārdā nosauktu kādu ielu vai kuģi? Tā ir smiekliga iedomība!"

Eze meta dzirksteles griestos. Klāvs strādāja...

„Šīs pāris bada dienas, Klāv, tevi ir galīgi sapostījušas. Bet grāmatu tu tomēr nepārdosi. Nē, to tu nedarīsi!"

Ļaudis skatījās Klāvā. Viņš visu laiku bija sarunājies balsī pats ar sevi. Klāvs piecēlās un gāja uz fabrikas kantori. Pulkstenis bija pāri vienpadsmitiem.

Pie kantora durvīm atkal apstājās. — Iet vai neiet? — Nē, nu vairs nedrīkstēja šaubīties. Jāiet!

Klāvs uzkāpa pa sarkanu segu noklātām kāpnēm. Pie biroja durvīm apstājās.

„Mīļais Dievs, šoreiz man palīdzi!" Klāvs nospieda zvana pogu. Zvans aiz durvīm iekliedzās kā cilvēkēdējs. — Nevajadzēja tik stipri spiest.

Durvis pavēra pārvaldnieks.

„Vai principāla kungs runājams?" Klāvs apjautājās.

„Nē, nupat kā aizgāja. Vai jums kas svarīgs sakāms?"

„Kad viņš būs atpakaļ?" — Klāvs prasīja bez balss.

„Šodien viņa vairs nebūs. Pienāciet rītu ap vienpadsmitiem."

Klāvs kāpa lejā pa trepēm kā bezdibenā. Viņš nekā vairs nejuta, pat izsalkumu nē. Pārāk lielu izsalkumu, tāpāt kā pārāk lielu troksni vai asu gaismu — vairs nejūt. Visam ir robežas. Klāvam likās, ka rītu viņš vairs nesagaidīs. Tas likās tālāks nekā debesis.

Klāvs izgāja uz ielas. Tā sagriezās kā laiva. Viņš atkrita uz kādām kāpēm. „Ak Dievs, kāpēc tu mani tik ļoti piemeklē!"

Klāvam kļuva sevis bezgala žēl. Pat asaras sarietēja acīs. „To es nepārcietīšu. Nē!" Klāvs čukstēja. — „Ko nu gaudo!" — ņēma vārdu atkal otrā balss viņā: „Ir taču cilvēki, kam visu mūžu jāpavada tuksnesī, kalnu alās, sniega vētrās, un viņi nekurn, bet tu nevari dažas grūtākas dienas viegli pārlaist pār galvu. Tā ir vienkārši — gļēvulība. Ir taču cilvēki, kam nav nekādu cerību, bet tu taču rītu noteikti dabūsi naudu. Tad — nopērc stacijā biļeti un brauc uz savu smēdi. Tu vari būt liels meistars arī tad, ja nebūsi beidzis inženierfakultāti. Pilsētā tevis nevajag, bet Kurzemes klajumi tevi gaida. Vai tavs tēvs nebija cienījams meistars? — Vēl tagad par viņa spožiem cirvjiem priecājas līdumnieki! Vēl tagad brauc kāzinieki viņa kaltos ratos. Ņem Agāti līdz un brauc uz savu vietu!"

Klāvs piecēlās no kāpnēm — nav pieklājīgi sēdēt uz citu lievenēm. Pa ielu Klāvam priekšā gāja kāds apaļš cilvēks.

„Teiksim, šis cilvēks iedomātos notīrīt degunu. Viņš izvilktu kabatas drānu, bet līdz ar to — naudas maku," — Klāvs fantazēja. „Naudas maks nokristu uz ielas. Vīrs nekā nemanītu. Es pieietu, pagaidītu līdz viņš paiet tālāku un paceltu maku. Un tajā — vesela bagātība: 50, 100 un 500 latu zīmēs. Tad — tūliņ uz ēdienu ve kalu. Tālāk — tīru kreklu, jaunas kurpes, uzvalku . . . Pusi no atraduma Agātei atdotu . . . Otru pusi iemaksātu kaut kur kā drošības naudu. Ar drošības naudu darbu nenākas nemaz tik grūti sameklēt. Ja dabūtu vieglāku darbu, varētu labāki studēt. Ak, kaut tam vīram uznāktu šķavas!"

„Klausies! Klāv — tu topi gluži nekaunīgs — cēlā balss atkal rājās. Ja tu tā turpināsi, tu jau vairs nekautrēsies no noziedzībām."

„Bet man taču nav nekādas izejas," — ļaunais mēģināja pielabināties.

„Kā nav? — Ir izeja!"

„Pareizi!" — Klāvs pat smējās aiz prieka. „Izeja rokā. — Es taču varu pārdot savus matus. Tie derētu aktieriem bārdām. Kurš katrs frizieris nopirks manus gaŗos, viļņainos matus. Agātei viņi tik ļoti patika, bet nekā nevar darīt — jāpārdod", un Klāvs iegāja pirmā frizieŗveikalā. Divi jaunekļi baltos ķiteļos spēlēja šachu, skaista jaunkundze vīlēja nagus. Tā piecēlās, piegāja pie krēsla un teica — lūdzu!

Klāvs nokaunējās. „Atvainojos," teica: „esmu pārskatījies. Domāju, ka te aptieka. Man vajadzēja galvas pulveŗus. Atvainojos!" — sešas platas acis pavadīja viņa iziešanu.

„Tu jau sāc prātā jukt," — Klāvs sevi bāra. „Jāaiziet pie kāda drauga. Pareizi! — Aiziešu pie Sērmola. Es taču viņu pagājušo ziemu, kad tam nebija darba, veselu mēnesi mitināju."

Klāvs izšķērsoja daudz ielu, līdz pēdīgi uzkāpa kādas mājas čukurā. Tur dzīvoja Ādolfs Sērmols. Laimējās — Sērmols bija mājā.

„Klāvs! Cik patīkami tevi redzēt! Kāpēc tik reti parādies? Kāds tu izskaties? — Liekas, ka būtu zārkam izbēdzis," Sērmols brīnījās.

„Ir vēl kas ļaunāks nekā zārks, no kā jābēg."

„Kas tad tev gadījās?"

„Es izbēgu no cietuma."

Sērmols iepleta muti, bet neviena skaņa neizņāca. Briesmīgs uztraukums piesēja viņa mēlei lielu akmeni.

„Kas tad ir ar tevi, stāsti taču!" — Sērmols beidzot attapās. Balss viņam drebēja, jo zināja, ka izbēgušus cietumniekus nedrīkst pieturēt.

„Piedzīvoju kaut ko muļķīgu. Gribēja mani par zagli pataisīt," Klāvs stāstīja. „Pirmīt iekāpu 13. numura tramvajā. Vāģis tukšs. Samaksāju biļeti un braucu. Nākošā piestātnē iekāpj tāds žīdiņš. Izvelk

maku un nopērk biļeti. Redzu — makā daudz zaļganu papīra naudas zīmju. Konduktors noplēsa biļetes strēmelīti un žīdiņš to iebāza makā. Braucām . . . Kādā ceturtā piestātnē iekāpj kontroliers. Jāuzrāda biļetes. Es savu uzrādu, žīdiņš meklē maku, jo zina, ka biļeti tur ielicis. Vanda visas kabatas augšā, izgriež kules otrādi — bet maka vairs nav! Žīdiņš bāls . . . Piecelas, novelk mēteli, pārmeklē vēlreiz — nē, maka nav. Meklē zem soliem, uz grīdas. Konduktors, kontroliers un es palīdzam — nav maka. Pazudis kā salms ugunī. Žīdiņš skatās tā aizdomīgi uz mani. Nakošā piestātnē paaicina kārtībnieku. Pastāsta tam visu notikumu. Konduktors apstiprina viņa stāstu. Es, lūk, esot bijis vienīgais pasažieris bez viņa un konduktora vāģī, lai mani pārmeklējot, viņam esot noteiktas aizdomas. Zini, es aiz aizvainota niknuma drebu. Aizejam visi uz iecirkni. Mani pārmeklē līdz pēdējai vilītei. Saprotams — nekā neatrod. Tomēr — mans gods aizkarts, un es pieprasu, lai arī žīdiņu vēlreiz pārmeklē, varbūt viņš gribējis mani vienkārši apvainot. Un ko domā, uzraugs tūliņ atrod maku. Žīdiņam kabatā caurums un maks aizspiedies aiz oderes. Es pieprasu protokolu par goda aizkaršanu. Uzraugs raksta. Žīdiņš ciešas, ciešas, beidzot velk ārā desmit latus un dod man. Es neņemu. Uzraugs raksta, galvu nepacēlis. Žīdiņš izvelk otru desmitnieku. Es domāju — divdesmit latu, arī nauda. Katru dienu tev tādi nekrīt vis no debesīm, bet gods paliek gods . . . un es neņemu."

„Vai ta' no goda kāds pārticis? Būtu tikai ņēmis cieti," — Sērmols pat piesarka aiz skaudības.

„Es tomēr domāju citādi. Žīdiņš izvelk vēl trešo desmitnieku. Es teicu — nepūlaties!"

„Tu esi muļķis!" — Sērmols izturējās tā, itkā tie 30 lati viņam būtu aizgājuši gar degunu.

„Žīdiņš vēl pielika 10 latus."

„Un tu atteicies? — Dulls!"

„Vai tu domā, ka mans gods tik vien vērts?"

„Gods? — Jāsmejas taisni, ja tev ir nauda, tad tu visur esi goda vīrs."

„Es tomēr tā nedomāju. Žīdiņš solīja vēl desmit latus. Ļoti pārbijies bija. Nu jau 50 latus sasolīja."

„Un tu arī tagad atteicies?"

„Nē. — Tagad es a t m o d o s!" — Klāvs smējās.

Sērmols jutās ļoti neveikli. „Tā tad tu man te visu laiku esi sapņus stāstījis. Un es domāju no tevis dabūt dažus latus vakariņām. Visu nedēļu nekā silta neesmu ēdis. Pārtieku no maizes un tējas. Rītos tēja un maize, pusdienās maize un tēja, bet vakariņās abi kopā: tēja un maize, maize un tēja."

„Kā tu vari iztikt ar tēju un maizi?" — Klāvs brīnījās. „Tā dzīvodams tu vēl aiziesi bojā. Pagaidi drusku, es aiziešu dabūt kādu latu. Pašlaik man nav, bet es mēģināšu dabūt," — un Klāvs izmetās pa durvīm.

——

„Jāpārdod Dravnieka vārdnīca. Rītu, varbūt, varēšu to grāmatu atkal izpirkt. Bet ilgāki es vairs necietīšu. Nē, es vairs nespēju," Klāvs streipuļoja mājās. Savā istabā iegāja sasvīdis. Nometa platmali un ietina vācu-latviešu vārdnīcu avīzē. Pirksti drebēja. Likās, ka viņš zagtu. Pie durvīm vēl apstājās — iet vai neiet? — Jāiet! — Nometās pa trepēm un skrēja uz krāmu tirgu. Vējš norāva platmali, kāds zēns to notvēra un pasniedza Klāvam.

„Platmale? Pareizi! — jauna, skaista Borsalīno! Kam man tādu apģērba krāšņumu?" Klāvam satumsušie vaibsti pielija gaismas.

Sīkumu tirgū pārdeva platmali. Tā bija maksājusi 50 latus, žīds to paņēma par 6 latiem. Žīds jau izstiepa roku arī pēc avīzē iesitinātās paciņas, bet Klāvs viņam sadeva pa pirkstiem. Nē! . . viņš tomēr nebija tas vīrs, kas maizes dēļ ies zagt, ies pārdot cita mantu.

Turpat tirgus būdā Klāvs par latu pabēda pusdienas. Pasaule uz reizi izlikās gaišāka. Kas to būtu domājis!

Klāvs gāja mājās. Kabatā patīkami žvadzēja atlikušie lati. Bez cepures jau varēja tīri labi iztikt. Tagad vajadzētu aiziet pie Agātes. Viņš taču tik ilgi nebija viņu redzējis. Kaunējās tai rādīt savu postu.

Klāvs gāja pie Agātes un domāja jauku domu par nākotni. „Rītu dabūšu naudu, varbūt pat darbu, un tad — jāsāk atkal

strādāt. Jāsāk domāt par dzīvi. Arī par Agāti — mīļo, labo meiteni jāsāk domāt. Jā!" — Klāvs pat savilka lūpas, lai uzsvilpotu. Bet tad — Klāva jaukā sapņu ainā iegāzās lamu vārdi. Uz Rātslaukuma stāvēja kāds auto. Cilvēki bija sastājušies biezā lokā ap šoferi un kādu vīru strādnieku blūzē.

„Jūs samaksāsiet!" šoferis kliedza, pieņēmis ķieģeļa krāsu.

„Piedzēris brauc un nemaksā!" — apkārtstāvošie piebalsoja kori. „Varēja laist, lai utis pārvelk, bet šis — brauc ar auto. Skat, kāds barons! Vajag vest uz iecirkni!"

„Laižiet, neesmu neviena nositis. Ja man būtu — samaksātu. Nevienam neesmu santīma parādā palicis. Goda vārds — samaksātu, bet tagad man nav!" — vīrs strādnieka blūzē lūdzās

„Kāpēc nodzēri visu? — Sist vajadzētu tādas žūpas."

„Nāc, brālīti, līdz!" — šoferis satvēra piedzērušo aiz rokas un vilka cauri ļaudīm uz iecirkni.

„Šofer, laid vaļā! Es samaksāšu vēlāk... laid, mīļais draugs!" — un vīrs, atspēries renstelē, turējās pretī.

„Vai esi redzējis, kā vardes lēkā!" šoferis viņu izrāva guļus.

„Šofer, esi taču cilvēks. Nelauz rokas! Es samaksāšu, nopelnīšu un samaksāšu. Neved uz iecirkni. Tepat dzīvoju № 10. Šofer!"

No № 10 izskrēja kāda sieviete un aiz viņas trīs bērni. Viņi visi bija vienādi noplīsuši, izvārguši un nobijušies. Sieviete, ieraudzījusi piedzērušo, iekliedzās: „Tu!.. Tu atkal piedzēris. Kur nauda? Tu taču nebūsi visu nodzēris?"

„Līziņ, nedusmojies! Glāb mani. Samaksā šim sunim."

Sieva neklausījās viņa vārdos, bet uzbruka šoferim: „Kurp jūs viņu vedat?"

„Uz iecirkni. Viņš atbrauca ar auto un tagad nemaksā."

„Līziņ, samaksā viņam."

Vesels okeāns ļaunu, naidā samirkušu vārdu nolīja no sievietes lūpām: „Riebīgais alkoholiķis! Mājā nav ko grauzt, dzīvoklis nemaksāts, bērni skraida pliki, bet viņš — uzdzīvo, dzer, brauc ar auto!"

Vīrs galīgi sabruka no šo grūto, bet patieso vārdu smaguma, viņš pat raudāja.

„Līziņ, piedod! Redz! — visa pilsēta saskrējusi, dzird."

„Lai dzird! Ne mans kauns!"

Šoferis vairs neklausījās, bet vilka piedzērušo plandeniski pa ielu uz iecirkni. Lielākais zēns atrāvās no mātes un, pilnā kaklā brēkdams, pieskrēja tēvam, pacēla tā notašķīto cepuri.

„Dēliņ, mans nabaga sunīt, ej pie māmiņas!"

„Nē, es negribu!" — puika, ieķēries šofera rokā, mēģināja atsvabināt tēvu. Šoferis viņu atgrūda sānis.

Klāvs visu laiku stāvēja ielas malā. Viņš pieskrēja šoferim, valdīja dusmas un, asaras rīdams, uzbļāva: „Atlaižiet viņu! Es samaksāšu! Cik jums pienākas?"

„Sešdesmit santīmi!" šoferis pateica.

Klāvs samaksāja. Pārējo naudu iebēra zēna vājajā plaukstā. Sameklēja kabatā vēl atlikušos latus un visus atdeva zēnam.

„Jaunskungs! Kā lai jums pateicos!" — piedzērušais satvēra Klāva roku un gribēja to skūpstīt, bet Klāvs atrāva delnu no viņa lūpām kā no asām nātrām. „Ne tev es to devu, bet tam zēnam!" — teica un gāja cauri ļaužu drūzmai. Viņš dzirdēja dažu sakām: „Dulls! Pats staigā kā putnu biedeklis, bet žūpam atdod pēdējo santīmu."

Klāvs nenožēloja notikušo. „Nauda taču domāta izdošanai. Mazie putniņi laikam nebija ēduši. Kas man?.. Rītu es noteikti dabūšu, un būšu atkal uz kājām.

Agāte ar māti apdzīvoja mazu pagraba dzīvoklīti. Klāvs iegāja pie viņas jautrs.

Agāte sēdēja pārliekusies pār izšuvumu. Skropstās tai karājās asaras kā auskari. „Klāv! kur tu biji pazudis? Tik daudz reizes tevi meklēju, bet tu nekad neesi mājās. Es esmu tik viena... Pagājušo nedēļu... māti apglabāju... Klāv!" — viņa izplūda nevaldāmās asarās. „Kaut tu zinātu. Klāv, cik man grūti!"

Klāvs viņu mierināja.

„Tu nevari iedomāties, Klāv, cik ļoti man apnikusi dzīve. Nevienas gaišākas stundas, nekāda prieka!"

„Agāte, brauksim prom no pilsētas! Jā? Man ir laukos smēde. Nākošu mēnesi beigsies īres gads. Sākšu pats strādāt.

Brauksim un sāksim jaunu, skaistu dzīvi. Jā, Agāte? Rītu dabūšu ceļa naudu un tad — prom!"

Zvaigznes sazaroja debesīs, ielās uzziedēja spuldzes, bet divi cilvēkbērni sēdēja tumsā un uzbūra gaišas nākotnes ainas.

——

Pulksten vienpadsmitos Klāvs iegāja fabrikas kantorī.

„Vai šefa kungs runājams?" — prasīja darbvedim.

„Jā. Kādā lietā jūs gribat runāt?

Klāvs pastāstīja sava nāciena iemeslus.

„Ak jūs esat Klāvs Klāvsons? Jums pie pēdējās algas izmaksas nav viss pareizi aprēķināts. Mēs jau gribējām jums ziņot, bet domājām pagaidīt, drīz sāksies atkal darbi. Jā, jums vēl nākas no rezerves fonda 60 lati, un par akorda darbiem procenti — kopā 120 latu."

Klāvs aiz brīnumiem un laimes nevarēja uz reizi attapties. Tad saņēma no darbveža čeku un spieda tā roku: „Ļoti pateicos! Man tik ļoti vajadzēja naudas. Un es līdz šim nekā nezināju."

„Kur jūs domājat tagad strādāt? Mums drīz sāksies atkal darbi. Saņēmām lielus pasūtījumus."

„Man, darbveža kungs, pašam Kurzemē ir smēde. Mantojums no tēva. Es braukšu turp."

„Es domāju, jūs taču studējāt."

„Jā, bet nu pietiks. Būšu labs kalējs arī bez inženiera diploma."

„Laimīgu ceļu!" Darbvedis vēlreiz spieda Klāva roku.

Klāvs saņēma no kases 120 latus un steidzās pie Agātes. „Tagad sāksim visu no jauna — pamatīgi un ar apdomu!" — Klāvs domāja, un smadzenēs uzplauka viena aina gaišāka par otru. Nelaime bija uzvarēta.

——

Pēc gada.

Ēze meta dzirksteles griestos. Klāvs strādāja ar diviem palīgiem. Viens vairs nevarēja visus darbus veikt.

Klāva kaltie lemeši grieza smago mālu, cirvji atšķēla skaidas ēku spārēm, rati ripoja ar kāziniekiem uz baznīcu, pakavi šķēla zeltainas dzirksteles uz ceļa oļiem.

Klāva rokas āmuru stingrais raksts vadīja lielo āmuru smago takti. Smēde kā liels zvans piedūca rīta gaisu ar kvēlu himnu darbam un dzīves priekam.

Agāte ienāca smēdē no istabas ar smejošu zēnu uz rokām un aicināja vīrus brokastīs . . .

Tēva sēta

JĀNIS ŽIGURS

Uz tālo tēva sētu
man labprāt domas iet,
kur bērnība un puķes,
un saule logā zied.

Uz sliekšņa vectēvs raugās
kā kalnā diena dziest,
bet vecās mātes ratiņš
steidz baltu dziju griezt.

Tai labsirdīgā vaigā
nemūžam nezūd smaids,
un auklē klusu ēnu
bērzs zaļās rokās slaids.

Tēvs atjūdz arkla zirgus
un gurdens namā iet,
bet māte baltā sagšā
slēdz rijas durvis ciet.

Tur mani senie smiekli
vēl strauta vilnī skan,
tur bērnība, tur puķes,
un bites saldi san.

Ar klusu veļu soli
turp krēslā domas klīst,
nekas tur nepārmainās,
tik puķes plaukst un vīst.

Zemes smaržā

JĀNIS BURDAJS

Kluss ziemas vakars februārī. Kalnozolos gājēji patlaban beiguši vakariņot, viens pēc otra atstāj saimes istabu, lai dotos pie miera. Kā pēdējie pie galda paliek: Kalnozolu saimnieks — Radze un viņa dēls Andrejs.

Rokas kopā salicis un galvu uz krūtīm noliecis Radze klusībā pateicas Dievam par visu — ar ko Tas to svētījis šodien.

Tumšs vakara sārtums iegūlis logā, un zelta gaišumā mirdz vecā zemtura stāvs.

Andrejs godbijīgi vēro tēvu, un arī viņa rokas ir krustām saliktas.

Šovakar tēvs ir savādas apgarotības un klusas laimes pilns.

Ilgi Andrejs lūkojas tēvā, tad pieceļas — un klusi uz pirkstgaliem iet no galda.

— Paliec. Gribu ar tevi šovakar parunat par kādu nopietnu lietu, — pēkšņi saka tēvs, un viņa balss dreb.

Andrejs nāk atpakaļ un nosēstas tēvam blakus.

— Dēls! Tu redzi: esmu jau kļuvis vecs, astotā desmitā. Tādēļ esmu nodomājis tev uzticēt saimniecības vadību vienam un māju pārrakstīt uz tava vārda... Tu man esi vienīgais. Uz tevi varu paļauties, ka mūsu mājas zels un mūsu vārds visur un vienmēr būs godam pieminēts. Tev ir nepilni astoņpadsmit; tomēr pietiekoši — lai nestu saimnieka vārdu . . . Kalnozolu zeme gan ir pasmaga, mālaina, grūti apstrādājama, bet nav nolaista. Kalnozolu zeme ik gadus dod bagātu ražu. Turies viemēr pie zemes. Zemei pieej ar mīļumu un darba cieņu. Zeme tevi darīs laimīgu. Kā koks, kas saknēm viņā cieši tveras, tā tveries tu. Mīli savu zemi. Pūlējies, strādā un neaizmirsti Dievu! Tad visa tev būs gana . . . Vienmēr atceries vārdus: Kas zemi mīl, to zeme laimīgu dara. Nopostītā zeme, kuru kara rēgs apvija dzeloņdrātīm, sāk jau veseļoties. Šī zeme, ar kuru esam saistīti, mums jāpadara tik pat zvaigžņota kā debesis. Un ja kādreiz vēl kāds tikotu pēc mūsu daudz cietušās dzimtenes, lai ar varmācību satvertu to savās rokās, apmaini, dēls, darba rīkus pret ieročiem un esi savas tēvijas sargs! Tev ir nopietns pieauguša cilvēka izskats, un pie taviem nedaudz gadiem tu pats jau esi pelnījis sev maizi. Tu man pastāvīgi esi gājis visos lauku darbos līdzi un strādājis tāpat kā pieaudzis cilvēks. Esmu lepns uz tevi! Kāds esi, tāds paliec arī uz priekšu. Cienī un godā savus kaimiņus un esi palīdzīgs tiem. Tuvākie kaimiņi, kā zini, ir Vaivariņi. Viņu mājas saucas ģimenes vārdā. Pats Vaivariņu saimnieks ir mans jaunības draugs. Kad manis vairs nebūs, kad pietrūks tev padoma, ej pie tā. Un ja tu kādreiz precies, tad sievu ņem tikai tādu, kas zemi mīl. Tā tad būs īstā Kalnozolu celiņu gājēja, galda klājēja un laimes nesēja . . . Tāds ir mans novēlējums.

Andrejs, kurš visu laiku klausījies, apkampj tēvu un pateicības skūpstiem pārklāj tēva pieri un vaigus.

— Tēvs, tava vēlēšanās ir tava pavēle. Visu, ko tu man sacīji, godam pildīšu un ar svētumu pieminēšu.

Tonakt Andrejs nespēj iemigt. Kaut kas liels un varens modies viņā. Maiga tīksme šalc krūtīs un gavilēm pilna ir sirds.

*

Iet dienas, un pavasaris vairs nav tālu. Andrejs tagad visu kārto un vada viens. Rīko ļaudis un darbā iet visiem pa priekšu, vingrs, spēcīgs, enerģisks. Kalnozolos manāma jauna, vēl nekad nebijusi rosība un darba spars.

Pavasara siltā saulē sniegs strauji kūst. Jāsteidzas ar siena ievešanu. Drīz upē ies ledus, jo visas Kalnozolu pļavas atrodas aiz tās.

No agra rīta līdz vēlam vakaram tie ir pa lauku. Tā strādājot, pāris dienās jau arī viss siens ir mājās. Pat malka un žagari ievesti.

Sāk līt. Pāri mežiem, gandrīz tos skārdami, skrien tumši un smagi padebeši.

Un lietus līst vienmērīgi un nepārtraukti vairākas dienas. Acīmredzot sadilst sniegs, un no kalniem putodams gāžas ūdens. Upē sāk strauji iziet ledus, un ūdens ceļas. Ļaudis pārņem bažas. Ja ledus tagad sastrēgst, plūdu briesmas būs nenovēršamas.

Kalnozolu dzīvojamā ēka ir uzkalnā. Tāpat kūts, klēts un stallis. Bet no plūdiem nav pasargātas divas ēkas. Tās ir zemu stāvošās: rija ar plašo piedarbu un labības šķūnis.

Viskritiskākais stāvoklis tomēr ir Vaivariņiem. To ēkas tieši ieslēdz upe. Sevišķi to galu, kur ir dzirnavas un dzīvojamā ēka. Tur jau gan ir aizdambējums. Bet kas zina —? Slūžas kļuvušas vecas, diez' vai ūdens spiedienu iztur.

Kalnozolos jūtama kāda savāda gaida. Ļaudis vakaros kļuvuši mazrunīgāki. Neviens negrib atklāti sarunās izteikt savas tiešās domas par varbūtējo. Apklusuši jauno meitu smiekli un puišu dedzīgās valodas. Vienīgi Andrejs ārīgi neizrāda nemieru. Viņš mīl pajokot. Un lai ļaudis iedrošinātu, ņem rokās vijoli un spēlē vecu vecos tautas dančus un maršus. Rodas atkal dzīvība, un dzīves rūpes ir aizmirstas.

Tikai kad visi guļ, Andrejs ir nomodā un simts dažādākas domas šaudās galvā. Viņš jau ir visu pārlicis un mierīgi apsvēris, kā rīkoties.

Ja upe izies no krastiem, Kalnozolos plūdi liela neko padarīt nevarēs. Uzkalnā esošās ēkas ūdens neskars, bet palejā — rija un šķūnis — ūdens spiedienu izturēs. Vēl pērn pat tika rijai salaboti pamati ar stipru kaļķu javu. Arī šķūņa pamati ir droši un pietiekoši augsti, jo lieti dzelzsbetonā. Visvairāk Andreju nomāc bažas par kaimiņu — Vaivariņu. Tam viss uz klaja Dieva lauka. Ja būs plūdi, tad steidzīgi jādodas turp.

Tagad jau trešā nakts, kamēr viņš nomodā. Šai naktī viņš vairs nenervozē, nedomā, bet arī iemigt nedrīkst. Mazas petrolejas lampas gaismā šķirsta kādu lauksaimniecības žurnālu.

Pēkšņi ārā dzirdama smaga šņākoņa un logā sitas spēcīgas vēja brāzmas. Andrejs ir rāvienā ārā no gultas un izskrien laukā. Tumšs. Nekā nevar redzēt, bet lejā dzirdama upes krākoņa un ūdens mutuļošana... Droši vien kautkur ledus aizstrēdzis un upe pārgājusi pāri krastiem.

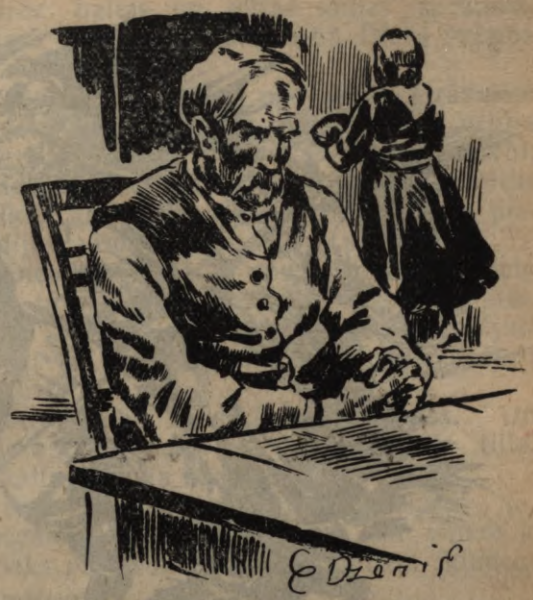

Baigās gaidās...

— Ļaudis, ceļaties! Ūdensbriesmas! Visi uz Vaivariņu dzirnavām! Bet ātri! — Andreja balss nodimd pa visu māju, un ik vārds skan kā pavēle.

No gultām uzraujas ļaudis. Iedegas vējlukturi. Pusapģērbušies viņi šķiešus trauc lejā pretim tumsai un trakojošiem ūdeņiem. Neviens nedomā par sevi. Nedomā par draudošām briesmām, bet gan vienīgi par citu cilvēku iedzīvi un dzīvību. Lejā skan izmisuma kliedzieni un vaimanas.

Visiem pa priekšu skrien Andrejs. Vienā rokā viņš tur vējlukturi, bet otrā pagaru kārti, kuras galā ir tērauda liekns ar asu smaili. Kā neprātā trauc šis cilvēks. Skats asi šķiļas nakts iezaļganā gaismā, un ap viņa kājām ūdens puto un šļāc . . . Viņš ir pirmais, kas nonāk Vaivariņos. Vaimanādama un rokas lauzīdama, pretim skrien Vaivariņu saimniece.

— Mana meita! Mana meita! Glābjiet to!

— Kur?! — kliedz Andrejs un neziņā apstājas.

— Lūk, mūra vienstāva namiņā pie paša dambja.

Visiem pa priekšu skrien Andrejs . . .

Andrejs zina šo namiņu. Tas ir upes otrā krastā, dzirnavu labā pusē un pāri tur ved tilts. Viņš skrien, un ūdens lāses tam sitas sejā.

Lai slavētas debesis! Viņš jau ir pie tilta, bet kas tas!? Tilts iznests. Rēgojas vairs tikai kaili koka stabi. Ir tikai viena izeja: jāmetas peldus straumē. Jau grib nomest kārti; te luktura gaismā viņš sasaskata krasta malā valstāmies kādu tumšu priekšmetu.

Tā ir laiva. Viņš metas uz to. Bet laiva ir pieslēgta. Smaga ķēde cieši to tur pie liela akmens kluča.

Vējlukturi piesprādzējis pie bikšu jostas, Andrejs ielec laivā. Ar pāris spēcīgiem atvēzieniem viņš cērt tērauda liekni ķēdes gredzenos.

Tā skanēdama nokrīt. Laiva nu ir brīva, bet ūdens mutuļi svaidīdami to nes uz priekšu. Andrejs nezaudē apķērību. Rīkojas aukstasinīgi un paļaujas uz savu spēku. Slaido ķeksi triec čirkstošajos upes oļos un ar visu augumu atspiežas straumē trīcošajā kārtī. Viņš cīnās ar svilpojošiem vējiem un ūdeņi, bet krāces lejā ļauni, ņirdzoši smej . . . paceļas un krīt. Viņš tomēr pievar straumi, un laiva slīd vēlamā virzienā lēni, bet droši pret mērķi. Sviedru un ūdens lāses rit pār pieri, un viņa plecīgais stāvs, luktura apmirdzēts, met brūnajos palu ūdeņos spocīgu ēnu.

Ķeksim izveicīgi zibot, laiva atsitas krastā. Laivā ir paprāvs enkurs. Tikai tagad Andrejs to ierauga. Viņš uzgavilē . . . Skanēdams enkurs iecērtas akmeņos. Laiva paslīd vēl mazliet uz leju, ietrīcas, un paliek uz vietas. Laiva zvalstās, bet enkuru straume nespēj izkustināt. Andrejs sašūpojas uz laivas malas un ar slaidu vēzienu izlec krastā. Smagie zābaki atsitas cietās radzēs, un pie kārts piekaltais tērauda liekns skanēdams atlec no gludā akmens.

Ķeksi viņš iesviež laivā. Tad, gar kraujas atbrukumu brūni mālainajām radzēm, kur atmirdz dzelteni sārti dolomīti sīkām kristallu ligzdām, viņš rāpjas uz augšu. Kājas brīžiem slīd mīkstajos mālos, bet dažās sekundēs jau arī ir sasniegts mazais mūra namiņš.

Andrejs paceļ vējlukturi. Neviena dzīva būtne nekur nav redzama. Tikai kāds logs ir vaļā un to dauza vējš. Daudz nedomādams, viņš iekāpj pa to un aplaiž skatu visapkārt.

Uz grīdas redz sabrukušu stāvu. Tā Vaivariņu Gita. Andrejs noliecas pār to. Viņa ir paģībusi.

Uzmanīgi viņš meiteni satver rokās. Visapkārt tam ūdens šļaksti, un telpā, šķiet, kāds izdveš baigas nopūtas.

Andrejs steidz atpakaļ pa to pašu pirmītējo ceļu un bažās met skatus uz slūžām. Tās krakšķ, lēni ieliekdamās.

„Kaut tikai vēl dažas minūtes tās izturētu," domā Andrejs un skrien . . .

Kā pusārprātā viņš ielec laivā. Laiva raustās un dreb. Ūdeņi kļuvuši putojošāki. Virpuļo neskaitāmas straumes. Viņš nogulda meiteni laivā, paķer kārti, ierauj enkuru, un sākas atkal sīva cīņa.

Andreja muskuļi savelkas kā tērauda atsperes, galva iecērtas plecos, zobi sakožas,

un laiva, sagriezusies šķērsām, slīd arvien tuvāk krastam. Nošņāc enkurs. Ūdens uzsitas augstu gaisā. Viņi ir glābti!

Gita vēl arvien ir sagurusi.

Ar lielu troksni sagāžas slūžas un visu apkārtni piepilda apdullinošs troksnis. Gāžas ūdens un visu skalo projām, kas ceļā pagadās. Andrejs apstājas uz brītiņu, lai atgūtu elpu, un pamet skatu atpakaļ. Mazā naminā vairs nav. Tas ir sagāzies.

Kad Andrejs nonāk Vaivariņu mājas priekšā, brizdams līdz jostas vietai pa ūdeni, neviens cilvēks tur nav redzams. Bet vējlukturu atspīdumi rāda viņam ceļu, kurp tie aizgājuši. Tie visi jau ir drošībā, netālu no viņa mājām.

Ūdens kāpj arvien augstāk. Šeit tam vairs nekas nav darāms. Viņš iet tālāk. Drīz aiz viņa paliek pludojošie lauki. Arī tā šķūnis, un vecā rija ir ūdens apņemti.

Ticis mazā pauguriņā, Andrejs apsēstas uz akmens ar visu savu nastu un raugās, kā lejā trako ūdeņi.

Gita atver acis un nopietni skatās Andrejā savām lielajām acīm, tad atkal tās lēni aizver. Viņa to pazīst.

— Jums nav ko baiļoties. Mums ūdeņi netiek vairs klāt, — apmulsis saka Andrejs.

Meitene sniedz roku, un viņas lūpas čukst: — Pateicos.

Andrejs saņem Gitas roku savējā. Tā ir silta un maiga . . .

Tad viņi roku rokā dodas uzkalnā. Pretim skrien Gitas māmuļa. Viņas mati šai nakti liekas sirmāki - kļuvuši. Tā apkamj drīz vienu, drīz otru.

Aust jau pelēks rīts, kamēr izglābtās govis un zirgus beidz novietot Kalnozolu vecajā kūtī.

Tā nu vēl ir vienīgā Vaivariņu manta, kas palikusi pāri no lielās saimniecības, pieskaitot arī vēl dažus drēbju gabalus.

Vaivariņiem Andrejs ierāda viesu istabu un viņu saimes ļaudim lielo priekšistabu.

Tad noguris un slapjš viņš ieiet savā istabiņā. Nepārvarams nogurums un drūmums gulst viņā.

*

Jūnijā Vaivariņi ir jau savās mājās. Ēkas atjaunotas. Viss salabots. Ko plūdi izpostīja, tas nu uzcelts no jauna. Ēkas mirdz baltas un glītas saules spožumā. Dievs ir palīdzejis, un darbā Dieva svētība ir nākusi līdz.

Jau tūliņ, kolīdz upe bija atrāvusies atpakaļ krastos, un ūdeņi vairs nebija draudoši, bija sākušies būvju darbi. Andrejs savus abus puišus bija sūtījis talkā, algojis namdarus, un arī pats piedalījies visos darbos vingrs un rosmīgs.

Diendienā, bērzu pumpuriem lielākiem un brūnganākiem kļūstot, darbi bija steidzīgi ritējuši uz priekšu. Klaudzējuši cirvji un āmuri, kapļi un ķelles; skanējuši zāģi.

Arī dambis un slūžas ir salabotas. Un pār upi lokveidīgi guļ dzelzsbetonēts tilts, sakalts tērauda spraišļos.

Andrejs ar tiksmi tagad vakaros noraugās lejā uz kaimiņiem, un viņam ir prieks par jaunceltnēm ar baltiem šķindeļu jumtiem.

Šajā laikā, kopš plūdi beigušies, viņa sirds ir kļuvusi atziņām daudz bagātāka. Viņā izaug gaiša, visu pārliecinoša ticība:

— Esmu palīdzējis. Arī Dievs man palīdzēs, ja grūti ies.

Gita pateicībā Andrejam sūtījusi ziedus. Šie ziedi viņam tik mīļi, jo tie piesūkušies pilni saldās zemes smaržas. Zemes smaržā būt ir tik labi.

Pie ugunskura

(Saukas rajona mazpulku nometnē)

J. KALĒJS 50. Sunakstes mazpulkā

Nakts savus palagus pelēkos klāj,
Karogs ir nolaists un junda ar' cauri.
Ugunskurs vienīgais dzirkstēdams māj,
Aicinot turpu, skan ziņneša auri . . .
Nu noskan vēl komandas pēdējās aši:
„Pie gunskura steidzaties knaši, nu knaši,
Tur brītiņu varēsiet priekos vēl veikt,
Un ardievas draugiem tad šovakar teikt!"
Pie gunskura dziesmas un sarunas skan.
Tik ziņotājs vienmēr vēl steidzīgi zvan' . . .
Klau . . . „Priekšnesums nedzirdēts, neredzēts.
Maks's Šmēlings tur brīnumiem novēlēts."
Pēc boksa nāk jautrākais uzvedums:
Tur saknēm karalis ievēlams.
Tad seko vēl radio ziņas,
Ka vietām konfektes līst bez miņas.
Nāk dziesmas, tad rotaļas, tautiskās dejas
Un acis un sirdis katram nu līdzi tur smejas,
Un visiem tad mirgo un spīguļo skats.
Līdz atskan komandas sauciens plats:
„Pie miera nu doties, pie miera!"

Jaunais Fu

Krietna ķīniešu zēna dzīves stāsts (Turpinājums)

ELIZABETE FOREMAN-LEVIS

Citas Tanga rakstura īpašības jaunais Fu atklāja tikai vēlāk. Kad metās krēsla, kaparkalējs pasauca zēnu pie sevis. „Tev šodien nav jāpaliek līdz beigām. Tu vēl nepazīsti pilsētu un tava māte būs nemierīga, kamēr tu nebūsi mājās. Vai tu zini, uz kuŗu pusi jāiet, lai nokļūtu savā ielā?" Zēns pārliecinoši pamāja ar galvu. „Nu, tad ej un nekur vairs neuzkavējies!"

Bija vēl krietna tumsa, kad Fu nākošā rītā ieradās darbnīcā. Pie griestiem dega lampas. Viņu gaisma metalla traukiem deva maigu spīdumu. Vienu mirkli zēns palika stāvam, pilnīgi iegrimis šīs ainavas savādajā skaistumā. Jauno sirdi bija pārņēmis neizsakāms lepnums. Visas šīs lietas bija cilvēku roku darbs, cilvēku, kuŗi tāpat kādreiz bija sākuši kā mācekļi. Bet tad pēkšņi visu šo brīnumu izklīdināja Dēna zobgalīgais jautājums: „Vai tu vēl nekad agrāk neesi redzējis kaparu, tu lauķi?"

Fu seja kļuva cieta. Šodiena vairs nebija vakardiena. Vēsi viņš ar skatu nomēroja savu pretinieku: „Un ja arī nebūtu redzējis, kas tev par to?"

„Ai," Dēns, piekrišanu meklēdams, griezās pie grāmatveža: „tas jau ātri kļūst dusmīgs!"

„Es arī, kad redzu, cik biezu putekļu kārtu tu esi atstājis neslaucītu," skanēja Tanga vārdi, kas pēkšņi bija nostājies durvīs.

Mazais Dēns nikni slaucīja galdus, kas bija putekļiem klāti, bet otrs zēns, neviena nemudināts, devās pie sava darba ēzē. Jau divas reizes naidnieks turpat Fu acu priekšā bija iekritis. Tas nākošās dienās varēja noderēt kā mierinājums. Un atkal no jauna apstiprinājās Fu pirmais iespaids, ka kaparkalējam nekas nepagāja garām nepamanīts. Kur viņu vajadzēja, tur Tangs arī bija atrodams. Ne mazākais sīkums darbā netika atstāts novārtā. Bija tāds iespaids, ka meistars visās trīs istabās uzturētos gandrīz reizē. Un savu amatu viņš pārzināja līdz pašiem pamatiem. Viņa rokas tvēriens izglāba kapara plāksni no pārāk lielas sakarsēšanas. Ar ikšķa nagu viņš izlaboja katru kļūdu atlējumā. Viņa iespaids arī uz pircējiem, kuŗus pārdevēji nespēja pārliecināt un ieinteresēt pirkšanai, bija visai liels. Tanga klātbūtnē tie tomēr kaut ko nopirka.

Kad Tangs bija veikalā, tad vecais Tsu parasti, sīkus smiekliņus smiedamies, mēdza teikt: „Visā pilsētā neviens neprot tik labi tirgoties kā mūsu meistars. Viņš nevienam pircējam neskrien uz ielas pakaļ. Vienmēr tie izvelk savu naudas maku, pirms šo māju atstājuši. Es kādreiz redzēju Vu, viņa konkurentu, kas turpat pus kilometru bija aizgājis, gribēdams atvilināt pircēju atpakaļ."

Visi šiem vārdiem piekrita.

Kaut gan Tangam bija augstas prasības kā gaumes, tā uzcītības ziņā no visiem saviem ļaudīm, tak nepārprotami visi viņu cienīja. Viņš varēja būt ass un viņa paļas krita uz ļaužu mugurām kā asi pātagas cirtieni, bet jaunajam Fu bija jāatzīst, ka meistaram bija taisnība arī tad. —

No agra rīta līdz vēlam vakaram jaunajam mācekļim bija darba pilnas rokas. Vienīgais brīvais laiks bija atpakaļ nācieni no izsūtīšanas vietām. Darbnīcā nemitīgi valdīja troksnis. Āmuri klaudzēja uz laktām, kalti skandēja savu metallisko troksni un ar to kopā jaucās cilvēku balsis, reizēm skaļākas, reizēm steidzīgi klusas. Ēzē klaudzēja stangas, tverdamas sakarsētu metallu. Zaļas un zeltainas liesmas šaudījās uz visām pusēm, pārklādamas strādnieku stāvus ar sārtu rūsu, kas jaunajam Fu atgādināja kādreiz bildēs redzētos elles dēmonus.

Tad kādā dienā veikala durvju priekšā kuliji nolika nesamo krēslu. Dīvaini ģērbies cilvēks ienāca telpās. Jaunajam Fu darbs izslidēja no rokām un viņš izbrīnā atvērtu muti raudzījās ienācējā. Svešnieks! Tajās pāris nedēļās, kuŗas viņš dzīvoja jau še Hunkingā, vēl nevienu svešnieku viņš tuvumā nebija redzējis.

Kādreiz Fu to bija ieraudzījis tikai tālumā, un tad jau arī ziņkārīgo pūlis to bija aizsedzis.

Tangs tūliņ pievērsās svešniekam Dēns un grāmatvedis viņa priekšā izlika visas labākās preces.

Jaunais Fu griezās pie sava kaimiņa: „Vai tas ir vīrietis?"

Džens, viens no amatniekiem, iesmējās: „Var redzēt, ka tu nāc no laukiem. Vai tad tu tiešām nevienu ārzemnieku neesi redzējis?"

„Ne tik tuvu. Un ja tas būtu vīrietis, tad — tu taču pats sapratīsi, viņš nevalkātu jaku un tādas bikses kā sievietēm."

„Visi ārzemnieki vīrieši ģērbjas tā. Viņi visu dara pilnīgi pretēji tam nekā mēs. Viņu sievietēm ir lielas kājas gluži kā kulijiem un pat jaunekļi ļaujas sevi nēsāt apkārt pa pilsētu nesamos krēslos, lai visi viņus redzētu. Pie kurpju pēdām viņiem piestiprināti augsti nagi, — jādomā, lai lielāki izskatītos, bet debesis vien to zina, skaistāku gan tas nevienu nepadara. Bet galu galā jau viņi visi nekas vairāk kā barbari bez jebkādas etiķetes. Mēs šos cilvēkus varam tikai nožēlot."

Zēns uzmanīgi klausījās, bet tomēr nenolaida ne acu no cilvēka, kas stāvēja veikalā. Svešnieks nemierīgi staigāja pa telpu, ar spieķi norādīja uz dažādām precēm, bet teicās apsēsties un izdzert tasi tējas kā tas bija parasts ķīniešiem.

„Man nepatīk viņa seja," jaunais Fu pievērsās Dženam. „Tā gluži balta kā izbalējusi. Un deguns divreiz tik liels kā citiem cilvēkiem."

Darbu nepārtraukdams, Džens atbildēja: „Tāds bija arī mans pirmais iespaids. Kad es pirmo reizi redzēju šādu ārzemnieku smejamies un pie tam vēl ar pilnīgi atvērtu muti, tas tiešām bija nepatīkami.

Bet cilvēks jau pierod pie visa. Un ja arī es nesaskatu nekādu priekšrocību viņos, tak tā arī es vairs nedomāju, ka katrs svešnieks mums atnes nelaimi. Naudas lietā viņi ir gluži muļķi un maksā katram kulijam divreiz tik, cik viņam pienākas. Bet bagāti viņi ir. Sudrabs pie viņiem nav nekādā cieņā. Stāsta, ka viņi katrā maltītē ēdot gaļu un tos labākos augļus un saknes. Pie viņiem nabadzīgākie dzīvojot tā kā pie mums mandarīni."

Kūpīgi un uzmanīgi viņš nesa . . .

Svešniekam, kā šķita, nepatika preces, ko viņam piedāvāja un viņš mēģināja arī Tangam to pateikt. Jaunais Fu mēģināja dažus vārdus saklausīt, bet apkārtējā troksnī tie pazuda.

„Kādu valodu viņš runāja?" jautāja Fu.

„Angliski un arī dažus vārdus mūsu valodā," atbildēja Džens.

„Vai Tangs saprot angliski?"

„Neprot. Bet ko tas vīrs nevar ķīniski pateikt, to jau meistars pats uzmin ar mīnēšanu."

Tangs steidzīgi pagāja viņiem garām.

„Ar tik uzcītīgiem mācekļiem, šķiet, man tiešām laimējies," skanēja stingra piezīme.

Bet tad pat atskanēja arī Tsu jautājums: „Tavam bagātajam pircējam gan laikam nekas nepatīk?"

„Nekas no tā, kas mums veikalā. Viņš savam draugam Amerikā grib nosūtīt kaut ko sevišķu dāvanai. Es rādīšu viņam savus skaistākos gabalus." Meistars piegāja pie kādas lielas tīnes, no jostas atslēgu saiņa paņēma kādu atslēgu, slēdza un tad pacēla vāku.

Jaunais Fu vienmērīgiem skatiem vēroja savu darbu raudzīdamies, lai neko nepadarītu nepareizi. Bet viņa acij nepagāja garām arī nekas cits, kas notika šinīs telpās. Tīni viņš bija bieži redzējis, taču nepiegrieza tai nekādu uzmanību. Nu viņu pārsteidza tas, ka veikalnieki savas skaistākās mantas neizlika visiem redzamā vietā.

Tangs pamāja viņam: „Nomazgā savus taukainos pirkstus un nes šos traukus Dēnam."

Uz priekšistabas sliekšņa jaunais Fu mirkli vilcinājās. Ar varu apziņā lauzās mātes brīdinājums. Varbūt viņu tiešām varētu skart nelaime, ja viņš pārāk tuvu pieietu svešniekam. Zēns nodrebēja, bet tomēr devās tālāk. Slikti klātos, ja viņš nepaklausītu Tangam. Un tā nezināmais, ko varētu svešnieks sagādāt, šķita mazāks ļaunums. Uzmanīgi viņš Dēnam nodeva atnestos priekšmetus. Un kad viņš trešo reizi devās dibena istabā, kāda balss sauca pakaļ: „Saki savam meistaram, ka es steidzos.„

Bailēs jaunais Fu pagriezās atpakaļ. Svešais bija ar viņu runājis. Gandrīz negribējās ticēt pašam savām ausīm. Fu nesaprata angliski, tā tad svešnieks bija runājis ķīniešu valodā. Samulsis Fu šos vārdus atkārtoja meistaram.

„Šie ārzemnieki! Viņiem vienmēr jāsteidzas!" piezīmēja kaparkalējs. „Cik daudz viņi laika neizšķiež ar savu mūžīgo pulkstenī skatīšanos. Viņi steidzas, lai nopelnītu naudu, un steidzas, lai to atkal izdotu. Kādēļ tad vispār pelnīt? Tikai labi pārdomāta izdošana ved pie bagātības."

Vecais Tsu palīdzēja Tangam izvēlēties preces. „Tev jau labāk," viņš teica, „ka tas svešnieks steidzas, viņš ilgi netirgosies."

Ar tasi un krūzi rokās Tangs un viņa māceklis iznāca priekštelpās. Svešnieks tūliņ izšķirās par tasīti un jautāja, cik tā maksā. Jaunais Fu neticēja vairs savām ausīm. Tādu neprātu! Katrs bērns taču zināja, ka tirgotājam ikviens to slēpj, kas tam vislabāk patīk. Parasti interesējas par visām mantām, līdz beidzot pats tirgotājs uzrāda nodomāto. Tangs minēja summu, kas jaunajam Fu aizrāva elpu. Svešnieks zobgalīgi pasmaidīja un solija tikai pusi. Tangs prasīja nu vairs trīs ceturtdaļas no iepriekšējās summas, līdz beidzot viņi vienojās par divām trešdaļām no tā, ko Tangs sākumā bija prasījis. Svešnieks no kaut kāda iegriezuma, kas viņam bija bikšu sānos, izņēma vairākus sudraba dolārus. Tiešām, dīvaina vieta naudas glabāšanai! Sīknaudu viņš saņēma atpakaļ. Mazais Dēns mirdzošo tasi ietina zīdpapīrī un aiznesa to pie nesamā krēsla. Viens galvas pamājiens, un svešnieks bija prom.

Vakarā mājās pārnācis jaunais Fu stāstīja mātei: „Šodien kāds ārzemnieks pie mums nopirka vienu tasi."

„Cerams, ka viņš taču tevi neredzēja?"

„Redzēja gan. Tangs man pavēlēja pasniegt viņam preces. Viņš ar mani pat runāja." Māte izbijās, bet zēns viņu nomierināja: „Nebaidies. Viņš izskatījās gan neglīts, bet citādi gluži nekaitīgs."

„Kā tu to vari zināt? Tu sāc runāt gluži tāpat kā šie pilsētas ļaudis. Un es tevi varu salīdzināt ar vīru, kas sēž akas dibenā un lepojas ar savu pasaules pazīšanu. Tagad jau neviens cits vairs nezina patiesību kā vien kungi tur darbnīcā. Bet tici man: dažas lietas mēs lauku ļaudis zinām labāk nekā viņi. Un viena no tām ir — ārzemniekiem labāk griest ceļu nekā viņos skatīties."

„Bet beigu beigās, māt', vai tad tu man prasīsi, lai es nepaklausu Tangam?"

Māte apklusa. Bet Fu ietinās savā siltajā segā un iekrita dziļā miegā.

Karavīri bija ienākuši pilsētā

3. nodaļa

Notikums ar kaļavīriem

Rudens dienas kļuva arvien drūmākas. Tuvojās ziema. Lietus lija un lija bez apstājas. Un Fu Be Be nemitējās sūdzēties:

„Viss, kas man par šīs pilsētas nelāgo laiku teikts, ir tomēr patiesība. Dzīvodama laukos, es negribēju ticēt, ka lietus un migla var nemitēties. Bet tā tas ir.

Saule spīd tik reti, ka es no prieka gandrīz arvien gaisā palecos, kad viņu ieraugu. Pat sienas top mitras un pārvilkušās ar rani. Še jādzīvo gluži kā kapā."

Taču kādu rītu parādījās zils debesu stūrītis un viņpus upei kalni mirdzēja neparastā dzidrumā.

Tanga darbnīcā ne lietum, nedz saulei nebija sevišķas nozīmes. Veikals gāja labi. Pircēji arvien bija aizņēmuši abus galdus un, dzerdami tēju, vēroja preces, ko Dēns viņiem veikli izkravāja priekšā. Jaunais Fu un mazais Lī arvien bija prom, nododot pasūtījumus. Dažreiz viņus pavadīja arī grāmatvedis uz bagātām mājām, lai tur vispirms izmēģinātu kā izskatās viens vai otrs no pasūtītajiem traukiem. Tikai reti kad viņus pavadīja pats Tangs. Viņš veikala lietās uzticējās grāmatvedim. Tas prata izkaulēt lielāku cenu.

Jaunajam Fu šie gājieni bija pilni spraigu pārdzīvojumu. Vienmēr viņš bija tas, kas smagos kapara priekšmetus turēja savās rokās un pēc pircēja vēlēšanās izgrozīja uz visām pusēm, gan paceļot labi augstu gaisā, gan noliekot pilnīgi zemē. Grāmatvedis pa to laiku slavēja izstrādājumu un izteica savu prieku par priekšmeta lielisko formu. Jā, tie bija vareni gājieni. Viņi deva iespēju redzēt tādas lietas, kas pārspēja katru zēna iedomu un fantaziju.

Sākumā jaunais Fu savu prieku nespēja paturēt pats pie sevis. „Visā zemē nav skaistāku māju par šīm," teica viņš, dziļi krūtis ievilkdams elpu. Grāmatvedis nicinoši savieba seju. „Pagaidi, līdz tu dažus gadus vecāks kļūsti, tad tev šādas vieglprātīgas piezīmes nebūs jāsaka."

Jaunais Fu nekā vairs neteica, bet viņa seja un arī pārliecība šinī brīdī palika nemainīta. Durvju sargs veda viņus pa izlocītiem dārza celiņiem uz zemām, tālu

„Es to nedrīkstu, virsnieku kungi", kulijs gandrīz vai kauca . . .

izbūvētām ēkām. Fu pameta skatu drīz uz vienu, drīz uz otru pusi, ieskatīdamies pa pievērtajām durvīm telpu iekšienē, kas visas bija pie sienām un grīdas izklātas dārgiem tepiķiem. Galdi un krēsli pagatavoti no melnkoka, porcelāna traukos greznojās ziedi. — Kādu pavasari, kad Fu bija tikai deviņus gadus vecs, māte to bija aizvedusi uz kādu lūgšanas templi, kas no ciema atradās dažus kilometrus tālu. Ilgu laiku jaunais Fu ne par ko citu nedomāja kā vien par šīs celtnes skaistumu un greznumu. Salīdzinot arī šo dzīvojamo ēku greznumu un krāšņumu, arī toreizējais templis viņam tagad izlikās nabadzīgs, gluži kā viņa paša ciema būdiņas.

Dažreiz gadījās, ka Fu savos izsūtamā zēna gājienos redzēja arī visus ģimenes locekļus. Tie greznās zīda drānās tērpušies bezrūpīgi pastaigājās savos dārzos.

Bērni skraidīja šurp un turp pa dārza celiņiem. Kādreiz kādā dārza stūrī zēns ar visādiem klauna paņēmieniem mēģināja sasmīdināt mazu meitenīti. Kad Fu ar savu nesamo tiem tuvojās, viņi apklusa. Fu mirkli paraudzījās vienā un otrā un ievēroja, ka meitenītei vēl arvien lielas asaras krita pāri sarkani saraudātajai sejiņai. Viņa sēdēja uz kāda koka bluķa un ļāva savām kājām nepārtraukti šūpoties. Kājas bija cieši ietītas stingrās drānās. Tas pateica visu.

Meitenes raud vienmēr, kamēr viņām jānes šie kājas kropļojošie ciešie apsēji. Bet citādi tas nav iespējams. Bagātāko ģimeņu vidū tā ir neatvairāma paraša. Kājām jābūt ir mazām. Un jaunais Fu atcerējās savu māti un viņas šaurās, mazās kājas. Viņš priecājās, jo tā taču katrs varēja redzēt, ka tā nebija kulija sieva.

Dažās mājās jaunais Fu redzēja arī, kā skolotāji zēniem mācīja klasisko literātūru. Pilnās balsīs bērni atkārtoja un centās atcerēties savus uzdevumus. Jaunā Fu apziņā dažubrīd tad iezagās doma, cik tā būtu labi, ja varētu tā — nekā cita nedarīt kā vien mācīties un rotaļāties. Viņš neapskauda šos skolniekus, bet neaizmirsa arī pašam sev doto solījumu kādreiz iemācīties lasīt un rakstīt. Tak viņam neienāca ne prātā pastāstīt zinātniekam Vangam, kuŗu viņš laiku pa laikam sastapa uz ielas, ka labprāt gribētu iepazīties ar grāmatām. Šķita, ka māceklim, kāds viņš bija, neklājas apgrūtināt mācītu vīru ar savām rūpēm. Un bez tam viņa pirmais pienākums bija rūpīgi mācīties visu to, kas nākošam amatam nepieciešami vajadzīgs.

Sešus mēnešus jaunais Fu tā bija nodzīvojis, kad pirmo reizi sāka saprast, ka Hunkingai netrūkst ne notikumu, nedz izklaidēšanās. Kādu vakaru, iedams mājās, viņš uz ielas ieraudzīja baru cilvēku. Tie spiedās cauri šaurai spraugai, kas bija atstāta starp diviem taisnstūŗa veidīgiem mūŗiem. Tādi mūŗi noderēja kā labs aizsargs ļaunajiem gariem, jo tie vienmēr iet taisnā virzienā, un līkumos negriezdamies, var šajos aizsprostos rast savu galu. Visa pasaule taču zina, cik lieli muļķi ir velni un viņu muļķības dēļ ar tik vienkāršām metodēm ļaudis var glābties no posta.

Kad Fu ļaužu pūlim tuvojās, tie jau sāka izklīst. Lielais vairums rādīja izbijušās sejas, daži turpreti klusu sarunājās viens ar otru, gluži kā nojauzdami kaut ko ļaunu. Ziņkārība dzina zēnu uz priekšu un mirkli vēlāk viņš viens jau atradās kādu sešu zaldātu vidū.

Aiz zaldātiem pie sienas atspiedies stāvēja kāds nesējs. Pret viņa krūtīm bija vērsti ieroču stobri. Pelnu pelēka bija nelaimīgā seja, kāmēr izžuvušās lūpas mēģināja izlīgt ar vajātājiem.

Kāds no karavīriem viņu pārtrauca: „Es tagad skaitīšu līdz desmit. Ja tu līdz tam laikam vēl liegsies mūsu gultas drānas nest, tad . . .“ viņš nepārprotami iesmējās.

„Es to nedrīkstu darīt, augstais virsniek,“ kulijs gandrīz kauca, „es tad pārāk vēlu varēšu nokārtot sava kunga uzdevumus. Ja jūs mani drīz neatbrīvosat, es saņemšu par darbu vēl mazāku algu nekā man pienākas. Un jau tā tagad mana ģimene mirst gandrīz badā.“

Jaunā Fu skati nemierīgi slīdēja no šī nabaga kulija uz ielas bruģi, kur gulēja vairāki gultas drānu saiņi un tiem līdzās divi apaļi kurvji pilni ar rīsu. Uz tiem nolikta gulēja nesamā stanga un šņores.

„Viens, divi, trīs, četri, pieci,“ skaitīja zaldāts.

Kulija seja bailēs pilnīgi pārvērtās. „Mani kungi,“ viņš lūdza.

„Seši, septiņi, astoņi, deviņi, desmit. —“ Atkanēja dobjs, satricinošs sprādziens un nesēja pēdējie protesti izgaisa līdz ar troksni. Tad viņš klusi saļima uz ielas. Izbailēs sastindzis Fu raudzījās saļimušajā, kas pamazām sārtojās asinīm. Un šis saknupušais ķermenis vēl pirms dažām sekundēm bija cilvēks, kam godīgi vajadzēja nopelnīt iztiku sev un savējiem. Zēna mugurai pēkšņi pārskrēja drebuļi. Viņš sāka drebēt. Pamodās viena vienīga vēlēšanās — bēgt no šīs vietas, bet kājas neklausīja.

Karavīri savā starpā sāka strīdēties par šo notikumu. Tie viens otram uzkrāva vainu un atbildību par kulija nāvi. Sevišķi viens likās norūpējies. Viņš arvien no jauna atkārtoja, ka tā neesot bijis vajadzīgs, un ka viņu virsnieks par to nekā nedrīkstot uzzināt.

Tas, kas bija šāvis, zobojās: „Ko gan tas iztaisa, — viens kulijs vairāk vai mazāk.“

Viens kulijs, „rūgtumu ēdājs“ kā viņi to sauca — kas gan tas bija? Šis jautājums tumši gruzdēja zēna smadzenēs. Tas vīrs taču nekā cita nebija noziedzies, kā vien atteicies nest karavīru gultas drānas, jo viņam vajadzēja nogādāt nosacītā vietā sava kunga rīsu kurvjus. Un tā ka viņš šos kurvjus negribēja atstāt uz ielas, tad viņu nonāvēja. (Turpinājums sekos.)

Trušu slimības

H. BRIČKA

Vīnes zilais
Veselīgs, ar labi veidotām formām

Truši, pareizi kopjot, slimo ļoti reti, bet visvairāk sastopami šādi slimību veidi:

Caureja

Caureja rodas no truša nepareizas barošanas un dzirdīšanas, un atgadās visbiežāki pie jauniem no mātēm atšķirtiem trusēniem. Saslimušais trusis novietojams atsevišķā krātiņā vai kastītē un tam dodama tikai sausā barība (graudi, siens). Ieteicams caurejas laikā dot trusim grauzt vītolu zariņus (ar lapām); var dot arī dzert šo zariņu novārījumu. Parastā truša dzirdīšana slimības laikā pārtraucama. Ja trusim nav citu kaišu, kā, piem., dilonis vai organisma galīga novājināšanās no nepietiekošas barības, tad caureja dažās dienās pāriet.

Purna siekalošanās

Ar šo slimību slimo parasti tikai jaunie trusēni. Par slimības izcelšanās iemeslu uzskata sliktu gaisu un nepietiekošu būru un ligzdu tīrību. Saslimušam trusim no mutes tek siekalas, kas saslapina purna un pakakles spalvas; slimībai turpinoties, spalvas minētās vietās var sākt noiet. Slimība izbeidzas dažās dienās, ja trusim purnu apmazgā 2—3 reizes dienā ar Bertoleta sāls šķīdinājumu, ņemot apm. ½ tējkaroti uz glāzi ūdens.

Ausu iekaisums

Ausu, jeb pareizāki ausu iekšējā dobuma iekaisums ir visizplatītākā, bet arī visvieglāki ārstējamā trušu slimība. Šo slimību rada attiecigas sīkbūtnes, ieperinādamās auss dobumā. Ja trusis ir nemierīgs un krata un berž ar priekškājām ausis, tad, ieskatoties truša ausīs, atradīs vai nu vienas, vai abu ausu dobumos slimības pazīmes — iesarkanu kreveli, kas ar laiku var pārņemt visu auss iekšpusi un pat radīt ausīs caurumus. Slimība ātri izbeidzas, ja saslimušās vietas slapina 1 reizi dienā ar kādu augu eļļu (olīvu vai citu). Ar eļļu atmiekšķēto kreveli izņem ar skaliņu, kuram aptīta vate vai lupatiņa.

Acu iekaisums

Šī slimība sastopama visbiežāk pie jauniem trusēniem un tās izcelšanās iemesli var būt dažādi, kā caurvējš, saaukstēšanās, slikts gaiss, vircas izgarojumi un citi. Iekaisušās acis apmazgājamas ar borūdeni (1 tējkarote borskābes uz glāzi ūdens).

Lai izsargātos no slimībām, ieteicams krātiņus reizes 3 gadā (pavasarī, vasarā un rudenī) dezinficēt, izsmērējot to iekšpusi (arī apakšējo grīdu) ar svaigi dzēstiem kaļķiem.

Trusis ar slimīgu, deģenerētu ķermeņa uzbūvi

Ar zarotni līdz pašai zemei izaugusi liepa par mīlzeni

Izmantojiet meža kokus un krūmus krāšņumdārza iekārtošanai

Agr. A. KALNIŅA

Koku un krūmu stādīšanas laiks, ir rūpju un reizē arī priecīgu pārdomu laiks. Dažam labam košumdārziņa plāns jau ir gatavs, vismaz uz papīra, citam pa daļai jau dabā izvests, dažam vēl tikai viens otrs trūkstošs stāds jāiestāda vietā un darbs vismaz uz dažiem gadiem būs padarīts, lai pēc laika sāktu gudrot, vai neatradīsies vieta vēl kādam retam vai skaistam, derīgam stādam.

Mūsu meži ir pilni ar košumdārziem vajadzīgo stādāmo materiālu. Vajag tikai papūlēties kokus un krūmus pārgādāt mājās un stādīt paliekamā vietā, vai arī pāris gadus kopjot un veidojot kokskolā, izaudzēt košumdārziem vairāk piemērotus augus.

Padomāsim laikus, kādus meža kokus un krūmus mēs savam dārziņam varētu izmantot. Sāksim ar vienkāršiem bez pārpotēšanas tālāk audzējamiem stādiem.

Mitrā, trūdvielām bagātā zemē zem lieliem kokiem aug neliels krūmiņš — Zalkšu kārkls (Daphne mesereum). Agri pavasarī, kad pārējie meža iemītnieki vēl guļ ciešā ziemas miegā, mazs, apmēram 1 m augsts krūmiņš pārklājas maziem, rozā,

Liepa labi ļaujas cirpt un veido augumu pēc kopēja gribas

stipri smaržojošiem ziediņiem, sakopotiem pušķos pa 3—4 iepriekšējā gada piezaros.

Šos krūmiņus var pārnest mājā un iestādīt nelielās grupiņās dārzā zem krāšņumkokiem. Ar saviem košiem ziediem viņi ir pirmie pavasara vēstneši. Zied viņi aprīlī, pirms lapu plaukšanas. Tajā laikā, sasieti pušķīšos, viņi tiek arī pārdoti pilsētās tirgū un uz ielu stūriem kā pirmie pavasara ziedi. Augļi viņiem ir indīgi.

Mitros lapu koku mežos un krūmājos aug parastā irbene (Viburnum opulus). Mālainā, kaļķbagātā zemē tā dod spēcīgu, līdz 4 m augstu krūmu. Zied jūnijā baltiem ziediem, sakopotiem pačemuros. Ārējie ziedi lieli, neauglīgi. Stādāma krūmu grupās.

Pamežā zem citiem kokiem, mežmalēs, retainēs sastopams parastais segliņš (Evonymus europaeus). Tas veido līdz 4 m augstus krūmus, vai arī nelielus kokus ar līku stumbru. Ziedi viņam mazi, gaiši zaļi, neievērojami. Visu vasaru viņš aug nepamanīts starp citiem kokiem, tikai rudenī viņš izceļas ar saviem skaistiem, sarkaniem augļiem, kuŗi atveŗas 4 atlokiem ar 2 sēklām zem katra, pārsegtām ar mīkstu, oranžsarkanu segu. Izmantojams grupās un arī kā dzīvžoga augs.

Mitros krūmos, lapu koku mežos, gravās aug krāšņumdārzos tik ļoti iecienītais dzīvžoga augs meža jāņogu krūms jeb mīklenājs (Ribes alpinum). Pieticīgs, ātri augošs, viegli vairojams ar ogām un spraudekļiem, viņš ir neatvietojams ēnainās vietās parkos un kapos, kur ēnas dēļ citi krūmi un arī puķes labprāt neaug. Tas arī pirmais iepriecina mūsu skatus pavasarī ar savu svaigo lapojumu.

To var audzēt kā cērpjot, tā arī bez cirpšanas dažāda augstuma dzīvžogos, sā-

Kadiķis — mūsu meža ciprese (pa kreisi)

Tīkami krāsu un veidu kontrasti — parastā egle un sēru bērzs mājas dīķa krastmalā (pa labi)

kot no ½ m līdz 2 m augstumam. Labi iederas arī grupās zem kokiem.

Valgās, kaļķiem bagātās, mālainās zemēs pa retam sastopams baltērkšķis (Crataegus oxyacantha un Crataegus monogyna). Tas veido līdz 4 m augstus krūmus, retāk nelielus kokus ar ērkšķainiem piezariem un sekli ejošām saknēm. Zied maijā, jūnijā baltiem ziediem. Augļi sarkani kauleņi. Ienākas septembrī. Derīgs augstiem dzīvžogiem. Uzacojot var iegūt dažādas skaistas variācijas, pildītiem baltiem vai sarkaniem ziediem.

Neaizmirsīsim pārnest mājā arī dažas lazdas (Corylus Avellana). Tās aug visā Latvijā trūdvielām bagātā, vidēji valgā, irdenā zemē. Starp savvaļas lazdām sastopamas dažādas variācijas gan augļu ienākšanās laika ziņā, gan arī augļu lieluma un labuma ziņā. Rūpīgi pārbaudot jāizvēlas labākie stādi un ar noliekšņiem savairojot pēc dažiem gadiem jau būs iespējams iegūt dzīvžoga stādīšanai krietni daudz vērtīgu stādu.

Priežu mežos, ganībās un klajumos aug visiem labi pazīstamais kadiķis jeb paeglis (Juniperus communis). Arī viņš ir daiļdārzniecībā labi izmantojams augs. Ja palūkojas savvaļā augošos kadiķos, tad var saskatīt vairākas vaiņagu formas: krūmi veido platus vaiņagus, koki slaidus, piramidālus. Apstādījumiem vairāk noderīgi koki ar skaistajiem, slaidajiem vaiņagiem. Jo smilšaināka un nabadzīgāka zeme, jo vairāk ir šo skaisto, piramidālo kadiķu, kuŗi sevišķi noderīgi mazos dārziņos un kapu kalniņu apstādījumos.

Tad nāk vesela rinda augu, kuŗus var izmantot apstādījumos tieši, gan arī uzacojot vai potējot iegūt citas skaistas un dārgas variācijas. Kapsētu apstādījumiem var izmantot sēru kokus, kuŗus iespējams iegūt, uzacojot vai uzpotējot uz 1,5—2 m gaŗiem iepriekš izaudzētiem meža koku stumbriņiem sēru ošus, gobas un bērzus.

Potējot var iegūt arī skaistus piramidālus ozolus un gobas, sarkanlapainas un šķeltlapainas kļavas, pīlādžus ar saldām, ēdamām ogām, liepas, kas necieš no sēnīšu slimībām u. c. Un visu šo skaisto augu iegūšanai var izmantot mūsu mežu kokus. Grūtības varētu radīt vienīgi potzaru jautājums, jo ne visus potzarus būs iespējams kokaudzētavās iegādāties. Bieži vien kokaudzētavas stādus gan pārdod, bet potzaru pietiek tikai savām vajadzībām. Tādā gadījumā skola vai arī mazpulks varētu nopirkt dažus vēlamos kokus, turēt viņus kā mātes stādus un apgādāt mazpulka dalībniekus ar vajadzīgiem potzariem.

Zemgales īpatnība — bumbveidīgais vītols (Salix alba globosa)

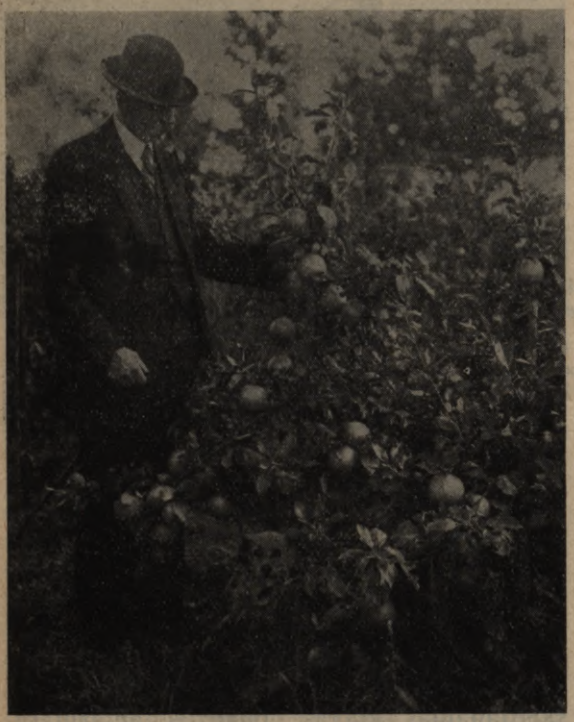

Signe Tiliš pundurābele J. Plaudes dārzsaimniecībā Dubultos — ielabotā kāpu smiltī

Pundurkociņi — mazpulku dalībnieku prieks un lepnums

K. JŪBALTS,
315. Elejas mazpulka dalībnieks

Daudz dzirdam tagad cilvēkus minam vārdu „pundurkociņš". Vai arī mēs, mazpulku dalībnieki, zinām, ko tas nozīmē, par ko daudzi ļaudis ar priekā mirdzošām acīm stāsta.

Šis kociņš atšķiras no parastajiem augļu kokiem, kas jau daudziem no mums mūsu tēvu saimniecībās ir, kas augdami dveš varenību ar savu lielo un stalto augumu. Pundurkociņš — jau pats nosaukums to izteic — ir mazs, bet tas sava mūža trešajā vai ceturtajā gadā jau nes pirmos augļus, un pieaudzis arī paliek pundurītis, nesasniedzot to lielumu un staltumu, kāds ir mūsu dārza milžiem, kas šinī mēnesī līktin līkst suloto augļu pārpilnībā. Mani darba biedri! Es nepaskaidrošu siki par šiem kociņiem. Es gribu tikai pieminēt to, kas varētu būt mūsu uzdevums nākotnē.

Ja tev šī kociņa vēl nav, tad mēģini iegādāties, jo tik daudz jau tev šī gada kultūra būs devusi ienākumu, lai šai lietai varētu ziedot Ls 4—5. Šeit ir arī mums jauns novērojumu darba lauks un arī iespēja saņemt visu to, par ko V. Lauskis savā grāmatā „Pundurų augļu koki" saka tik jaukus vārdus:

„Patiesi, kas gan var krāšņumā sacensties ar labi koptu un veidotu ziedošu augļu kociņu! Vai nav no sirds jāpriecājas aplūkojot šādu punduri, kā īstu rūķiti, nesam savos mazajos zaros lielos, krāšņos augļus? Ar lepnumu un prieku tos rādi katram dārza apmeklētājam, iepriecini labu kaimiņu un mīļu draugu. Un garšas un smaržas ziņā tie tālu pārspēj tirgū pirktos! Ja, paša audzētie augļi ir arvien tie gārdākie!"

Veltījums

SKAIDRĪTE ČAKSTIŅA,
785. Kuldīgas II mazpulka dalībniece

**Kā kalnu strauts, kas mutuļodams gāžas
Klints aizā dziļajā, tā arī tu
Tik vienmēr nemierīgs un vienmēr dedzīgs,
Nekad es tevi mierā neredzu.**

**Kā koks, kas zarus augstu gaisā sliedams,
Pret sauli steidz, kas debess velvē mirdz.
Tā tu tik mūžam augstāk galvu celi,
Kaut zaudējumā dažreiz noskumst sirds.**

**Tu nedomā par to, kas kādreiz bijis,
Tik nākotne tev gaiša priekšā spīd;
Un šķēršļiem tiem, ko nespētu dažs sagraut,
Tavs nemierīgais gars tik pāri slīd.**

**Lai tevi laime nekad neatstātu:
Lai viss, ko iesāc tu, ar izdodas,
Kā ērglis brīvs, lai tu caur dzīvi ietu
Un nemaldītos skumju atvaros.**

Rudens darbi „Līdumnieku“ augļu dārzā

L. BRAMANIS

Dažos valsts novados arī šogad bija augļu kokiem jāliek līmes jostas salnas tauriņu apkarošanai

„Tagad nu visi lauki aparti,“ sacīja tēvs ienākdams ar Kārli istabā. „Bet nu ķersimies pie jauna darba — apkopsim rudenī augļu kokus. Paņem, Kārli, dārza zāģīti, šķēres un iesim dārzā, bet tu, Janci, dabū kādu vecu nolauztu izkapts galu vai kaplīti un arī nāc līdz. Darba mums pietiks visiem. Kad Jancis iegāja dārzā, Kārlis jau atradās ābelē un zāģēja sausos zarus. Tēvs vēl norādīja zarus, kuŗus vajadzēja izzāģēt, lai izretinātu kroni, berzējās viens pie otra vai kur zari bija saauguši pamīšus. Arī sausās piezarītes tēvs lika ar šķērēm nogriest. Lielākos zarus vispirms no apakšas aizzāģēja, lai tie lūzdami neatplēstu arī mizu no stumbra. „Redz, tēv, kāda šim zaram rēta, “ Kārlis teica, nosviezdams kādu zaru. Tēvs paņēma zaru, apskatījās un teica: „Tas ir augļu koku vēzis. Kā cilvēkiem vēzis ir ļoti bīstams, tā augļu kokiem šis vēzis ir tikpat bīstams. Ja redzi vēl kādu zaru, tad tūlīt zāģē nost. Ja kautkur stumbrā vai resnā zarā atrodas šāda rēta, tad tā jāizkaļ līdz veseliem audiem un jādezinficē ar 4—5% etiķskābi vai 2% formalinu. Pēc tam rēta jānozież ar potvasku. Vēzis ir lipīga slimība. — Tā sporas vējš iznēsā pa gaisu, un tikko kokam rodas kāda rētiņa, tās iekļūst iekšā. Sporas sāk dīgt, rodas dīgstobri, kuŗi urbjas koka audos. No kairinājuma šai vietā ieplūst daudz sulas, rodas jaunas šūniņas un tā beidzot izveidojas uzpampumi, kuŗus redzat ap rētu. Beidzot parādās padziļinājumi, rētas vai arī segti puni. Šī ir viena no bīstamākajām augļu koku slimībām, kas nopietni jāārstē“.

Drīz vien ābelei liekie zari bija izzāģēti. „Tagad, Janci, rāpies ābelē un ar kaplīti notīri visu veco mizu, cik augsti vien spēj aizsniegt. Pēc tam ar šo stiepuļu suku iztīri visus padziļinājumus. Zem vecās mizas bieži slēpjas iekūņojušies kukaiņi vai arī sadētas oliņas.“

„Pie vienas reizes noņemsim arī ķeramās jostas,“ teica tēvs. Jancis ar nazi pārgrieza saitīti, noņēma pergamenta papīru un gandrīz ar plēšanu atplēsa maisa gabalu, kas bija aptīts ap stumbru. Kas tur bija apakšā ieziemojošu ābolu tārpu. „Pagaidi, cik viņu tur ir!“ iesaucās Jancis. Uz viena paša koka bija 83 ābolu tārpu. „Bet šim kokam ir 114 tārpu,“ sauca pēc brīža Jancis. „Jā, šīm ābelēm bija daudz ābolu. Izskaiti, cik šai ābelei to tārpu. Tai ābolu bija tā mazāk.“ „Šai ir tikai 27 tārpi,“ paziņoja atkal Jancis.

Lapu utu uzbrukums ābeļu jaunaudzei. Apkaro: vasarā, utīm parādoties, augļu koki jāmiglo vai arī apsēstās galotnes jāiemērc 2% zaļo ziepju ūdenī. Bezlapotā stāvoklī iznīcināmas utu oliņas, kas ziemo uz jaunaudzēm (sk. att. pa kreisi, augšā), kokus miglojot ar 3% augļu koku antracēna karbolineju

Parastais stumbru un zaru vēzis (pa kreisi) un augļu koku melnais vēzis (pa labi). Tā bojāti zari jāizgriež vai jāizzāģē zem bojājuma un jāsadedzina

„Nu redzi nu. Ja mēs nebūtu uzlikuši vasarā ķeramās jostas, tad gan laikam nākošo gadu veselu ābolu nedabūtu — visi būtu tārpaini. Vajadzēja tikai labu gribu aplikt ķeramās jostas, un nākošo gadu varam gaidīt labus augļus. Neaizmirsti, ka nākošā vasarā jāapliek ķeramās jostas! Bet kas tad uzķēries uz līmes riņķiem? Redzi, pelēkie tauriņi ar spārniem ir salnas tauriņu tēviņi. Bet šī — ar spārnu pasākumiem — mātīte. Viņa nevar palidot un tādēļ tai jārāpjas pa stumbru uz augšu dēt zaru galos oliņas. Viena pati mātīte var izdēt ap 300—500 oliņu. Kā redzi, arī šis darbs nav bijis veltīgs, jo uz katra riņķa var redzēt 2—8 mātītes. Bet nu nolasi visas vecās lapas, kas pieķērušās līmei, lai salnas tauriņš nepārietu kā pa tiltu pāri līmei.

Tā pagāja pāris dienas. Kārlis izzāģēja augļu kokiem zarus. Jancis tīrīja veco mizu un vāca ārā no dārza nozāģētos zarus.

Tēvs, ienākot dārzā, noglāstīja ābelīšu gludo stumbru ar tādu pat mīlestību kā gludi nosukātu zirgu. Abi dēli, to redzot, strādāja vēl sirsnīgāki, jo arī viņiem likās, ka, apkopjot ābelīti, dara tai prieku.

Kad zari bija izzāģēti un miza notīrīta, tēvs lika Kārlim aiziet pie kaimiņiem un palūgt miglojamo aparātu. „Vai tad miglošanu nevar atlikt uz pavasari?" jautāja Jancis. „Viss ir labs, kas padarīts.

„Ar ko mēs miglosim?" jautāja Jancis. „Ar 15% dzelzs vitriolu. Ņemsim uz viena spaiņa ūdens 1,5 kg dzelzs vitriola. Aizskrien nu uz virtuvi un dabū pāri spaiņu karsta ūdens."

Atnestajā ūdenī iebēra zaļo dzelzs vitriolu, kas drīz vien izšķīda. Tad pielēja vajadzīgo daudzumu auksta ūdens un miglojamais šķidrums bija gatavs.

Kārlis, atnesis miglojamo aparātu, uzvilka vecu mēteli un uzlika vecu cepuri, jo tēvs teica, ka dzelzs vitriols saēdot drēbes — paliekot brūni plankumi. Rokas Kārlis nosmērēja ar taukiem, lai arī tās nesaēstu. Miglošana gāja ātri. Kad koki bija nomigloti, tēvs beidzot vēl kokus nokaļķoja. Nu ābeles stāvēja dārzā tīras un baltas.

„Mēs taču ābeles nomiglojām, kam tad vajadzēja kaļķot?" jautāja atkal Kārlis.

„Redzi, pavasaros saule pa dienu stumbrus un zarus saules pusē stipri sasilda, šūniņas atlaižas, bet naktī atkal sasalstot saplosa šūniņu audus. Tā rodas rētas. Lai no tā izvairītos, koki jānokaļķo balti.

„Iesim tagad, paglābsim jaunās ābelītes no zaķiem. Viens jau izgājušo nakti pamēģinājis, kā garžo jauno kociņu miza." Ābelītei radušās rētas tēvs apsmērēja ar potvasku un lika tad apsiet ar skujām. Viens zars vienā pusē — otrs otrā pusē, Jancis pieturēja, bet Kārlis ātri aptina ar saiti. Par abiem darbs veicās ātri. Tēvs pa to laiku sāka aprakt ābelītes. Pabeiguši savu darbu, arī Kārlis ar Janci gāja tēvam palīgā.

Vakarā, uz istabu ejot, tiem likās, ka koki itkā pateikdamies šūpo savus zarus pār viņu galvām, solīdami viņu pūles neaizmirst un nākošā gadā visus iepriecināt ar bagātu ražu.

Ābeļu lapu blusiņa bojā plaukstošos pumpurus, sūc sulu no ziedu pumpuru un jauno auglīšu kātiņiem. No bojājumiem ziedi un jaunie auglīši nobirst. A — pieaugusi blusiņa, B — kāpurs (palielināti). Apkarošana tāda pat kā lapu utīm

Drogu ievākšana

R. JĀKOBSONS

Vēlā rudenī ievācamas vēl sekošas drogas:

Mizoti skalbju apakšzemes stumbri (Rhizoma Calami mundat.). Zemes stumbrus pēc izvilkšanas no ūdens noskalo, tad nomizo, sagriež 10—15 cm garos gabalos un žāvē lēnā siltumā (līdz 35° C.). Cena par 1 kg — Ls 0.75—0.80.

Pie zemes apstrādāšanas darbiem (aršanas, rakšanas) jāievāc vārpatu zemes stumbri (Rhizoma graminis). Zemes stumbri jānoskalo, jānotīra no tievām sānsaknēm un nesagriesti jāžāvē. Cena par kg Ls 0.70—0.90.

Tāpat jāievāc cūkpieņu saknes (Radix Taraxaci). Cena par kg Ls 0.90 līdz Ls 1.—.

Mežainos un pļavainos apvidos jāievāc retēju zemes stumbri (Rhizoma Tormentillae). Jāievāc tikai jaunie stumbri bez smalkām piesaknēm. Cena par žāvētiem zemes stumbriem kg Ls 0.90 līdz Ls 1.—.

Strādājot pie mežu darbiem (sēšanas, stigu dzīšanas, sūnu plēšanas) jāievāc zemes rieksti (Boletus cervinus). Ārstniecības nolūkiem noderīgi nobriedušie lielākie rieksti. Cena par žāvētiem riekstiem kg Ls 1.50.

Islandes sūnu (Lichen Islandiens) ieteicams ievākt mitrā laikā, tad tā vieglāki attīrāma no skujām un citiem nevēlamiem piemaisījumiem. Cena par kg Ls 0.50 līdz Ls 0.60.

Pie rudzu kulšanas, graudu šķiņošanas u. t. t. jāievāc visi melnie rudzu graudi (arī pusgraudi). Cena par kg Ls 7.—.

Mežiem bagātos apvidos, kur aug daudz paegļu, jāievāc melnās paegļu ogas (Fructus Juniperi). Cena par žāvētām ogām kg Ls 0.75—0.80.

Smilšainās vietās un silos izcilus vērība jāpiegriež milteņu, smilteņu (Folia Uvae Ursi) ievākšanai. Dziednieciības nolūkiem noderīgas tikai zāvētas milteņu lapas. Cena par kg Ls 0.60—0.70.

Jūrmalas tuvumā dzīvojošiem mazpulku dalībniekiem jāievāc no jūras izskalotie pušlfuki (Fucus Nesiculosus). Cena par žāvētiem pušlfukiem kg Ls 0.90—1.—.

Mazpulku dalībniekiem šinī vasarā ievāktās drogas katrā mazpulkā jāsavāc vienkopus un jānosūta T. L. M. Ārstniecības augu uzņēmumam Rīga, Mārstaļu ielā Nr. 7. Tas pats sakāms par magonēm, koriandru, baltām un melnām sinepēm.

Pie nodošanas sēklām jābūt žāvētām, nebojātām un tīrām no nezāļu sēklām, zvirgzdiem, citu sēklu piemaisījuma u. t. t. Netīrās sēklas ieteicams nosūtīt pārtīrīt uz Z. M. Sēklu šķirošanas punktu Torģeles ielā Nr. 1/3, Rīgā.

Drogas ārstniecības augu uzņēmumam var nodot personīgi, vai piesūtīt pa dzelzceļu, pastu (mazās pakās). Pēc drogu pieņemšanas ārstniecības augu uzņēmums, uz piesūtītāja vēlēšanos, maisus un citu iesaiņojumu izsūta atpakaļ. Naudu nosūta drogu pārdevējam.

879. Zemītes-Kukšu mazpulka dalībniece

VAIRA VEDROVSKIS

14 g. veca

mirusi š. g. 19. septembrī.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

879. Zemītes-Kukšu mazpulks.

887. Peipiņu mazpulka dibinātājs un valdes loceklis

VLADISLAVS SEGLERS,

dzim. 1921. g. 2. febr.

šķīries no mums š. g. 20. jūlijā.

Viņa centība, darba prieks un uzņēmība vienmēr paliks atmiņā. **887. Peipiņu mazpulks.**

Š. g. 27. septembrī pēc ilgām, grūtām ciešanām šķīrās no mums mūsu mīļais biedrs

RINGOLDS PURVIŠĶIS,

dzimis 1923. g. 13. jūnijā.

Viņu vienmēr atcerēsies

934. I Rīgas valsts ģimn. zēnu mazp.

Kā nostiprināt virvēm un auklām galus

ELMĀRS HŪNS

Lauksaimniecības darbā iznāk ļoti bieži lietot dažādas virves un auklas. Katrs zina, ka nenosiets virves gals ātri atšķetinās — izplūksnā, un tāda virve ātrāk vai vēlāk kļūst savam uzdevumam nederīga. Šādu nenosietu virves galu tautā sauc par „govs asti". Tie, kuŗiem ar virvēm iznāk rikoties, zina, cik nepatīkami ir strādāt ar šādu „govs asti" un cik veiksmīgi iespējams strādāt ar labi nosietiem virves galiem.

Paskatoties mūsu lauksaimniecības darbā, redzam, ka, pa lielākai daļai, nākas sastapties ar izirušiem vai ļoti slikti nosietiem virves galiem. Parasti virves galā aizmet mezglu un ar to tad apmierinās. Šī paviršība vai nevērība izskaidrojama ar to, ka lielais vairums lauksaimnieku un arī laukstrādnieku neprot pareizos virves galu nosiešanas paņēmienus.

Mazpulku dalībniekiem šeit ļoti plašs un interesants darba lauks, iemācoties un mācot citus savās sētās lietot pareizus virves galu nosiešanas paņēmienus. Ar šo darbu tomēr visas iespējas vēl nav izsmeltas un izpildītas. Vēl ir ļoti daudzi interesanti un dzīvē noderīgi virves darbi. Īsumā tikai atzīmēšu satrūkušo virvju sapīšanu („špleisēšana"), dažādu cilpu, riņķu un āķu iepīšanu („iešpleisēšana") virves galos, dažādus noderīgus un pareizus mezglus un t. t.

Redzam, ka visas minētās lietas mūsu dzīvē un darbā ļoti noderīgas un daudzreiz pat nepieciešamas. Tādēļ uz priekšu mazpulku dalībnieku darbā un sacensībās piegriežama lielāka vērība virves darbiem.

Domāju, ka mazpulku pieciņās arī varētu piegriezties virves darbiem. Virves darbu sacensībām tāda pati vērtība kā grābekļu zaru likšanai. Tie ir vienlīdz labi noderīgi un piemēroti kā pilsētu, tā lauku mazpulku dalībniekiem, jo pareizi nosiet virves galu, sapīt satrūkušu virvi vai sasiet drošu, izturīgu un savā vietā piemērotu mezglu nebūs par lieku zināt nevienam zēnam.

Jūs jautāsiet — kā tad iemācīties šos virves darbus? Palūkosimies, kā tos veic zvejnieki un jūrnieki, kuŗiem visvairāk savā darbā ar dažādām virvēm un auklām jārīkojas. No viņiem arī varēsim vislabāk šos darbus mācīties.

Tagad apskatīsim pazīstamākos un labākos virves galu nosiešanas paņēmienus.

Tie ir trīs: 1) vienkāršais sējums, 2) „mezglu" jeb „rietumu" sējums un 3) „adatas" jeb „jūrnieku" sējums.

Virves galu nosiešana.

Vienkāršais sējums.

Vienkāršo sējumu parasti lieto zvejniecībā. Tas ļoti viegli un ātri izdarāms un dod drošu un skaistu virves galu nostiprinājumu.

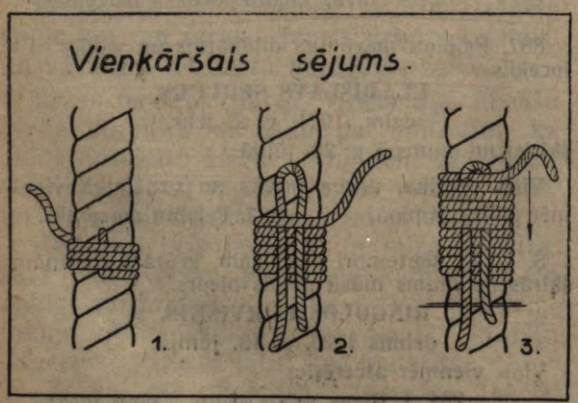

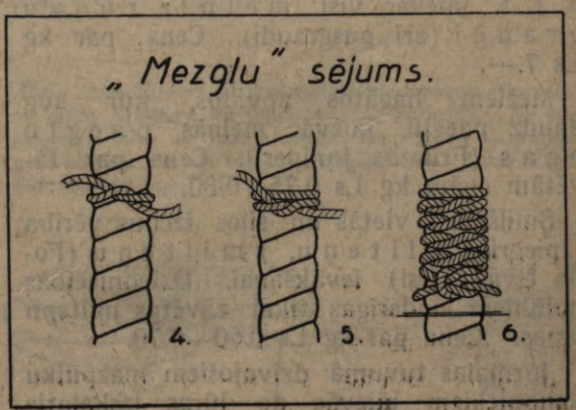

Apskatīsim, kā to izdara. Vispirms aplūkosim zīmējumu „Vienkāršais sējums". Nosiešana no tā viegli saprotama.

Ņemam izturīgu, patievu auklu un pieliecam tās vienu galu līdztekus virvei un sākam to pietīt. Rūpēsimies par glītu izpildījumu, lai neviena kārta neietu pāri otrai. Kad esam apmēram pusi no vajadzīgā notinuma uztinuši, tad no apmēram tāda pat resnuma auklas, kādu lietojam notinumam, izveidojam cilpu, un to ne pārāk stingri pietinam, kā tas redzams 2. zīm. Pēc visa vajadzīgā garuma nosējuma uztišanas tinamo auklas galu izveram cauri iepītai cilpai un ar tās palīdzību auklu izvelkam cauri pa notinuma apakšu. Atlikušo auklas galu līdz pat notinumam nogriežam, un mūsu virves gala nosējums ir gatavs.

„Mezglu" sējums.

Šo sējumu sauc arī par „rietumu" sējumu. „Mezglu" sējums ir visvienkāršākais, tādēļ to ieteicams arī vairāk lietot.

Sējuma izdarīšana atkal ļoti labi un viegli saprotami parādīta 4., 5. un 6. zīmējumā.

Nosējumam vislabāki lietot tievāku un mīkstāki novītu auklu, kādu lieto pastalu lāpīšanai. Ar cieti novītu auklu sējums tik labi neizdodas, jo nevar beigas labi nosiet.

Auklu vidū apsienam apkārt virvei ar pusmezglu (4. zīm.). Otrā pusē atkal darām tāpat un tā jo projām. Beigās abus galus sasien kopā ar plakano (rifa) mezglu. Ja vēl atlikušos galus izveŗ cauri pa apakšu dažām virves dzīslām un tur noslēpj, tad šis notinums ir sevišķi izturīgs.

Zīmējumā „mezglu" sējums neiznāk sevišķi glīts — izmēģiniet to praksē, tad redzēsiet tā priekšrocības. „Mezglu" sējums ir ļoti viegls un ātrs sējums, tas tikai nav tik gluds kā pirmais.

„Adatas" sējums.

„Adatas" sējumu visplašāki lieto jūrniecībā, tādēļ to dažreiz sauc arī par „jūrnieku" tinumu. Šis sējums ir vislabākais. Tas gan ir mazliet grūtāks, tomēr ir pieliktā darba vērts, jo nostiprina virves galu uz visiem laikiem.

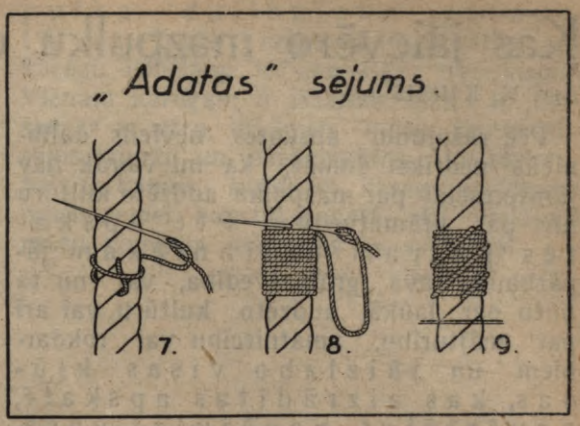

To izdara šādi. Jāņem izturīga un pietiekoši liela adata un tievāka linu aukla. Auklu ieteicams ievaskot vai sapiķēt.

Ieduram adatu zem vienas virves dzīslas, izvelkam auklu cauri, tās īsāko galu pieliecam pie virves un sākam viņu pietīt, gluži tāpat kā pie „vienkāršā" sējuma to darījām (7. zīm.). Kad esam visu vajadzīgo garumu uztinuši, tad izveram adatu caur kādu dzīslu, tikai labi cieši klāt pie sējuma. Ņemam tagad auklu atpakaļ un, sekojot pa dzīslu vītnēm, dodamies atpakaļ uz sējuma iesākšanas vietu un atkal izduram caur kādu virves dzīslu labi cieši klāt pie sējuma. Tad ejam atkal pa nākošo vītni pa sējumu uz augšu, izduram un tā tālāk, līdz visām dzīslām cauri izvērts. Apskatait 8. un 9. zīmējumu un jūs sapratīsit, kā tas izdarāms. Nobeidzot izvelkam nosējuma auklu sējuma sākuma galā vairākas reizes caur kādu dzīslu un atlikušo galu nogriežam.

Ja nosējumu būsim tīri un rūpīgi izpildījuši, tad varēsim sajust īstu jūrnieka prieku un lepnumu, redzot labi veikto nosējumu. Tas tiešām ir pūļu vērts.

Vasara

O. ZIEPĪTIS, Lielvārdes 46. mazp. dalībnieks

Cik skaista esi vasara!
Tu gaišā ietērpā,
Tu sedzies brīnumjaukī,
Ar saules vizuļiem.
Cik skaista esi vasara!
Tu visus līksmus dari . . .

Kas jāievēro mazpulku dalībniekiem

Agr. K. ĶIRSIS

Pēc ražojumu apskates neviens dalībnieks nedrīkst domāt, ka nu vairāk nav jāinteresējas par mazpulkā audzēto kultūru un par grāmatvedību. Pēc apskates katram dalībniekam jāpārbauda sava grāmatvedība, vai nu tā būtu par laukā audzēto kultūru vai arī par mājturību, amatniecību vai rokdarbiem un jāizlabo visas kļūdas, kas aizrādītas apskatē, novērtējot pagājušās vasaras darbu. Izlabotās grāmatvedības nākošā sanāksmē jāuzrāda mazpulka vadītājam. Pēc izlabotiem grāmatvedības datiem jāpārlabo arī dalībnieka darbības pārskats (mazā veidlapa), kas vajadzīgs kopējo mazpulka darbības pārskatu sastādot.

Mazpulka sanāksmē kopēji jāiztirzā grāmatvedībā biežāk sastopamās kļūdas un, vadītājam piepalīdzot, jāatrisina grūtāk izprotamie jautājumi, lai pēc pilnīgas grāmatvedības noslēgšanas visiem dalībniekiem tā būtu izprotama un turpmākos gados vairs kļūdas neatkārtotos. Sanāksmei arī jāpārrunā grāmatvedības lielā nozīme un nepieciešamība mazpulku darbā. It īpaši rudeņos, ražojumus izvērtējot, pārdodot, ir svarīgi zināt, cik daudz pašam ir izmaksājusi viena vai otra auga ražošana, lai zinātu, par cik var ražu pārdot un lai apzinātos, cik katrā gadījumā pelni pats ražotājs par savu darbu un pūlēm. Tas panākams tikai ar grāmatvedību. Jo pareizāki un akurātāki būs izdarīti ieraksti grāmatvedībā, jo pašam darba darītājam būs drošāka pašapziņa par savu darbu, par sava darba iznākumu. Bez tam, jo akurātāk un apzinīgāk mazpulka dalībnieks vedīs un noslēgs savu mazā pasākuma grāmatvedību, jo apzinīgāks, krietnāks darbinieks viņš būs vēlākā dzīvē. Pareizi un akurāti katru darbu izpildot, cilvēks pierod pie akurātības, noteiktības un vēlāk tā kļūst viņam nepieciešama un mīļa.

Rudens sanāksmēs jāpārrunā un tuvāk jāizlemj ziemas darbības plāns. Katram dalībniekam ziemas laikā jāveic kāds uzdevums, kas padarītu ērtāku un gaišāku ikdienišķo dzīvi tanī sētā vai mājā, kur katrs dzīvo. Uz daudzām lauku mājām vēl nav piekļājīga ceļa rādītāja, bet ceļa galā pie staba pienaglota kāda šķība „roka". To izlabot un glītu darināt, lai ir katra dalībnieka pirmais pienākums. Uz ceļa rādītāja var arī atzīmēt, ka tur dzīvo mazpulka dalībnieks, uzzīmējot četrlapaino āboliņa zīmi. Tas atvieglos vienam otram mazpulka dalībniekam ceļa atrašanu uz sava biedra mājām un arī citiem pilsoņiem rādīs, ka mazpulku dalībnieki rūpējas ne tikai par labu un glītu darbu savā lauciņā, bet gādā arī glītumu un ērtības visai apkārtnei.

Dažās vietās māju iebraucamie ceļi, kuŗi pavasaŗa „meža dienās" ir skaisti apstādīti, rudeņos atrodas neizbraucamā stāvoklī. Ja pieaugušie ļaudis to neievēro un neizlabo, tad būtu ļoti iepriecinoši, ja mazpulku dalībnieki, varbūt viens otram piepalīdzot, mēģinātu kaut ko darīt, lai uzlabotu iebraucamos ceļus tanīs mājās, kur paši dzīvo, izrokot grāvjus, nolaižot lieko ūdeni un parūpējoties par grants vai akmens šķembu piegādi, ja ne rudenī, tad ziemā. Ja mazpulku dalībnieki sāks pie šī darba ķerties, tad radīsies arī palīgi no pieaugušo vidus, un dubļi, kas likās tik nenovēršami mājas ceļā, drīz vien nozudīs un būs jauna ērtība visiem.

Māju iebraucamo ceļu galos, kur garām iet pasta ceļš, pa kuŗu izvadā pastu, var uzstādīt pasta kastītes, kur pastnieks iemetīs mājas pastu: laikrakstus un vēstules. Tad nebūs jāgaida uz pastu trīs un četras dienas, kamēr gadās iet uz pagastnamu, bet katru vakaru varēs lasīt jaunākos notikumus un ziņas. Pasta kastīte jāizgatavo glīta un jāapzīmē ar mājas nosaukumu. Tas būs atkal jauns un krietns mazpulka dalībnieka darbs, kas sagādās prieku un pārsteigumu visai mājai. Par pasta kastīšu uzstādīšanu gan vienmēr iepriekš jāsazinās ar vietējo pasta kantori.

Tuvojoties mūsu valsts dibināšanas svētkiem — 18. novembrim, katram jāpadomā par to, kā es šo dienu atzīmēšu savā mājā un savā

istabā. Ja kādam vēl nebūtu valsts karoga, tad tas katrā ziņā jāiegādā vai nu par vasarā nopelnīto naudu vai arī palūdzot vecākus to izdarīt. Katram mazpulka dalībniekam laukos jāskatās, lai valsts karogs netiktu izlikts pa kādu bēniņu logu vai pielikts tikai pie durvīm, bet gan lai tas brīvi un augsti varētu plīvot pāri ēku jumtiem un kokiem, uzvilkts paša mazpulka dalībnieka gatavotā karoga mastā. (Pilsētās par karogu izlikšanu ir atsevišķi noteikumi). Vienam karogam ir jāsaredz otrs, ir jāsasaucas ar otru, lai katrs mūsu zemes pilsonis izjustu un pārliecinātos, ka sarkanbalt-sarkanais Latvijas karogs ir vispāri mūsu zemei augstākā vietā, kā lielākais mūsu kopējais dārgums un svētums.

Unguriņš

M. LASMANE un P. ŠIMANSKIS

1. daļa

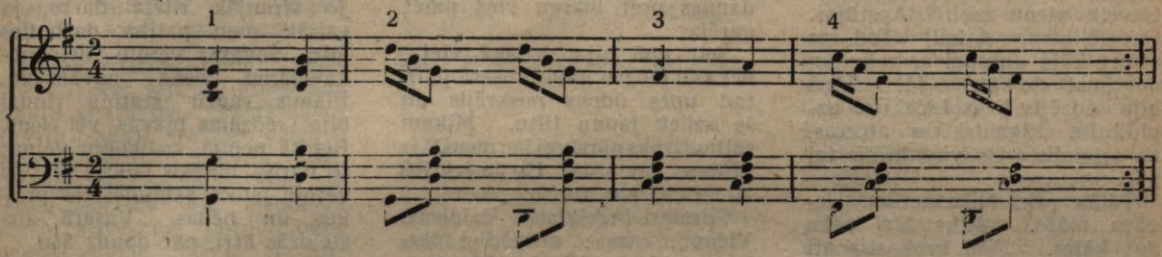

2. daļa

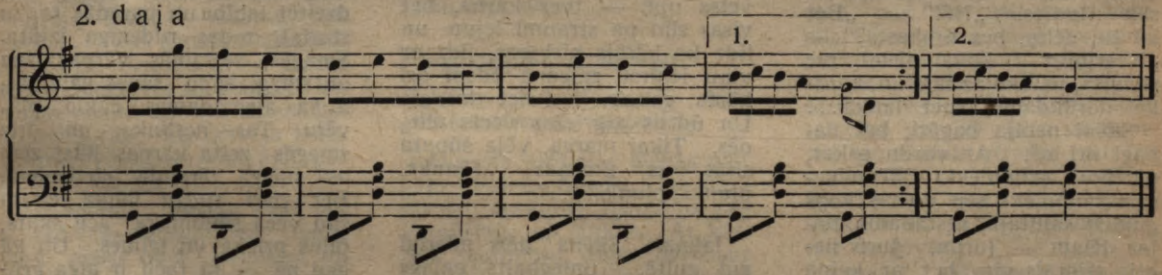

Izejas stāvoklis: Neierobežots dejotāju pāru skaits, saņēmušies krustotās rokās, tā, lai meitenes stieptā roka būtu virspusē, nostājas ar sejām dejas ceļa virzienā vienā aplī.

Izpildījums: 1. taktī zēns un meitene piespēr divas reizes malējo kāju — zēns kreiso kāju, meitene labo kāju, pie zemes.

2. taktī meitene, sākot ar to pašu labo kāju, tāpat krustotām rokām, tagad zēna kreisā kāja būs stiepta, pārskrien 3 teciņus soļiem zēna pusē, skrienot apsviežoties atkal ar seju dejas ceļa virzienā. Zēns tai pašā laikā taisa tādus pat 3 solīšus uz vietas.

3. taktī, stāvot mainītās vietās, tāpat kā 1. t., abi piespēr 2 reiz kāju pie zemes, tik šoreiz zēns labo kāju, meitene kreiso kāju. Vienmēr iznāk malējo kāju piespert.

4. taktī tāpat krustotām rokām, meitene, sākot ar kreiso kāju, 3 teciņus solīšiem pārsviežas atpakaļ savā vietā. Zēns, sākot ar labo kāju, izpilda 3 solīšus uz vietas.

Mūziku atkārtojot, atkārto arī aprakstīto dejas izpildījumu. Jāpiemin, ka, pārsviežoties no vienas puses uz otru, meitenēm glīti izskatās plato tautisko brunču plivināšanās.

Otrā mūzikas daļā, arī atkārtojumā, visi pāri viens aiz otra, zēni sākot ar kreiso kāju, meitenes ar labo kāju griežas 8 polkas soļiem pa dejas ceļu uz priekšu.

Kā šinī, tā visās latvju tautas dejās, polku dejojot, jātur pareizi rokas: zēns ar labo roku apņem un satur meitenes vidukli, ar kreiso saņem meitenes labo un iesprauž sev sānos. Meitene ar kreiso aptver zēna labo roku virs elkoņa. Tas ir vecvecais turēšanas veids. Nebūs arī kļūda, ja zēna kreisā un meitenes labā roka būs stieptas uz priekšu plecu augstumā, tik, ja daudz pāru cieši kopā, tad tas mazliet traucē. Bet kļūda būs, ja zēns abām rokām aptvers meitenes vidukli un meitene abām rokām atbalstīsies uz zēna pleciem, kā tas jādara pie „Gaiļiša" un daudzās cittautiešu dejās, piem. igauņu.

PAŠU DARBS

LIKTENIS

Aleksandrs Skudra, 548. Pūņu mazp. dalībnieks

Jaunā Sīlēna dēls mierīgi guļ gultā. Sniegbaltais palags tam pārklāts pāri, lai mušas netraucētu tā saldo miegu. Balts kā marmors, viņš guļ... Ienāk māte. Pieiet pie viņa gultiņas, pasmaida un atkal iziet. Pa atvērto logu nāk kalpu skaļā čaloņa... Miks atmostas. Ātri izlēcis no gultas, viņš sāk aut kājas. Bet aušana neveicas. Uzvelk vienu zeķi. Apstājas. Uzvelk otru. Atkal! Tad tas atmet kāju aušanai ar roku un nogrimst domās. Jā! Viņš bija redzējis lielo Līča upi uzplūdušu. Skaidri tas atceras, ko sapņojis. Un viņš bridis tai pāri un... —

Tālāk vairs Miks netika. Ienāca māte. Miks ātri sāka aut kājas. „Vai brokastis arī ēdīsi, dēliņ?" māte ieprasās un sāk rīkoties. „Nē!" — „Bet kā tu, dēliņ, bez brokasts?" — „Negribu." Miks pieiet pie skapīša, palūkojas tajā un, kautko norūkdams, iziet laukā...

Sīlēni nebija bagāti, bet nabagi arī nē. Ar vārdu sakot, pārtikuši saimnieki. Sīlēnu vecais saimnieks sen dienas kopš guldīts smiltajā, atstādams mājas dēlam — Jurim. Juris nebija stiprais vīrs, bet, ar kalpa piepalīdzību, savas 120 pūrvietas pārvaldīja diezgan labi. Viņa vienīgais dēls, viņa lepnums un gods, bija Miks. Vasaru viņš pavada tēva saimniecībā, bet ziemu iet pagasta skolā. Mācībās viņš bija apdāvināts. Ziemsvētkos un mācības gada beigās viņš nesa vecākiem mājās teicamas liecības. Tāpēc arī Miks, savā ziņā, bija izlutināts...

Nogājis pie upes, Miks bija pārsteigts. Upē ūdens bija veselu metru augstāks. „To! Jāpameklē vecais ganu tilts, kur vasarā dzina lopus pāri, iesaucās Miks un sāka skriet uz upes lejas galu. Nonācis zināmā vietā, viņš tur tik atrada kārtis un satrūdējušus baļķus. „Jāpāriet otrā pusē," nodomāja Miks, salasīdams vecās kārtis un sasviezdams tās blakus palikušām margām... Viņš gribēja redzēt veco ozolu, lapsu alas, kas bij izkaisītas upes kraujas smiltīs. Un pie tam, tur varbūt saulgozī ziedēs vizbulīši. Pēc siltā lietus viņi drīz izplaukst... Uzrotījis bikses, viņš noāva kājas (kas gāja nu divreiz tik ātri kā no rīta) un sāka uzmanīgi brist uz satrunējušām kārtīm. Līdz ko tām uzkāpa, tā tūliņ tās pazuda zem ūdens, bet atbalstīdamies pret margu viņš paiet varēja...

Šeit upē bija dziļākā vieta, bet kad jādzen govis vasarā pāri, tad upes ūdens noskrējis un še uzliek jaunu tiltu. Mikam saltas tirpas pārskrej ķermeni. „Ūdens nav silts. Un ja iekrīt? — „Ech! kas tur!"...

Spraigs brikšķis! Vaidiens. Viens... otrs... un pēdīgi margas atsišanās ūdenī. Kautkas veļas upē — tver kārtis, bet visas slīd pa straumi lejup un līdz ko ķērājs pieķeras, līdz ar viņu ienirst zaļganā ūdenī arī kārts gabals. Paiet laiciņš. Un ūdens atgriežas vecās sliedēs. Tikai marga, vēja šūpota sitās uz līmeņa: „Pļunks, pļunks, pļunks!..." — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Jaunais Sīlēna dēls mierīgi guļ gultā. Sniegbalts palags tam pārvilkts pāri. Balts kā marmors, viņš guļ. Ienāk māte. Pieiet pie viņa gultiņas. Acis tai izraudātas. Mikam necilājas vairs mierīgi krūts kā dažd dien... Logs aizvērts. Kalpu balsis kļuvušas klusas... Salikusi rokas, māte noslīd ceļos. Kā nemaņā mātes lūpas čukst vārdus: „Dēls, mans mīļais dēls!" Aiz loga iedrebas liepa, kā sāpēs, kā žēlabās. „Dēls, mans mīļais dēls!..."

VASARA LAUKOS

A. Vībote, 618. II R. P. Ģ. mazp. dal.

Šai vasarā nolēmu iepazīties tuvāk ar lauku dzīvi. Vasaru pavadīju ziemeļaustrumu Vidzemes stūrītī, netālu no Alūksnes. Lai iepazītos tuvāk arī ar lauku mazpulku dzīvi, pievienojos tuvākā (22. Annas) mazpulka saimei.

Es interesējos par visiem lauku darbiem. Jau pirmajās dienās sāku novērot un novēroto centos iemācīties. Gribēju iemācīties visu, tādēļ gāju līdzi visos darbos. Vispirms jau siena pļavā. Mācījos pļaut sienu. Pati biju apmierināta, jo sākumā gan citi par manu gribu tikai smaidīja, bet beigās smaidīju es, jo biju uzvarējusi. Jo straujāk ritēja darbs, jo vairāk man patika darboties līdz. Šovasar vēroju lielu nokavēšanos siena novākšanā. Blakus rudzu statiņu rindai bija redzams pļavās vēl siens. Bet tā nebija zemkopju vaina; to darīja mitrais laiks. Rūpīgi vēroju lauku saimniecības priekus un bēdas. Vasarā aizsteidzās ātri, par daudz ātri.

Tiklīdz lauku zaļumā sāk dzeltēt labība un parādās rudzu statiņi, rodas rudenīga izjūta. Smagās, zeltainās vārpas san un smagi šūpo savas galviņas, it kā aicinādamas čaklo pļāvēju. Tas neslinko, un drīz smagās zelta vārpas līkst zem asā smagā tērauda cirtieniem. Bet pāri rudzu lauka zeltam slīd vecā saimnieka acu skats, pilns prieka un laimes. Un kā gan nē, — tā taču ir alga grūtajam darbam.

Bet mazpulku dalībnieki? Tie palīgi saviem vecākiem. Pa dienu vecāku darbā; pusdienās, pievakarēs savā lauciņā. Tiku redzējusi strādājot arī svētdienās. Vienmēr čakli un nenogurstoši. Jaunās rokas tik ātri nenogurst.

Visu dalībnieku lauciņi, kurus tiku redzējusi, bija rūpīgi kopti. Laipni man paskaidroja visu, ko tikai vēlējos dzirdēt, Iegriežoties pēdējā vietā, man māja pretīm tāda mīlestība darbam un dzimtās zemes stūrītim, ka tikai tad sajutu, ko nozīmē dzīve laukos. Ja man līdz tam likās garlaicīgas ganu gaitas, tad vēlāk nācu pie atziņas, ka arī šim darbam ir sava skaistā puse. Šo prieku

katram darbam ieguvu kādas dalībnieces sētā, klausoties viņas jautri sprēgājošajā valodā. Ar kādu rūpību un mīlestību viņa pacēla nolīkušu stādiņu!

Tagad, kad esmu atkal pilsētā, jūtu nepārvaramas ilgas pēc baltā, līkumotā lielceļa, pa kuru tiku tik daudz gājusi. Gribas raudzīties tālumā zilizaļajā meža svītrā un tuvumā briestošajās druvās. Gribas drīzāk tikt atkal pie viesmīlīgā mazpulka. Sirdī klusi saku paldies par šo viesmīlību, kas mani noveda pie skaistākā cilvēka dzīvē — darba prieka un dzimtenes mīlestības.

RINDĀ, DZĒRVES! ..

Ausma Vaitnieks, 94. Mālpils Kniedziņu mazp. dalībniece

Rindā, dzērves, rindā! .. Nošalc sauciens lejā un atbalsojas laukos un mežos. Slaidā lokā augstu gaisos aizvijas dzērvju kāsis. Rindā, dzērves, kāsī, dzērves, noskan viņām labu vēlētāja sauciens. Tā, diendienā redzot aizvijoties putnu lokus debesu zilgmē, liekas, tur aizlido, pazūd daļa dzīves, daļa skaistās, krāšņās vasaras. Un patiesi. Vairs neredz klaiņojam pļavās un tīrumos lielos, baltos putnus: dzērves un stārķus. Un lēnām pazūd arī citi dziedātāji un svilpotāji, kas kavēja laiku vasaras svētdienās klaiņājot par mežiem un pļavām.

Un žēlums iezogas sirdī, sūtot ardievas aizceļotājiem. Daudz viņu aizies bojā aizlidojot un daudz pavasarī pārnākot, neredzēs vairs Latvijas āres. Un te tik jautri trellojot viņi cēla pavasarī savas ligzdiņas un auklēja mazos lidotājus, un trīsuļot trīsuļoja mežs no viņu dziesmām vasaras rītos. Bet arvienu skumjākas palika viņu trallas, un tagad, aizejot, tie sūta gaŗus, žēlus ardievu sveicienus vasaras dzīvei un palikušajiem draugiem. Jo ari putni ir gudri un saprot, kas viņiem vēl labu un kas nē. Tā rudenī govis ganot līčos, pie manis ciemojās dzērve. Brīvi es viņu varēju ņemt rokās un barot un ikdienas viņa pie manis atnāca. Mīļais, baltais putniņ, kur tu tagad esi? Diezi vai citu gad' mēs redzēsimies.

Un kad redzu laižamies dzērvju lokus, es aizvien ilgi sūtu

Zīm. A. Sodums, mazp. dalībnieks

ardievas, un acīm meklēju, vai tur nebūs arī mana šīs vasaras draudzene - dzērve. Bet viņas visas ir vienādas, un velti es skatos gaŗo dzērvju rindu padebešos. Rindā, dzērves, rindā!.. Labu ceļa vēju!

7 DIENAS PA IGAUNIJU

Maksims Kevaskis, 479. Galgauskas-Kropas mazpulkā

Augusta pirmajās dienās pārgāju Valkā robežu, lai pa 7 dienām apskatītu Igaunijas galvaspilsētu un laukus. Ar kārtējo autobusu tūlīt devos uz laukiem. Visu laiku braucām pa grantētu šoseju. Vēroju apkārtni. Gar ceļu saimniecību maz. Tās redz tikai attālāk. Saimniecību ēkas pa lielākai daļai vecas, modernāka stila celtnes nekur neredz. Vairākās vietās ierīkotas numurētas pas ta kastītes, kuŗās šoferis ieliek pastu, bet izņem to, kas nogādājams uz Valku. 20 km autobuss nobrauc 45 minutēs un es esmu pie mērķa. No autobusa piestātnes jāiet 4 km uz kādām mājām, kur gribu apmesties 2 dienas. Ceļā pārsteidz lietus un meklēju patvērumu kādā jaunsaimniecībā. Tur mani saņem ne visai laipni, tomēr projām nedzen. Pēc lietus turpinu ceļu pa slapju zāli, jo ceļš šeit gan ir, bet maz lietots un tādēļ apaudzis. Drīz sasniedzu vajadzīgās mājas, un esmu arī stipri noguris, jo iepriekšējo nakti pavadīju vilcienā.

Kaut gan laiks sevišķi slikts un reizēm līst pat lietus, dodos apskatīt apkārtni. Ļoti daudz pauguru, tādēļ saimniecības nemaz nevar redzēt, jo tās atrodās vairāk kalnu pakājēs vai ielejās, bet ļoti maz kalnu virsotnēs. Pār visām mājām paceļas karoga masti, gan nekrāsoti, tomēr ir. No turienes gribu braukt uz Tērbatu, seno ūniversitātes pilsētu, un tālāk uz Tallinu. No Valkas uz Tērbatu iet motorvāģis ar vienu piekabināmo vāģi, Igaunijā motorvāģi izpilda mūsu tank-lokomotīvju vietu.

Pēc 2 stundām iebraucu Tērbatā. Apskatīju Dommägi (Domkalnu) un veco un jauno ūniversitāti. Caur Tērbatu plūst lielākā Igaunijas upe — Mētra. Pilsētā daudzi parki un glīti apstādījumi. Lielākās ielas asfaltētas.

Nākošā dienā, t. i. 6. augustā, plkst. 8 jau esmu Tallinā. Pie stacijas tūlīt sākās Domkalns (Tompea). Augstākajā vietā vecā pils un tālāk prezidenta pils. Pils vienā pusē laukums, no kuŗa var redzēt pusi pilsētas un pāri tai — jūŗu. Pilsēta atrodas ielejā, bet abās pusēs tai pāri paceļas jūŗa un esers. Aiz Domkalna atrodas zviedru senie cietokšņi, zem kuŗiem apakšzemes ejas. Tās atļauts apskatīt arī publikai, tikai patreiz to nevar.

Pārejot Brīvības laukumu (Vabaduse plats), nonāku tirgus laukumā. No turienes viena no lielākām Tallinas ielām — Narwa mantee, ved ārā no pilsētas. Iela dabū citu nosaukumu — Pirita tee, un aizstiepjās kā šoseja gar jūŗmalu uz Piritu. Piritā atrodās klosteris un baznīca, būvēta 1436. gadā. Jūŗmalā, pretī prezidenta vasarnīcai, 1893. gadā uzcelts piemiņeklis, bojā gājušā krievu kaŗa kuģa „Rusalka" piemiņai. Blakus prezidenta vasaras mitnei atrodas parks Kadriorgs, kur starp citu ir arī „Pētera mājiņa", krievu ķeizara Pētera mītne no tā laika, kad Tallinā 1714. gadā būvēja ostu. Mājiņā sakārtotas visas tās lietas, kam ar Pēteri Lielo ir bijis kāds sakars.

Apskatīju arī Brāļu kapus. Latvijas Jaun. Sark. Kr. šeit atstājis piemiņas plāksni ar uzrakstu: „Mīļajiem brāļiem, kas palīdzēja mūs iecelt saulītē", igauņu un latviešu valodās.

Plkst. 12. atklāja Tallinas izstādi un kā izstāde ir mana brauciena galvenais mērķis, tad dodos tūlīt turp. Izstāde iekārtota 8 namos, Tallinas centrā. Pirmajā namā iekārtota Krievijas propagandas novietne. Tur redzamas mašīnas, nafta un tās iegūšana, dažādi mēchaniski rīki u. c. Citos namos novietoti sieviešu rokdarbi, Igaunijas metallrūpniecības ražojumi, vairākos namos tikai mēbeles un audumi, mūzikas instrumenti un parfimērijas ražojumi. Visas novietnes vēl nebija iekārtotas. Tās apskatīt man neizdevās 8. aug. vēl apskatīju Pečoru klosteri un pirmdien Valku. Ar to mans ceļojums arī izbeidzās. Bet redzējis un ieguvis es biju daudz, lai varētu to salīdzināt ar mūsu dzīvi.

ZEM ZIEMAS DEBESĪM

M. Z.,
838. V. Olava mazp. dalībniece

Vizošs pārslu mākonis izplūda saltajā ziemas gaisā. Pacēlās un izira. Skaļš prieka vilnis izskanēja, pāršalca viņpus lielceļa augošiem kokiem, biezā meža akāču ceriem — izskanēja un apklusa.

Jautrs jauniešu pulciņš drūzmējās uz baltā lielceļa. Tur ceļa līkumā vēl redzēja tumstot dūmu strūklu, un dobji noskanēja aizejošā vilciena vienmuļā takts. Spalgs svilpiens, un arī tas pazuda skatiem.

„Nu, kurp mēs tagad?"

„Uz priekšu!"

Un viss bars nozuda tuvējā mežā. Dziļa, vējaina nopūta atmodināja dusošos kokus. Melns putnu bars iztraucēts pacēlās no priežu galotnēm un izklīda.

Skaisti bija soļot. Sniegs tā patīkami gurkstēja zem kājām. Kas par to, ja sals drusku kaitināja? Viņi taču bija gribējuši pavadīt skaistu dienu, izraudamies pilsētas trauksmei,— vienu svētdienu laukos, skaistajā pasaulē. Nedrīkstēja sūdzēties, piestiprināja slēpes, un jautrā lidojumā aiz muguras palika kalni un pakalni.

„Zinta, kā patīk šodien?"

„Kāpēc tu jautā, Arni? Tu jau redzi."

Jautrs smaids pavīdēja acīs, un sejai pārskrēja šķelmīga nopietniba.

„Kāds tu esi bērns, Arni. Nāc skriesim!"

Balts pārslu virpulis palika aiz viņiem. Bija skaisti tā nedomāt ne par ko, bet lidot, un apkārt bija spirgtais rīts, saule un vizošais baltums, bet sirdī prieks.

Nemanot Arnis satvēra meitenes roku. Pelēkās acīs pavidēja tumšas, priecīgas dzirkstis. Ak, kaut pasaulei nekad nebūtu gala.

Skaļš prieka vilnis sabruka ielejā, jautras balsis sajuka trokšnainā kamolā.

„Zinta, kāpēc tu šodien tik savāda — izvairies no mums? Nevajadzēja braukt, vai ne? Tu droši vien dusmojies, ka brauci līdz? Varbūt šovakar labprāt būtu Rīgā, kas zina — —" čaloja Alma un, pētīdama vēroja draudzeni.

„Nezinu, varbūt!"

Nejaušama spītība radās sirdī kā sarūgtinājums, nepatika vairs. Dusmojās pati par sevi. Nekas taču nebija, — Alma jau nedomāja to tik nopietni. Un tomēr — — savāds vēsums bija radies, to nespēja aizdzīt jautrā pārgalvībā teiktie vārdi. Nesaprata pati sevi. Nekas taču nebij noticis . . .

„Zinta, kāpēc tik dusmīgas acis!"

Jaunieši smējās cits par citu, it kā sacenzdamies jautrībā. Saule stāvēja pusdienas laikā. Kā gaiši pavedieni līda spilgtas gaismas svītras gar egļu melnroboto sienu. Acis smaidīja, neaprima vārdu birums un tomēr . . . Aizgājis bija baltais rīts, atstādams aiz sevis vieglas sāpes.

Gaiša doma pavīdēja smadzenēs, tikai neskaidra jausma. Viens mirklis — un viņa jau pārlaidās baltajām sniega kupenām, arvien ātrāki, nevaldamāki ķerdama pati savu ēnu. Kas par to, ja vēl dzirdēja smieklus, balsis. Lai smejas, zobojas, lai . . . Arī tā ir skaisti — tvarstīt zibošās sniega adatas, skriet līdzi vējam, vienalga uz kuru pasaules malu. . .

Smagi tumsa koki sarmas tīklos. Bālās saules apspīdēti, baltie sniega lauki kļuva vēl baltāki, — acis žilba, tajos skatoties. Zeme apsegta un aizmidzināta. Koki var snaust sniegā visu ziemu, to dzīvības posmi ir gari — piecus, desmit cilvēku mūžus, daudz, daudz gadu simtu. Mirkli iedomājos: kurp braucu? Kur esmu? Lai! Vienalga uz kuru pusi.

Klusa gulēja Raunas upe zilā ledus segā. Nesaprotams tāds miers. Daudz citādi šeit vajadzēja būt pavasarī strauju ūdeņu laikā.

Kurp tikai skatus vērsa — visur mirdzošs baltums un svēts klusums kā pasakā. Gribējās salikt rokas šai dabas svētnīcā, bet sirds neprata ilgoties . . . Nebija jau arī nekā ko vēlēties. Ko tad?

Klusi iesvilpās vēji priežu kupolos, atbalsojās un apklusa. Dziļāk mežā ieķērcās kāds putns, smags vaids palika ausīs. Zinta satrūkās kā no murgu sapņa, palika kalna galā stāvot.

— — Viens mirklis, viens pagrieziens un slēpes priekšgals ieurbās sniegā. Viegls trieciens atgrieza īstenībā. Slēpe bija pārlūzusi. Apjukusi meitene palika stāvot. Ko tagad? Viņa jau pat nezināja, kur atrodas. Uz kuru pusi vajadzēja būt stacijai? Bet par visām lietām — ko teiks pārējie? Jautājumi dzina viens otru, tikai atbildes nebija nekādas. Izklaidētu skatu pavērās apkārt — nevienas dzīvības zīmes, tikai ēnas bija kļuvušas garākas. Neatlika nekas cits, bija jāturpina ceļš. Atsprādzēja slēpju siksnas un gāja, kaut kājas smagi grima palsajās kupenās. Zinta saņēma visus spēkus — tas nemaz nebija tik grūti. Spars atgriezās, un pāri nopietniem vaibstiem pārlidoja viegls smaids. Arī tā bija skaisti.

„Un ja man šeit būtu jāpaliek kalnos sniegā un salā — vai tāpēc izsamist?" pasmējās pati par savu domu.

„Jaunkundz, nakstmājām jau nebūs šeit izdeviga vieta!"

Zinta pagrieza galvu atpakaļ. Rieta sārtums pārlija sejai. Arī tas vēl! Jaunais virietis smaidīdams noraudzījās meitenē, pievērsās salauztai slēpei, un sejā iegula mākslota nopietniba.

„Redzu, jums grūti nāksies tagad ceļot vienai. Varbūt varam turpināt kopīgi?" Un stin-

gri raudzīdamies apmulsušā, piesarkušā sejā, piemetināja:

„Tikai, ja jūs esat apmierināta ar šādu ceļa biedru."

Tas bija par daudz! Viens mirklis, un meitene izplūda skaļos smieklos. Izgaisis bija vieglais apjukums, pazudis jocīgais drūmums, pāri bija tikai viegls prieka skurbums. Kas par to, ja tuvumā nebija nevienas mājas, kas par to, ja nakts tik steidzīgi tuvojās? Ne soli neatkāpies stāvēja nejaušais ceļa biedrs. Šķelmīgi paskatījās jaunekļa sejā.

„Nu labi. Laimes sūtītos nedrīkst atraidīt. Iesim!"

Sniegs patikami gurkstēja zem kājām, un viegls gurdenums bija locekļos. Nevajadzēja domāt nekā.

„Cik tālu jums mājas? Vai ilgi vēl jāiet, uz kurieni ejat?"

Jā, kurp? Kurp tad viņa gāja? Viņai jau nebija māju.

„Es nezinu."

„Tā, bet kā jūs še nokļuvāt?"

„Nezinu."

Zinta vēroja savu ceļa biedru, un viņai kļuva pavisam labi. Tas taču bija pavisam savāds cilvēks — tāds nopietns, kaut gan cauri šai nopietnībai lauzās apvaldīts smaids. Katrā ziņā — viņš bija citāds, kā viņas šī rīta pavadoņi. Ziņkāre modās, gribējās ko vairāk dzirdēt.

„Tas ir pavisam savādi. Tad jau iznāk, ka jums būs man jāseko."

„Tiešām? Un jūs to vēlētos?"

„Jā."

„Vai jūs ilgi jau te dzīvojat? Te — — nu savā mājā?"

„Ilgi? Nu, būs pietiekoši ilgi — visu mūžu."

„To nu gan es nevaru saprast."

„To jūs nevarat saprast, un tas ir dabīgi. Manā gara apvārsnī nekad jūs nesaredzēsiet plašuma, tāpat kā es nekad neprastu raudzīties jūsu redzes lokā."

Tumšs sārtums iegula Zintas sejā, pārlija pierei.

„Un tomēr es bieži vien esmu domājusi par dzīvi laukos. Būs jāmēģina — —"

„Neda:ait to!"

„Nu?"

„Jums liekas, ka mūsu dzīve noslēgta, šaura. Paturat savas domas! Bet jums jāzina, ka arī zemnieka ilgas iet tālāk par dūmiem, kas stiepjas zemu pār mūsu jumtu galiem."

Jaunais vīrietis klusēdams vēroja ceļu, un viņa acis kā meklējot urbās krēslainā gaisā

Vakara dūmaka smagi gūlās pār zemi. Vieglā migla sabiezēja arvien tumšākās krāsās. Pār debesīm plandījās uztrauktas, steidzīgas ēnas. Robotās apvāršņa malas neredzami saplūda ar melno krēslu, tikai rieta sārtums vēl atplaiksnījās tumšajās mākoņu gubās, tad arī tas izdzisa. Lēnām, bet neatlaidīgi tuvojās nakts.

„Drīz mēs būsim mājās," Zintas domas iztraucēja lēna balss.

„Mājās? Jā, svešās mājās,"— pasmējās.

Savādi — sirdī nebija bažu, bet miers.

Skaista bija janvāŗa zvaigžņotā nakts.

Smaga roka uzgūlās plecam. Balss kaut ko teica. Ko īsti, to nesamanīja. Nevajadzēja runāt . . . Cilvēks vārdos spēj izteikt tik maz; dabas valoda ir varenāka, plašāka, pilnīgāka.

Runāja nakts, baltā ziemas nakts . . .

MEŽS

M. Lundberga 882. Babītes mazp. „Druva"

Latvijā mežu diezgan daudz jo mums pietiek pašu vajadzību koku un varam arī eksportēt uz ārzemēm. Latvijas meži skaitās viena no galvenām dabas bagātībām. Un tad vēl visi tie krāšņie dabas skati! Meži netikai dod mums materiālo labklājību, bet arī skaistumu mūsu dzimtajai zemei. Agrākos laikos mežu Latvijā bija daudz vairāk kā tagad, jo pasaules kaŗa laikā viena daļa tika iznīcināta, bet tagad ar meža dienām cenšas zaudēto atdabūt. Mēs zinām, ka mūsu mežs ir Latvijas zaļais zelts, kuŗu ir jāsargā un jāaudzina nevis jāiznīcina.

Kādreiz, ja gadas braukt gar Daugavu koku pludināšanas laikā, redzam, kādas bagātības aiziet pa Daugavu uz Rīgu. No Rīgas tās tiek sutītas uz citam zemēm. No mūsu kokiem derīgākie ir priedes un egles.

Meži ir Latvijas skaistums! Mežu savās dziesmās apdziedājuši daudzi latviešu dzejnieki. Pavasaŗa Jānis dzejā „Dzimtenes mežs" dzied:

Cik mīļš tu man, krāšņais dzimtenes mežs,
Kur egles paceļās slaikās,
Kur stirnas pie strautiņa slāpes dzeš,
Kur šūpojas vāveres naigās!
Un saulainās bērzu birstaliņas,
cik viņas skaistas! Un varenie ozoli un liepas!

Nekas nav skaistāks par mežu, vareno, lielo dzimtenes mežu, kad lecošie rīta saules stari rotājas slaidājās koku galotnēs.

PĻAUJAS SVĒTKI

Elna Liepiņa, 940. Jēkabpils vidussk. mazp. dal.

Ieskaņa

Cilvēk, traucēj, saliec rokas,
Vai tu dzirdi liktens jundu,
Kad nu pienācis reiz mirklis,
Ko drīkst saukt par klusu stundu!
Ko var saukt par slavas brīdi,
Kas ir paša darba guvums.
Cauri senām trauksmes dienām
Jūtams nu ir svētku tuvums.

—

Kad atkal gads no jauna apkārt,
Un pilnas rudenīgā zelta druvas,
Nāk visa latvju tauta kopā,
Lai sirdis kļūtu vienotas un tuvas,
Lai savu zemi, savu darbu
No jauna apņemtos tā cienīt svētu,
Lai varoņgars un skaidras sirdis
Kā uguns mirdzētu pār katru sētu.

Lai dižo Vadoni tā sveiktu
Par labu, ko viņš tautai galdā cēlis,
Par vārdiem, ko viņš skumju brīdī
No dziļiem spēka strautiem mums ir smēlis.
— Kad atkal gads no jauna apkārt,
Svin svētkus ieguvumu pļaujai,
Un baltiem miera ziediem piebirst,
Tad acis dzīves plūsmai straujai.

—

Izskaņa

Rudens kā svētvakars dzīvē nu ienāk,
Viesdams še klusumu, mieru un prieku,
Nes sevī zemes viņš svētīto smaidu,
Vaiņago čaklumu, vaiņago darbu.

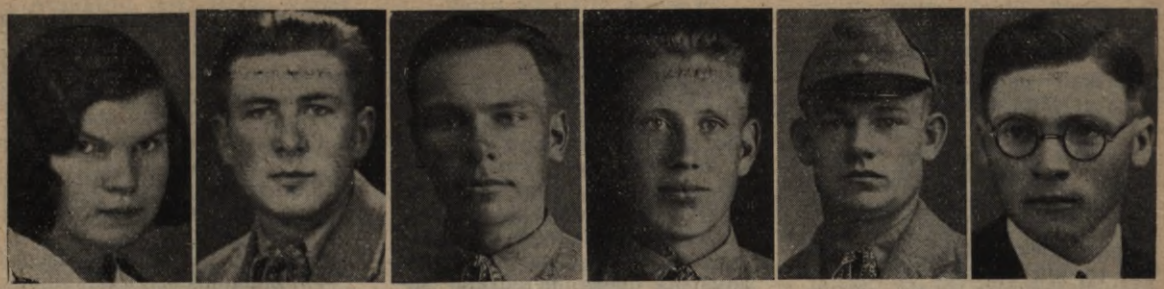

1937. g. līdumnieki:
L. Ābelīte A. Muižnieks V. Pupēns A. Pūris E. Polks A. Kanaviņš

MAZPULKU DZĪVE

Mazpulki meža dienās

Š. g. pavasarī rikotās „meža dienās" mazpulki piedalījušies pavisam 1989 vietās ar 23.303 dalībniekiem un iestādījuši 167 044 kokus, 29.698 krūmus, ierīkojuši dzīvžogus 24.722 m garumā, apmežojuši 77,98 ha nederīgu zemju, ierīkojuši 133 kokaudzētavas un 93 ziemciešu puķu un krāšņumkrūmu audzētavu.

Mazpulku pienākums ir vēl šoruden visus pavasara stādījumus apskatīt un apkopt. Iznīkušo kociņu vietā iestādāmi jauni (Skat. brošūru „Techniski norādījumi koku stādīšanai"). Stādāmo materiālu izsniedz virsmežniecības bez maksas, tāpat kā pavasara „meža dienās". Tāpat jau rudenī jāsagatavo zeme nākošā pavasara dēstījumiem un sējumiem.

495. Čiekurkalna mazpulks par piemērotām cenām piedāvā Barneveldes sugas gailīšus. Pieprasīt mazp. putnkop. sekc. vad., Rīgā, Čiekurkalnā, I garā līn. 53. dz. 1.

75. Allažu mazpulks 29. augustā sarīkoja ekskursiju. Vispirms ekskursanti apmeklēja Vecbebru biškopības un dārzkopības skolu. Apskatot minētās skolas mazpulka lauciņus, varēja vērot, cik katrs skolēns ir centīgs savā darbā. Tālāk apskatīja Pērses un Daugavas krāšņos krastus.

Mazpulku dalībnieki sanāksmē

Mājās braucot, ekskursanti iegriezās arī Skrīveru parkā. Šī ekskursija mazpulku dalībniekiem atkal rādīja daļu no mūsu dzimtenes skaistuma.

Karogi plīvo mastos

Bez agrāk publicētiem mazpulkiem arī **235. Sātiņu-Sesiles mazpulks** pievienojies tiem mazpulkiem, kuŗu dalībnieku visās mājas plīvo valsts karogi mastos. Jāvēlas, lai līdz š. g. Valsts svētkiem 18. novembrī vēl pavairotos šādu centīgu un apzinīgu mazpulku dalībnieku skaits.

Mazpulku svētki

Vecbebros 3. oktōbrī notika plašas jaunatnes svinības. Vecbebru biškopības — dārzkopības skola, vislabāko novēlējumu pavadītu, izlaida dzīvē jaunu dravu un dārzu kopēju un daiļotāju pulku. Pēc tam notika karoga pasniegšana 619. Vecbebru mazpulkam. Ka, līdz ar sauli lauka ejot, Vecbebru mazpulka jaunatne jau nenogurstoši strādājusi, to rādīja ražas apskate.

470. Krāslavas ģimnazijas mazpulkam 3. oktōbrī bija ražojumu apskate. Rudens ziediem un zaļumiem dekorētās novietnēs bija izstādīti mazpulku ražojumi: skaisti rokdarbi, dārzāju konservi, ievārījumi, kaņepes, eršķis un citi ražojumi.

Līdzekļus balvu iegādāšanai ziedojuši Krāslavas valsts iestāžu darbinieki, pašvaldības un sabiedriskās organizācijas.

Mazpulka karoga svētki un ražas apskate Mārsnēnos. Mārsnēnu saviesīgās biedrības telpās 3. oktōbrī notika Mārsnēnu mazpulka karoga svētki kopā ar ražas apskati, kuŗā piedalījās arī Mārsnēnu skautu mazpulks.

Dievkalpojumu noturēja un karogu iesvētīja māc. Strubis. Iesvētīto karogu lauksaimniecības kameras pārstāvim O. Dzenim nodeva Mārsnēnu pagasta aizsargu nodaļas priekšnieks Zālītis, lūdzot karogu nodot Mārsnēnu mazpulkam.

Sekoja daudzi apsveikumi. Raunas rajona pārējie 8 mazpulki nodeva Mārsnēnu mazpulkam labības kodināmo aparātu. Oficiālajam aktam sekoja godalgoto mazpulku dalībnieku apbalvo-

šana un teātŗa izrāde. Izrādīja A. Rogas mazpulku lugu „Pirms lielās dzīves".

Rīgas skolotāju institūta mazpulka saime 10. oktōbrī iepriecināja savus viesus nevien teicami veiktiem vasaras darbiem, bet arī skaistām dziesmām. Nākošie jaunatnes audzinātāji, neškiŗojot pēc gadu gājumiem, arī šoreiz sekmīgi pratuši vēl jo vairāk spodrināt savas mācības iestādes labo slavu.

Rīgas pilsētas Viļa Olava mazpulka plašo veiksmīgās ražas apskati ievadīja ar īsu dievkalpojumu, kam sekoja apsveikumi, balvu izdalīšana un teātŗa izrāde.

Rīgas pilsētas 2. ģimnazijas mazpulka saimei 3. oktōbŗa dienā izcilus panākumi bija sportā, bet pievakarē mazpulka ražas apskatē. Vakarā notika pašu mazpulka dalībnieka Valdemāra Sproģa patriotiskās lugas izrāde.

Ludziņa saucas „Likteņceļos" un jaunais autors centies tanī attēlot mazu daļiņu no tā laikmeta, kad mūsu tauta pirmo reizi gāja roku rokā, lai atbrīvotu latvju zemi un kļūtu par kungiem tajā. Arī lugas vadmotīvs teicams — kas aizmirsis savu tēvzemi, tas viņai zudis. Izrādi noskatījās arī piensaimniecības centrālās savienības priekšsēdētājs J. Ērglis ar kundzi.

832. Rīgas Kr. Barona mazpulks sarīkoja savu gadskārtējo ražas apskati. Mazpulka dalībnieki galveno vērību piegriezuši dārzāju un sakņaugu audzēšanai, mājturībai, rokdarbiem un ārstniecības stādu un tēju vākšanai. Par čaklo un rosīgo darbu lauksaimniecības kameras pārstāvis un mazpulka vadība apbalvoja ar godalgām.

649. Kronvalda mazpulka ražojumu apskatē piedalījušies 30 mazpulka dalībnieki, vairums ar sēklām, kas audzētas Lapeņu kolonijā. Svētkos bija ieradušies tautskolu inspektors Mežulis, ģenerālis Ezeriņš, rakstnieks A. Grīns, lauksaimniecības kameras pārstāvis agr. B. Lūsis un armijas stāba bataljona virsnieki. Pēc mazpulcēnu priekšnesumiem izdalīja gadalgas.

836. Rīgas 25. pamatskolas mazpulka ražas apskatē starp izstādītiem ražojumiem izcēlās sīpoli, kas audzēti Lapeņu kolonijā un šogad labi padevušies. Meitenes izstādījušas rokdarbus latviskā stilā un konservus. Mazpulka dalībnieki,

Labākās adītājas:
H. Gerčāns M. Sproģis V. Stonka M. Poriete

kas vasaru pavadījuši laukos, nodarbojušies ar lauksaimniecības pētīšanu, vākuši ārstniecības augus un kārtojuši herbārijus. No pag. ziemā veiktiem darbiem izstādīti galdniecības un ādas izstrādājumi.

1937. g. ieceltie mazpulku diženie.

Jēkabpils novadā:

1. **Bērziņš, Valija,** 557. Variešu mazpulkā,
2. **Grebže, Emma,** 60. Krustpils,
3. **Malcenieks, Miervaldis,** 84. Saukas,
4. **Nīcenieks, Filemonija,** 198. Vanagu,
5. **Orlens, Voldemārs,** 127. Seces-Sērenes,
6. **Strazdiņs, Alfrēds,** 449. Jaunjelgavas,
7. **Strēlnieks, Arvīds,** 297. Sēlpils.

Daugavpils novadā:

8. **Grovers, Zoja,** 104. Dagdas I.,
9. **Kokins, Ludvigs,** 216. Krāslavas,
10. **Lejiņš, Sergejs,** 382. Indras,
11. **Baļinskis, Vladislavs,** 242. Okras,
12. **Jemeljanovs, Aleksandrs,** 470. Krāslavas ģimn.,
13. **Vaivods, Pāvels,** 592. Jasmuižas,
14. **Sedlovs, Pēteris,** 769. Niedrītes,
15. **Matvejevs, Jānis,** 347. Birznieku,
16. **Novikovs, Konstantins,** 349. Kalkūnes,
17. **Aparnieks, Aija,** 470. Krāslavas ģimnazijas,
18. **Bakanovs, Vasilijs,** 349. Kalkūnes.

Daugavas novadā:

19. **Šķērsts, Anna,** 692. Katlakalna-Krusta,
20. **Krēsliņš, Baiba,** 46. Lielvārdes,
21. **Pētersons, Ādolfs,** 246. Lēdmanes,
22. **Dīķis, Monvids,** 46. Lielvārdes.

Jelgavas novadā:

23. **Strēle, Dzidra,** 281. Sīpeles-Lustes,
24. **Treigūts, Žanis,** 340. Lielauces,

Uzvarētāji valsts mēroga sacensībās 1937. g. 4. septembrī Jelgavā

Labākie arāji:
E. Lazdiņš J. Āķis V. Vārpiņš

Labākie racēji:
L. Lazdiņš J. Imands J. Mirkšs

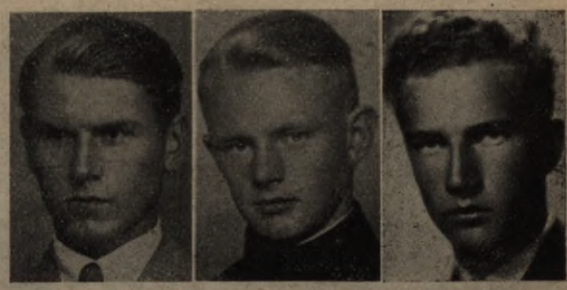

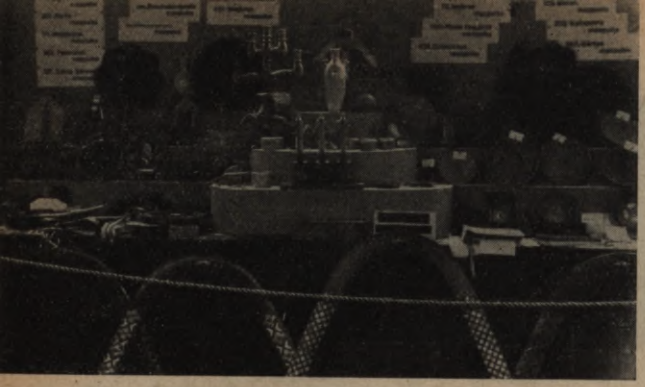

Mājas amatniecības darbi mazpulku novietnē Zemgales apgabala izstādē Jelgavā

25. **Kalniņš, Arturs,** 301. Auru,
26. **Bērziņš, Vilma,** 299. Jaunsvirlaukas,
27. **Neretnieks, Žanis,** 129. Vecplatones,
28. **Freimentāls, Osvalds,** 429. Līvbērzes,
29. **Kaža, Irēne,** 331. Garozas,
30. **Gulbis, Irma,** 286. Bārbeles,
31. **Bergs, Voldemārs,** 309. Jaunsvirlaukas-Grīvas,
32. **Grīnfelds, Skaidrīte,** 331. Garozas,
33. **Hartmanis, Velta,** 296. Rundāles I.,
34. **Melngalvis, Indulis,** 30. Vircavas.

Talsu-Ventspils novadā:

35. **Auziņš, Arvīds,** 550. Ārlavas-Tiņģeres,
36. **Bārs, Roberts,** 585. Stendes II.,
34. **Heinrichsons, Alberts,** 256. Dundagas,
38. **Sproģis, Marija,** 153. Leču,
39. **Zanders, Arturs,** 527. Ķesterciema,
40. **Blumbergs, Velta,** 613. Tukuma,
41. **Ernovies, Eduards,** 647. Ārlavas-Pūņu,
42. **Ūze, Berta,** 527. Ķesterciema,
43. **Krūziņš, Leontīne,** 613. Tukuma,
44. **Bertelsons, Aleksandrs,** 372. Mērsraga,
45. **Vilks, Paulīne,** 92. Grenču.

Rīgas-Cēsu novadā:

46. **Dišlers, Jānis,** 9. Umurgas,
47. **Pikšēns, Alfrēds,** 9. Umurgas,
48. **Mizonis, Viliberts,** 126. Nurmižu,
49. **Grīnbergs, Biruta,** 126. Nurmižu,
50. **Miķelsons, Vilis,** 461. Lauberes,
51. **Lūkins, Kārlis,** 98. Limbažu,
52. **Jēkabsons, Vilma,** 383. Madlienas,
53. **Mālers, Kārlis,** 169. Lēdurgas,
54. **Matiņš, Ārija,** 166. Siguldas,
55. **Ansons, Vilma,** 51. Nītaures.

Meiteņu rokdarbi mazpulku novietnē Zemgales apgabala izstādē Jelgavā

Valkas-Valmieras novadā:

56. **Miķelsons, Emīls,** 498. Valmieras pagasta,
57. **Pelēkzirnis, Ansis,** 55. Mūrmuižas,
58. **Zaļaiskalns, Kārlis,** 251. Alojas,
59. **Peneze, Biruta,** 387. Palsmanes,
60. **Melle, Marta,** 387. Palsmanes,
61. **Okse, Milda,** 393. Rūjienas draudžu,
62. **Meļķis, Velta,** 11. Valkas rožaudzētāju,
63. **Grīviņš, Edmunds,** 63. Burtnieku,
64. **Auziņš, Mārtiņš,** 473. Augšgaujas.

Rēzeknes novadā:

65. **Šmagris, Antons,** 379. Bērzpils,
66. **Siverts, Ralfs,** 263. Augšpils,
67. **Gutane, Marianna,** 847. Rēzeknes dzelzceļnieku
68. **Porietis, Jānis,** 556. Zilupes,
69. **Ikaunieks, Adolfs,** 233. Barkavas,
70. **Svetlovs, Jānis,** 863. Radovas,
71. **Supe, Ludvigs,** 255. Upītes,
72. **Ķirsons, Nikolajs,** 163. Silenieku,
73. **Smirnovs, Jevgenijs,** 86. Purvmalas,
74. **Priedītis, Rūdolfs,** 462. Poznaņas.

Kuldīgas novadā:

75. **Vārpiņš, Voldemārs,** 217. Pampaļu,
76. **Pūce, Teodors,** 273. Lutriņu,
77. **Aploks, Irma,** 236. Raņķu,
78. **Niedoliņa, Marta,** 90. Jūrkalnes,
79. **Kauliņš, Vilis,** 273. Lutriņu.

Liepājas novadā:

80. **Kinstlers, Boriss,** 580. Liepājas ģimnazijas,
81. **Ponemeckis, Antons,** 225. Vecpils,
82. **Grīnbergs, Kārlis,** 42. Kalētu,
83. **Māžis, Voldemars,** 599. Virgas,
84. **Šalts, Elīze,** 119. Tāšu,
85. **Neimanis, Rūdolfs,** 119. Tāšu,
86. **Graudiņš, Laimons,** 1. Ezeres.

Gulbenes novadā:

84. **Lismanis, Ādolfs,** 656. Alūksnes ģimnazijas,
88. **Šneiders, Jānis,** 49. Beļavas,
89. **Egle, Mīlda,** 22. Annas,
90. **Stankevičs, Arvīds,** 474. Cesvaines,
91. **Štāls, Jānis,** 83. Jaunpiebalgas-Silzemes,
92. **Klauss, Kārlis,** 83. Jaunpiebalgas-Silzemes,
93. **Auniņš, Evalds,** 35. Mālupes,
94. **Medenis, Artis,** 16. Praulienas,
95. **Palameika, Augusts,** 20. Stāmerienas,
96. **Rudzītis, Austra,** 20. Stāmerienas,
97. **Mežaks, Jānis,** 118. Sāvienas,
98. **Balodis, Arnolds,** 167. Priednieku,
99. **Dzenis, Oļģerts,** 444. Saikavas-Lejas,
100. **Lācgalvs, Elmars,** 23. Kalncempju,
101. **Mežsargs, Ēvalds,** 3. Lubānas-Zvidzienas,
102. **Dunke, Austra,** 400. Vecgulbenes,
103. **Uiska, Anna,** 265. Dūres,
104. **Rozentāle, Rasma,** 534. Oļu,
105. **Rušmanis, Aina,** 99. Sarkaņu.

Rīgas pilsētas novadā:

106. **Celms, Augusts,** 678. Ziemeļblāzmas,
107. **Skuba, Velta,** 683. Rīgas pils. 43. pamatsk.,
108. **Dikelsons, Tālivaldis,** 858. I Rigas pils. ģimn. mazpulkā.

● **Mazpulku dalībniekiem,** kuŗiem ražojumu apskatēs „grāmatvedība" nebija pilnīgi noslēgta vai arī ierakstījumos un aprēķinos bija kļūdas, **„grāmatvedība" jāsakārto, pilnīgi jānoslēdz pēc dotajiem aizrādījumiem un jāuzrāda mazpulka vadītājam.**

● Mazpulki, kuŗi audzējuši **kartupeļu šķirnes: „Majestic"** un **„Eksports", var pardot** tās A/s. „Latvija scentrālais sēklu eksports" **tikai līdz š. g. 20. oktōbrim.**

● **Sinepju audzētāju ievērībai.**

Sinepes pēc novešanas no lauka jāsakrauj sausā vietā (šķūnī vai citur) un jāatstāj nogatavoties. Novest no lauka drīkst tikai pilnīgi sausas sinepes, jo citādi tās uzglabāšanā bojāsies. Sinepju graudiem salmos jāstāv un jānogatavojas vismaz 3 mēnešus pēc nopļaušanas. Tūliņ pēc nopļaušanas kultās sinepes nav lietojamas ne drogām, ne pārstrādāšanai. Pēc izkulšanas sinepju graudi izklājami plānā kārtā sausā, vēdināmā telpā, lai pamazām izžūst. Sil tumā žāvēt nedrīkst. Graudi žāvējot arvien pārjaucami, lai nesāk pelēt un silt un tikai tad, kad tie pilnīgi droši no karšanas, tie jāsabeŗ maisos un sausā telpā jāuzglabā līdz nosūtīšanai. No graudiem jāattīra nezāļu sēklas un citi piemaisījumi. Šim nolūkam var lietot labības tīrāmo mašinu „Triumfs" ar pareizi pielāgotiem sietiem un pākšaugu tīramo spirāli. **Sinepes var nosūtīt T. L. M. ārstniecības augu uzņēmumam Rīgā, Marstaļu ielā 7, dz. 11. tikai sākot ar š. g. 1. novembri.**

● **Mazpulki, kuŗi audzējuši sīpolus,** var tos izdevīgi pārdot A/S „Bekona Eksports" Rīgā, Atlasa ielā 5. Sīpolu cenas un piegādes laiku paziņos tiem mazpulkiem, kuŗi iesūtīs A/S „Bekona Eksports" sīpolu paraugu un ziņas par sīpolu daudzumu.

● **Mazpulkiem, kuŗiem vēl nebūtu karogu pārvalku, uzdodam tos nekavējoties iegādāties,** LLK mazpulku piederumu apgādā, Jelgavā, Viestura piemiņas pilī vai arī Rīgā, Baznīcas ielā 4-a. Karoga pārvalks maksā Ls 4,—. Turpat dabūjami mazkalibra šauteņu pārvalki ar siksnu par 10,50 gabalā.

● **Visus mazpulkus, kuŗi šopavasar saņēma kaļķa salpetra maisiņus no biroja „Slāpeklis" lūdzam paziņot, kā mēsli izlietoti, sava novada mazpulku inspektoram līdz š. g. 1. decembrim.** Mazpulkiem, kuŗi piedalās sacensībā, jāiesūta izmēģinājumu rezultāti arī **līdz š. g. 1. decembrim** inspektoram.

● Aizrādam mazpulku dalībniekiem, ka **vecās formas cepures nedrīkst nēsāt,** bet tās, viegli pārveidot, jānoņem baltzaļā lenta un jāpiestiprina cepurei zīmotne.

● Mēnešrakstam „Mazpulks" iespiešanai iesūtāmie raksti jāraksta tikai uz papīra vienas puses un visiem mazpulku dalībniekiem jāparaksta pilns vārds, uzvārds, mazpulka nosaukums un numurs. (Bez īstā vārda var uzdot arī pseudonīmu). Tāpat mīklu un atbilžu iesūtītājiem jāiesūta pilns vārds, uzvārds, mazpulka nosaukums un numurs.

● **Visas vēstules līdz 20 gr (arī vaļējas) apmaksājamas ar 20 sant. pastmarku, pastkartes ar 10 sant. Vēstuļu svars jāpārbauda vietējā pasta nodaļā un ja tās smagākas par 20 gramiem, tad jāapmaksā ar papildus markām. Redakcija piemaksas vēstules nepieņems.**

● **Mazpulku vadītāju un dalībnieku krūšu nozīmes, karogi un zīmogi** pasūtāmi tikai LLK mazpulku piederumu apgādā vai iemaksājot naudu pasta tek. rēķ. 4564. Uz **pēcmaksu tos neizsūta.**

● 191. Ungurmuižas mazpulks pārdevēts par **191. Ungura mazpulku,** 408. Justinovas mazpulks pārdēvēts par **408. Pildas-Ausekļa mazpulku,** 720. Sēlpils-Vīgantes mazpulks pārdēvēts par **720. Sēlpils mazpulku „Staburags".**

LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa.

Atsauksmes sacensībai „Meža cirtēji"

32. atsauksme

Stāstā „Meža cirtēji" visskaidrāk redzam, kāda loma pie darba darīšanas ir dziļai ticībai, aizrautībai un paļāvībai uz sevi. Abi zēni tic un ar aizrautību dara savu darbu. Taisni apbrīnojami, kāda sajūsma un paļāvība saviem spēkiem izpaužas viņu vārdos — Mēs paši izcirtīsim! — Viņi pat nepadodas tad, kad vecāki negrib viņus laist. Un kad mežā Antons zobodamies saka: „Cērt, cērt, vārda brāli! Citādi tevi panāks Jāņa diena," zēnam nav laika pat atbildēt; viņa lepnums un godkāre, apstarota ar darba mīlestību un vēlēšanos iepriecināt tēvu, dzen viņu strādāt vēl cītīgāk. Un kad viņi sapelnī naudu un atved ārstu, tad pat māte nezina, vai nosodīt vai uzteikt zēnus; darot labu, viņi bija slēpuši savas gaitas. Tas tomēr bija nepareizi darīts. Ievēroti šeit nav mūsu Virsvadoņa vārdi: „Cīņā iedami, lai jaunie neatrautos no veciem un vecāki lai neatstumtu jaunāko rokas." Varbūt zēnus šeit attaisno tas, ka viņi domāja, ka vecāki atkal sacīs: „Ne! Ne! Varētu jau, ja būtu lielāki", un bez tam viņi saprata, ka tēvam tik ļoti bija vajadzīga ārsta palīdzība.

33. atsauksme

Šis stāsts ir ierosinājumu un spēka pilns, kas ar savu saturu vistuvāk stāv mūsu dzīvei. Galvenos stāsta varoņus — divus zēnus, Antonu un Jāni rakstnieks notēlojis tik dzīvi, ka ikvienam, un sevišķi mums — mazpulku dalībniekiem viņi kļūst mīļi un itkā sen pazīstami draugi savos darbos nākošai lielajai dzīvei. Gluži kā kāda daiņa teic: „Lieli darbi, mazi darbi, no bērniņa iztecēja", tā arī šinī stāstā notēlotās zēnu sirdis ir itkā divi balti mirdzoši pavasaŗa strauti, kuŗi laužas ārā no savas tumšās gultnes, pretim saulei, un ikviens, kas viņos spēj dziļāk ieskatīties un viņu virzienu nomanīt, iet viņiem līdzi, diženāku un varenāku darot viņu iesākto gaitas ritumu maziem vai lieliem nākošiem darbiem.

Kad tēvs nespēj celties no gultas, lai strādātu sev iegūtā mežā, kad arī viņa veselība paslikti-nās un mājās valda tumšs klusums un bēdas, šie zēni šeit negrib skumt līdzi mātei, kuŗas dotās zāles un bēdāšanās nekā nepalīdz. „Mēs paši cirtīsim!" Tie ir spēka un sajūsmas apgaroti vārdi, kuŗus var sacīt tikai īsti darba vīri, kas jau no mazotnes skatās ar drosmi un paļāvību uz paša ietām gaitām. „Paši", tas jau vien ir vārds, kas darba vīram ir vairāk kā viss cits. Pašam spriest, pašam darīt un pašam ciest ir ceļš, kuŗš gan grūtumu pilns, bet kuŗa gājēji to arī nebaidās. Tāpat arī šie zēni atstāj labāk skolas solu, čaklāki sagatavojot stundas uz priekšu, lai labi sagatavoto un brīvo stundu laikā, kad citi biedri laiku pavada rotaļās un citos jaukumos, vai arī no rītiem, kad vissaldāk nāk miegs, dotos uz mežu darbos. Viņi ir apņēmušies pildīt tēva pasākumus tam par prieku, kaut gan viņi vēl nav tik lieli, lai uzņemtos šo smago darbu. Tomēr visu to viņi dara ar prieku strādādami vispirms no visas sirds kopā ar lielu cilvēku, lai viņiem nebūtu no sava darba jākaunās.

Drosme un paļaušanās uz paša spēkiem ir doma, kuŗa šeit iepīta šo zēnu darbā. Protams, ka šie darbi ir arī panākumu pilni, un stāsta varoņi, nobeidzot savu darbu, ko bez pārspīlējuma mēs varētu nosaukt par varoņdarbu, kā ikvienu kārtīgu un labi veiktu tik grūtos apstākļos, svin Ziemsvētkus par prieku mātei un tēvam, un par skaistu iesākumu jaunā gadā daudziem jauniem darbiem.

Šis būtu raksturojums par zēniem, kuŗu pārdomāt ikvienam mazpulku dalībniekam ieteicams, izlasot šo stāstu, kur rakstnieks vienkāršā, mums tuvā un pazīstamā valodā rāda divas pasaules: jauno un veco. Pirmo ar savu jaunā spēka pilno garu, kuŗa, savāda tuva un tīkama siltuma apgarota, ceļ jaunu mīlestības tiltu uz veco pasauli.

34. atsauksme

Izlasot stāstu „Meža cirtēji", man ļoti patika Jāņa un Antona lielā pienākuma apziņa pret savu ģimeni, viņu lielā neatlaidība un uzņēmība, ar kādu viņi izkaŗoja no vecākiem meža cirtēju tiesības. Reizē ar to, būdami noteikti, izturīgi un ar labu darba prasmi, viņi netikai spīdoši veica savu uzdevumu, bet arī izglāba tēvu no nāves, atvezdami tam ārstu. Ir dažas vietas, kuŗas man nepatika, proti tās, kur Jānis ar Antonu nekā nav sacījuši vecākiem par naudas pelnīšanu un braukšanu pie ārsta, bet atstājuši viņus pilnīgā neziņā par savām tās dienas gaitām. Jāievēro tomēr tas, ka viņi te tiek tēloti kā īsti reāli cilvēki, ar visām cilvēku vājībām. Tomēr laba griba, pienākuma apziņa un darba mīlestība ir tās vērtības, kas paceļ viņus pāri vidusmēra cilvēkiem. Tāpat visam, ko viņi darīja, ir kautkāds pamats un attaisnojums, un pāri visam stāv viņu mērķi.

Andrupu tēvs un māte te ir tēloti kā vecāki un nabadzīgāki cilvēki, kuŗiem ir savi aizspriedumi pret ārstiem, vispār pret mācītiem speciālistiem un ticēšana visādām ciema sievām un paļaušanās savam liktenim.

35. atsauksme

Stāsts „Meža cirtēji" ir ļoti pamācīgs. Tajā tēlotās personas ir pozitīvie tipi, ar kuŗiem autors grib izteikt savus cildināmos ideālus. Tomēr stāsta personas ir tēlotas ar visām cilvēcīgajām vājībām. Stāsta varoņi ir Jānis ar Antonu. Viņu raksturu var ietvert vārdos: „uzņēmība, patstāvība un darba mīlestība".

Jānim un Antonam piemīt liela ievērība un čaklums, jo, tēvam līdzi mežā braucot, „acis arvien ir turējuši vaļā un uz visiem laikiem iegaumējuši, kā rīkojies tēvs tādās reizēs, kad pagadījusies kāda klizma." Viņi ir brīvi no tā lielā vilcināšanās sloga, kas daudzreiz ļaudīm neļauj sasniegt spraustō mērķi. Ko viņi domā, to viņi dara.

Tēvam un mātei viņi vēl spēkos liekas par vājiem, lai varētu sacirst vajadzīgo malku, bet viņi tomēr cenšas un dabū vecāku atļauju izcirst nopirkto malku.

Ar savu čaklumu viņi kautkā dabū no skolas mācībām brīvu sestdienu un kopā ar Celmāju

Antonu nocērt un sastrādā nopirktos kokus, ko pa svētdienām un brīvajām pēcpusdienām saved mājās. Lai slimajam tēvam sagādātu uz Ziemsvētkiem kādu pārsteigumu, viņi, slēpdami savas gaitas, malku vedot sapelnī naudu un tēvam atved ārstu. No vienas puses viņu rīcība būtu nosodāma, bet no otras puses viņu rīcību var droši un pamatoti attaisnot, jo kā gan var sagatavot pārsteigumu, ja tas, kam to gatavo, viņu jau gaida. Par Jāni un Antonu droši var sacīt: tie paši ir savas dzīves veidotāji un savas laimes kalēji. Ka viņu patstāvīgais, smagais darbs nebija no sirds izdzinis skaistuma sajūtu un mīlestību pret tuviniekiem, to parāda tas, ka viņi atved ārstu un sagādā Andrupos līksmus svētkus ar eglītes spožajām ugunīm.

Māte, vienmēr atrazdamās savu bērnu tuvumā, tomēr nav pazinusi savu dēlu raksturu, baiļodamās, ka zēni nesāk cirst citu kokus. Viņai jāpārmet ir arī tas, ka viņa, droši vien trūcīgo apstākļu dēļ, nav slimajam tēvam saukusi ārstu. Saviem spēkiem gan viņa ir ārstējusi, bet bez panākumiem.

Celmāju Antonu rakstnieks ir tēlojis kā īstu darba vīru, kas neatraujas citiem palīdzēt grūtā brīdī.

Viņš arī darbā prot iepīt humoru, tādējādi paceldams darba rosmi un raženumu.

36. atsauksme

Apskatot žurnālu, ievēroju kādu stāstu ar virsrakstu „Meža cirtēji". Ieraugot illūstrācijā tādu skaistu gleznojumu, divus vēl gluži mazus zēnus stāvam pie kāda slimnieka gultas, uzreizi radās tāda liela interese izlasīt šo stāstu, gribējās zināt, kas tad īsti šie „Meža cirtēji" būs. Un tūdaļ lasīju ar aizvien lielāku interesi. Pat pāris spožas asaras noritēja pār vaigiem uz klēpja. Šie mazie zēni Jānis un Antons — vai to maz varēja sagaidīt, tik spēcīgu atbildi: „Mēs paši izcirtīsim." Antons un Jānis bija noklausījušies slimā tēva un mātes sarunu, un tiklīdz tēvs bija teicis vārdus, ka jāizdod uz pusēm izcirst nopirktais mežs, varbūt Celmāju Antonam, tā šie baltgalvīši bija tūliņ ar dziļu pārliecību teikuši: „Mēs paši izcirtīsīm!" Un spēji tēva novārgušajā sejā atspīdēja priecīgs smaids, un viņš saprata, ka viņa lielās rūpes un pūles par zēniem no viņu puses tiek atlīdzinātas ar lielu bērnu mīlestību un stipru pieķeršanos vecākiem.

No sākuma tēvs zēnus mēģināja atturēt no šā pārgalvīgā soļa, pirmkārt, turēdams tos par maziem un otrkārt, viņiem taču bija jāpilda skolas gaitas. Bet redzēdams zēnus tik noteiktus un neatturamus no sava nodoma, viņš deva atļauju.

Ko tad īsti šis stāstiņa autors grib rādīt jaunatnei, nostādīdams itkā skaidrākā gaismā šos mazos varoņus Jāni un Antonu? Vai norādīt kādu ceļu, kurš būtu ejams augošai jaunatnei? Stāstu izlasot, man pavērās itkā vārti uz kādu citu pasauli, ko līdz šim nebiju ievērojusi. Jā, šeit tiešām var mācīties daudz un smelties gudrības varbūt visai dzīvei. Šie mazie zēni ir daudz darījuši, bet varbūt arī nē, jo atmiņā atpeld kautkur dzirdēti vārdi: „Tik maziņš šis cilvēciņš liekas, bet lielus soļus viņš speŗ." Un šeit nu ir sperti šā mazā cilvēka lielie soļi. Mežā laist mazus bērnus, kur taču var visādas nelaimes atgadīties, koks uzgāzties, vai kas cits tamlīdzīgs. Un tomēr, redzēdami, kā īsti mežā jārīkojas, Jānis ar Antonu šo izciršanas darbu veic ļoti priekšzīmīgi un pie tam nenotiek nekas ārkārtīgs. Zīmīgi tas, ka pie izciršanas darbiem kā piedevas zēni uz savu roku atved tēvam ārstu. Visu kopā ņemot, izrādās, ka šie zēni Jānis un Antons patiešām dzīvē būs cilvēki, ko der citiem apskaust. Kā redzams, nemaz nevajag milžus, kas kokus ar saknēm ārā rauj, bet arī „mazs cinītis gāž lielu vezumu". Nemaz nevajag tik lielus spēkus, lai daudz varētu. Uzņēmība, neatlaidība un griba, ja būs šīs trīs lietas, tad „pliņķe" krūmos nekad nebūs jāmet. Šīs trīs skaistās lietas Jānim un Antonam liekas būt pa pilnam. Zēnu mazajās galvās rodas doma: „Vai tad mēs abi to darbu nevarētu veikt, kā būtu, ja liktu spēkus kopā un pamēģinātu?" Un viņi pamēģināja arī. Un gāja gluži labi, mazliet palīdzot Celmāju Antonam. Un tā arī laikam patiešām ir, jo saka: „Itkā tērauda asmens trīts ir cilvēka nopietna griba."

37. atsauksme

Dzīve ir cīņa. Cīņu ar dabu sauc par darbu. Darbs ir gods un visas dzīves galvenais pamats. Kamēr cilvēks dzīvo — viņam vajag strādāt un būt pienākumiem dzīvē. Dzīve bez pienākumiem zaudē savu krāšņumu, patikamību. Cilvēkam bez pienākumiem un darba gribas dzīvē ir jāaiziet bojā! Dzīves gudrība ir — esi ražens savā darbā, tad tu būsi īsts latvietis!

Andrupu Jānis ar brāli Antonu ļoti labi zināja šo dzīves patiesību. Tēvs ir slims. Viņu salauza trūkuma pilnā, grūtā dzīve. Dēliem jāstājas viņa vietā. Tēvs un māte domāja, ka puse no nopirktiem kokiem būs jāatdod citam par darbu. „Mēs paši tos izcirtīsim!" teica zēni, un tas bija labi, jo darbs audzina darītājus. Zēni pierāda to, pārspēdami pat pieaugušu cilvēku. Lai gan darbs ir smags un nepierasts, mācības skolā tiek ļoti labi sagatavotas. Starp abiem audzēkņiem un skolotāju ir nodibinājusies klusa, sirsnīga draudzība. Skolotājs redz šeit netikai divus zēnus, kas nāk skolā un čakli mācās. Viņš redz jaunus varoņus, kas vēl nav pieauguši vīri, bet dara jau vairāk par tiem. Darbs labi veicas un malka ar žagariem drīz visa būs pārvesta mājās. Ar tēva veselību ikdienas tik top sliktāki. Nelīdz ne ciemu sieviņu zāles, ne tēva un mātes ticība tām. Skolotājs pamāca, lai atvedot tēvam ārstu. „Vienīgi ārsts var jūsu tēvam līdzēt. Sieviņas ar savām zālēm var vēl viņu nonāvēt." Vecāki nepiekrīt šādam nodomam. Ko ārsts palīdzēs? — Jānis ar Antonu pēc malkas pārvešanas darīja darbu un kā balvu saņēma savu tēvu spirgtu un veselu. Viņi zināja, ka tas izdosies. Tam jāizdodas!

„Meža cirtēji" liek mums ieskatīties nabadzīgā, bet tomēr ideālā latviešu zemnieku dzīvē. Kāds te miers! Cik brīniška saticība, liela darba un savstarpējā mīlestība. Andrupu tēvam ar māti nav jabaidās, ka viņiem izaugs tādi dēli kā krietnajam Roplaiņu un Indrānu tēvam.

Līžuks un Jānītis skolas gaitās

Laiks uz skolu iet — nu posies,
Janka, ko tu vēl te knosies:
Zinības kad guvis būsi,
Liels tu vīrs tad dienās kļūsi.

Un tad sākas grūtas dienas...
Lēni Jancis augšā slienas.
Skolotājs kad prasa tam
To, kas jāzin skolniekam.

Grāmatsaini padusē
Aiziet Jānis pasaulē,
Līžuks viņam līdzi cilpo
Tā, ka vējš gar ausīm svilpo.

Līžukam ar' — jā nudien
Prāts uz mājām nesas vien.
Nelien galvā vienreiz viens.
Saskābst sirds kā rūgušpiens.

Skolā valda liela kņada:
Draugs pie drauga, rads pie rada
Iet un stāsta vasarā,
Kā tam gājis savvaļā.

Vienumēr tak pienākums
Visiem jāizpilda mums.
Jancis saka — mācīšos
Un kā lauva turēšos.

Tas notiek tikai Brazilijā.

Kāds piedzīvojumu meklētājs, pārbraucis no Brazilijas, stāstīja, kā viņš tur šāvis gorillas (mērkaķus): „Kā jūs zināt — mērkaķi atdarina visu, ko cilvēks dara. Es vienu pistoli, protams, ar tukšu šāvienu, gāzu pret savām krūtīm, iepriekš jau pilni lādētu pistoli nometis zemē... Neesmu vēl 100 soļu attālumā, gorillas paķer pistoli un viena pēc otras laiž tikai krūtīs... Atgriezies atpakaļ es kādreiz atradu vismaz 10 gorillas, kas tā bija nošāvušās!"

Tāls skats.

— Kāds brīnišķīgs skats no šī kalna! Man šķiet, ka labā laikā no šejienes varētu saskatīt pat Ameriku!

— Vēl vairāk! Kad debesis nav apmākušās, var redzēt pat mēnesi.

„Briesmas" jūrā.

Atklātā jūrā, kādai tirgotāja motorlaivai neatlaidīgi sekoja haizivs. Lai no viņas atkratītos, matroži iemet viņai solu. Zivs, solu norijusi, atkal seko. Viņai iemet kasti ar apelsiniem, bet arī tas nelīdz. Norijusi apelsinus, tā no jauna seko un katru acumirkli draud apgāzt laivu. Lai izbēgtu no drošas nāves, kapteinis nospriež, ka vienam jāuzupurējas visu labā un jāatdod sevi asinskārai zivij par upuri. Nolemj izlozēt. Nelaimīgā loze krīt pašam tirgotājam, vienīgajam pasažierim motorlaivā. Viņu pārmet pār bortu un vienā acumirklī tas jau ir zivs vēderā.

Pēc neilga laika kāds garambraucošs kuģis šo haizivi noķer un uzšķēržot tās vēderu, atrod tirgotāju sēdam uz soliņa un piedāvājam saviem glābējiem norītos apelsīnus par puscenu.

Gudrs suns.

Kāds mednieks stāsta, cik gudrs viņa medību suns: „Ko jūs domājiet — es katru rītu iedodu savam dzinējam 2 santīmi, viņš aiziet uz tuvāko maiznīcu un atnes sev katru reizi klingeri. Bet vienu laiku es sāku manīt — suns klingeri neēd. Es iedodu atkal 2 santīmi, skatos, ko viņš darīs... Suns tieši uz miesnieku — un atnes gabalu desas... Izrādās, viņš sataupījis 10 santīmu un nopircis sev desu!"

Mednieka bise.

Kāds malenietis reiz gāja pa biezu mežu, kur tam uzbruka vilks. Malenietis saķēra savu resno nūju un kā bisi izstiepis turēja vilkam pretim. Šinī brīdī atskanēja šāviens no mežsarga puses, kas bija dzinies vilkam pakaļ; tikai malenietis to neredzēja.

„Re, kur brīnumi!" iesaucās malenietis — „es jau nēsāju šo rungu 20 gadus un vēl nezināju ka tā pielādēta!"

Pēc eglītes.

Jānītis: „Māmiņ, vai šovakar atkal dedzināsim eglīti?"

Māte: „Nē, dēliņ! To jau mēs vakar dedzinājām. Un tu taču saņēmi peperkoka zirdziņu!"

Jānītis: „Es šovakar gribētu citu saņemt, jo tas jau apēsts! Eglīte jau arī vēl nav sadegusi!"

Mīkla.

Mazais Pēterītis ļoti mīl ne tikai minēt vectēva uzdotās mīklas, bet mēģina arī pats uzdot un izdomāt. Reiz tas uzdod šādu mīklu:

„Kas tas ir: četras kājas, divas acis, spalvains, saka vau, vau un viņam ir divas astes?" —

„Tas jau būs suns! Bet kāpēc tad tu saki: divas astes? — brīnās vectēvs.

„Nu tāpēc, lai būtu grūtāki uzminēt!" — lepni atbild Pēterītis.

VAĻAS BRĪŽOS

Zīmējumā parādīts viens Daugavas posms.

Jānosaka;

1) Daugavas posms pēc apdzīvotām vietām.
2) Kas ir šīs 3 pietekas un kā sauc abus ezerus.

Atminējumi jāiesūta „Mazpulka" redakcijai līdz š. g. 15. novembrim.

Saturs:

	Lpp.
Lai Virsvadoņa dzīve un darbs mums vienmēr ir ceļa rādītājs	433
Talsu-Ventspils mazpulku novads	437
Mūsu zēniem. A. L.	438
Aicinājums. A. Lūsis	440
Nelaimes uzvarē ājs. L. Akas stāsts. (Beigas)	442
Zemes smaržā. J. Burdaja stāsts	448
Jaunais Fu. E. Foreman-Levis (Turpinājums)	452
Trušu slimības. H. Brička	457
Izmantojiet meža kokus un krūmus krāšņumdārza ierīkošanai. Agr. A. Kalniņa	458
Pundurkociņi — mazpulku dalībnieku prieks un lepnums. K. Jubalts	460
Rudens darbi „Līdumnieku" augļu dārzā. L. Bramanis	461
Drogu ievāksana. R. Jākobsons	463
Kā nostiprināt virvēm un auklām galus. E. Hūns	464
Kas jāievēro mazpulku dalībniekiem. Agr. K. Ķirsis	466
Unguriņš. (Tautas deja). M. Lasmane un P. Šimanskis	467
Pašu darbs	468
Mazpulku dzīve	472
Paziņojumi	475
Atsauksmes sacensībai „Meža cirtēji"	476
Līžuks un Jānītis skolas gaitās	478
Joki	479

Izdev.: Latvijas Lauksaimniecības kamera. Atbildīgais redaktors: RUDOLFS DZĒRVE.

POCERU KOKAUDZĒTAVA

c. Loni. Tālrunis Lone 3

piedāvā pirmklasīgus augļu kociņus kā:

ābelītes, bumbierītes, plūmes, ķiršus, ogulājus

Mēs ražojam un pārdodam mazumā:

Latvijas valsts karogus, kā arī Lietuvas un Igaunijas. Buru audeklu. Slēpju audumu. Matraču drēbi. Logu aizkarus. Veļas audumus. Audumu latviešu tautas apģērbiem, dažādu novadu rakstos, kā arī dažādus citus kokvilnas ražojumus

A/S. „Ilģeciema manufaktūra" Rigā, Daugavgrīvas ielā 51 Tālrunis 39280

Ir beidzamais laiks

Kāpuru līmes „Höchst" josta uzlikšanai

salnas tauriņu mātišu izķeršanai

Kāpuru lime „Höchst" dabūjama:

LLK augu aizsardzības līdzekļu apgādā, Centr. Sav. „Turība", sēklu tirgotavās u. t. t.

L. Audze gr. sp. Rigā, Baznīcas ielā 4-a 3877 Šis numurs iespiests 27.000 eks

Aug. Kurau

Drāšu audumu, pinumu un caurumotu skārdu fabrika

Rīgā, Tērbatas ielā 78, tālr. 92227

NOLIKTAVA:
Tērbatas ielā 24, tālr. 27629

Pastāvīgi lielā izvēlē

dāmu, kungu un bērnu apavi, kā arī speciāli aizsardzēm piemērotas krāsas kurpes

Apavu nams „ALMA"

Rīgā, Kr. Barona ielā 15

Veļas pogas

„Valīda"

ir stipras, bet

Veļas pogas

„Vainags"

ir vēl stiprākas

Zvērādu tirgotava Z. DIMANTS

Rīgā, Kr. Barona ielā 32. T. 27951

Piedāvā lielā izvēlē gatavus

kažokus, ¾ jakas, lapsas un visāda veida zvērādas par mērenām cenām

J. KAULIŅA

BĒRNU APĢĒRBU UN GALANTERIJAS PREČU TIRGOTAVA

Rīgā, Marijas ielā Nr. 9. Tālrunis 20437
Pasta tekošs rēķins 11217

Piedāvā lielā izvēlē visādus meiteņu un puisēnu apģērbus Jaunos vidusskolu, mazpulku, tautas tērpus un dažādu veļu, sīkas preces u. c. Laipna apkalpošana. Glīts darbs

Skolām un palīdzības sabiedrībām viszemākās cenas

O. PĒRKONS
un
A. KUCEJEVS

R Ī G Ā,
Brīvības ielā 115
Tālr. 93089
Pastā tek. rēķ. 10523

Izgatavojam krūšu nozīmes, cepuru un uzpleču zīmes visu pulku karavīriem, aizsargiem un visādām citām organizācijām, pulksteņu karuļu saites korporācijām, karavīriem un aizsargiem, apkalam pēc mākslinieku un pašu zīmejumiem adreses, albumus, pūra lādītes, kausus, sporta un šaušanas balvas, izpildām vissmalkākos emaljēšanas un gravēšanas darbus

Valsts zemes banka

RĪGĀ,
Valdemāra ielā 1-b

NODAĻAS:
JELGAVĀ, Akadēmijas ielā 23
RĒZEKNĒ, Pulkv. Kalpaka ielā 18
LIEPĀJĀ, Rožu laukumā 5/6
VALMIERĀ, Rīgas ielā 62
DAUGAVPILĪ, Vadoņa ielā 4

Vilnas ražotāju — lauksaimnieku ievērībai!

A/S. „Ādu un vilnas centrāle"

vilnas savākšanā ievedusi jaunu kārtību, kas lauksaimn. ietaupa laiku un liekus izdevumus.

Pārdodamo vilnu var nosūtīt no jebkuras dzelzceļa stacijas valstī, adresējot A/S-bai „Ādu un vilnas centrāle", stacija Rīga-preču. **Dzelzceļa vedmaksu un piegādi Rīgas noliktavā sedz sabiedrība.**

Vilnas izvērtēšanu izdara **aroda lietpratēju** kommisija, kurā pastāvīgi piedalās LLK sūtīts **lauksaimnieku-ražotāju pārstāvis. Šāda kārtība garantē taisnīgu vilnas izcenošanu** par Zemkopības ministra noteiktām cenām.

Samaksu par vilnu izsūta ražotājiem 14 dienu laikā.

Nododamā vilna jāiesūta maisos. Jāizvairās no nepilnu maisu pārsūtīšanas, tāpēc var ievietot vienā maisā dažādu šķiru vilnu, atdalot vienu šķiru no otras ar papīru.

Maisu tirgus vērtība tiek samaksāta.

Nosūtāmā vilnas sainī jāievieto pavadzīme ar sūtītāja uzvārdu, vārdu un pilnīgu un skaidri salasāmu adresi. Par **nosūtīšanu bez tam jāpaziņo** A/S-bai „ĀDU un VILNAS CENTRĀLE", RĪGĀ, 15. maija lauk. № 1, norādot, kad un no kādas stacijas vilna izsūtīta, vilnas netto svars, sūtītāja vārds, uzvārds un pilnīga adrese, kā arī pasta iestāde naudas pārvešanai.

Vilnu tieši nodot var katrā darba dienā sabiedrības noliktavās:

Rīgā, Ganību dambī № 26	**Jelgavā,** Matera ielā № 34
Liepājā, Bāriņu ielā № 4	**Daugavpilī,** Alejas ielā № 57.

A/S. „ĀDU UN VILNAS CENTRĀLE" par vilnu maksā augstākās cenas, tāpēc vilnas apmaiņa pret audumiem, dzijām u. t. t. lauksaimniekiem var dot tikai zaudējumus.

A/S. „Ādu un vilnas centrāle"